

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 13 februari 2017*§ 2 Interpellation om Spårväg City och kollektivtrafikförsörjning av Norra Djurgårdsstaden (nr 2016:29)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Norra Djurgårdsstaden är ju Stockholms allra spetsigaste miljöprofilsområde, och när området står klart kommer det att bestå av 12 000 bostäder och 35 000 arbetsplatser. På förra kommunfullmäktige beslutade vi enhälligt i den här salen att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri till 2030, och tillsammans med ett lågt p-tal är en självklar förutsättning att vi har en kapacitetsstark kollektivtrafik till området.

Området har planerats sedan i början av 2000-talet, och planen har varit att området ska försörjas med en förlängning av Spårväg City från Djurgårdsbron till Ropsten. Tyvärr har detta projekt skjutits på framtiden. Jag har flera gånger i den här talarstolen frågat den rödgrönrosa majoriteten i Stockholms stad vad den egentligen vill se för kollektivtrafik för att alla de nya stockholmare som kommer att flytta in i det här området och vad man kan välja i stället för att bli beroende av bil.

Tyvärr har svaren hela tiden uteblivit. I stället har jag fått höra att allt är landstingets fel, ungefär som om staden inte har någonting med saken att göra eller att staden inte skulle ha någon åsikt om kollektivtrafiken för sina tusentals invånare i denna nya stadsdel.

Jag vet självfallet att det är landstinget som har ansvar för att investera och drifva kollektivtrafik, men jag vet också att det är avgörande vad kommunen vill och vad kommunen planerar, och det är därför jag är så angelägen om att få veta vad majoriteten vill med kollektivtrafiken i vårt miljöprofilsområde. Vad har man gjort för att säkerställa att de nya invånarna inte ska bli beroende av bil?

Anförande nr 3

J a n V a l e s k o g (S): En orsak till att vi har väntat med det här svaret är bland annat att landstinget bedrivit en utredning som skulle ha varit klar nu i veckorna och som har varit väldigt spännande att få läsa. Den blev klar i fredags. Jag vet inte om interpellanten har sett den, men den är ganska intressant, för den ska bland annat svara på frågan om hur det blir med Spårväg City.

Precis som sades här är det landstingets ansvar och inte stadens. Staden har ju sagt vid många tillfällen till ansvariga politiker i landstinget att vi är beredda att avsätta mark för Spårväg City under förutsättning att det blir i någorlunda rimlig tid och någonstans långt bort i framtiden.

Men när man läser den här utredningen blir man ändå lite besviken, för där står det att man ska fortsätta utreda till 2018. Den 21 februari ska trafiknämnden i landstinget

besluta om det här, och det är lite intressant att det är vi som får frågorna medan, som jag har sagt förut flera gånger, det är till de borgerliga i landstinget som frågan ska ställas. Både Stockholms stad och Lidingö har väntat på besked om hur det blir, och Centern, Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna i landstinget får nu den 21 februari avgöra hur man ser på detta och om det ska fortsätta utredas. Det skulle eventuellt bli en delrapport senare i vår.

Det är stora värden som står på spel. Spårreservat i Norra Djurgårdsstaden jämfört med en busslösning motsvarar ungefär ett halvt kvarter med möjliga bostäder, och då är det naturligtvis bra om vi kan få besked i närtid om hur det blir. Den mest avgörande frågan är väl hur man tänker sig finansieringen. Vi kanske kan få någon information från Centerns representant om hur man resonerar i landstinget när det gäller finansieringsfrågorna, naturligtvis kopplat till samhällsnyttan. Jag vet inte om det finns olika siffror, men det jag såg var att det år 2030 kommer att handla om ungefär 4 000 resenärer per dag på den här sträckan. Det kan jämföras med buss 4 som har 60 000 resenärer. Naturligtvis krävs det väldigt många resenärer för att det ska gå att prioritera samhällsekonomiskt för landstinget. Men det är som sagt var deras bedömning att göra.

Vi har sagt tydligt och klart att vi kommer att reservera mark för Spårväg City om landstinget vill bygga den, men vi kan inte hålla på med den här cirkusen som pågår och som eventuellt fortsätter med fler utredningar till 2018. Var och en förstår att det inte kommer att vara lätt för landstingspolitikerna att ha frågor och utredningar av det här slaget i valrörelsen, om man nu får gissa.

Hur tror Karin Erlund att landstinget och hennes partivänner kommer att resonera när det gäller finansieringsfrågan? Det kanske vi kan få svar på nu när vi har svarat på hennes frågor.

Anförande nr 4

K a r i n E r n l u n d (C): Jag har läst utredningen, och ja, i utredningen står det att man ska fortsätta att utreda. Jag har varit tydlig hela tiden, liksom mitt parti, med att vi vill se den här investeringen, och vi driver frågan både här i huset och i landstingshuset – tvärtemot sossarna som här i stadshuset har kallat spårvägen för ett prestigeprojekt, medan sossarna i landstinget konsekvent har röstat emot alla investeringar i spårvägen och konsekvent plockat bort projektet ur sin skugginvesteringsbudget varje gång man har lagt en ny landstingsbudget.

Därför kvarstår min undran. Ni låtsas fortfarande som om ni inte har någon åsikt i frågan och säger att ni är beredda att reservera mark för spår, men i själva verket har ju Socialdemokraternas åsikt hela tiden varit att man är emot den här investeringen.

Jag tycker faktiskt inte att det är ett tillräckligt svar på frågan att säga att det enda man har gjort är att säga att man är beredd att reservera spår. Man kan inte sitta här och sura på Moderaterna och Alliansen i landstingshuset som Jan Valeskog gör. De människor som flyttar in i vår nya miljöstadsdel måste ju ha en kapacitetsstark och bra kollektivtrafik, och det tycker jag faktiskt är ert ansvar att säkerställa.

I stället för att stå här och gnälla på mig över att jag tar upp frågan i stadshuset gång på gång förstår jag inte varför ni i så fall inte bara reser er upp och går de 850

metrarna till landstingshuset, knackar på Kristoffer Tamsons dörr och diskuterar det här med honom. Om man tycker att det är obehagligt att prata med moderater är det bara 2,6 kilometer till SL-huset, dit man kan åka och diskutera det med landstingets tjänstemän.

Det är ingen hemlighet att Centerpartiet har drivit denna fråga konsekvent på alla politiska nivåer, och vi avsatte också investeringspengar i vår skuggbudget här i stadshuset. Problemet är ju att ledningen här i Stockholms stad egentligen inte har någon åsikt i frågan och inte driver den. Det är ingen hemlighet att behovet av investeringar i kollektivtrafik i Stockholmsregionen är stort och att landstinget har svårt att få plats med alla investeringar i sin investeringsbudget, och då hjälper det inte att kommunen ifråga är kallsinnig till projekten. Snarare är det så att alla kommuner måste vara överens och vara tydliga mot landstinget vilka investeringar man vill ha, annars är det inte så konstigt att projekt inte prioriteras.

Jag undrar alltså fortfarande om det enda ni har gjort är att säga till landstinget att ni är beredda att spara mark.

Anförande nr 5

J a n V a l e s k o g (S): Jag har träffat trafiklandstingsrådet åtminstone fyra fem gånger med långa dagordningar där den här frågan har varit uppe. Jag vet att även Daniel Helldén har tagit upp frågan med honom många gånger med beskedet att vi är beredda att avsätta mark, bara vi får besked om tidpunkt och naturligtvis hur detta ska finansieras.

Att man har en dålig ekonomi är naturligtvis ett dilemma för landstinget, men vi kan ju inte ha den situationen att man låtsas att man ska genomföra någonting som eventuellt inte ska genomföras. Senaste gången jag diskuterade den här frågan var faktiskt i Almedalen, och då fick jag från landstinget höra årtalet 2035. Det är liksom ganska märkligt långt fram för att vi ska kunna avsätta så här mycket mark, så det går naturligtvis inte.

När det gäller den samhällsekonomiska bedömningen om det räcker med 4 000 resenärer för att motivera en investering i spårväg är det landstinget som ska göra den och inte Stockholms stad. Keolis säger att det räcker med en vanlig buss; nu får vi en ledbuss, och det är klart att de här prognoserna är viktiga för att veta vad vi pratar om för resandetal eftersom det i sin tur speglar samhällsnyttan. Vi gjorde exakt samma sak inom Sverigeförhandlingen tillsammans med landstinget när det gällde att bedöma vilka projekt som hade störst samhällsnytta, och där ströks flera spårvägsprojekt som hade relativt sett dålig samhällsnytta.

Det här är den sats Karin Ernlunds partivänner och majoriteten i landstinget sitter i och ska avgöra. Vi gör det inte. Det är inte vi som finansierar det. Vi upplåter mark som är värdefull, och vi vill ha besked, och vi har begärt besked varenda gång vi har träffat ansvariga politiker i landstinget. Men vi ingenting, och i fredags fick vi den här utredningen som säger fortsatta utredningar.

Om Karin Ernlund är upprörd borde hon vara upprörd över hur landstinget hanterar den här frågan i stället för att vara upprörd på oss.

Anförande nr 6

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! När staden säger att man är villig att behålla och reservera den här marken bara landstinget ger ett besked om spårvägen så är det ett ganska tydligt ställningstagande. Därmed går den ju att bygga. Som Karin Ernlund och alla andra säger är det dock landstingets ansvar att bygga, och vi hoppas att de kommer till skott.

Det finns andra tydliga markeringar från staden om att vi vill ha det här, till exempel att Spårväg City till Norra Djurgårdsstaden ju är ett av de fem prioriterade projekten i den nya länsplanen. Där säger staden detta. Det är alltså någonting vi vill, men självklart måste landstinget ta sin del. Det var väl i dag som det stod att Slussen numera går med plus, så det kanske trots allt finns pengar någonstans i deras lador.

Vi vet att spårvägen, om den går hela vägen ut, är en bra och kapacitetsstark kollektivtrafik som gör att vi inte behöver tränga in en massa bussar i innerstaden.

Anförande nr 7

K a r i n E r n l u n d (C): Men vad då ”vi är villiga att reservera mark”? Jag hoppas *verkligen* att staden är villig att reservera mark så att vi kan bygga den här viktiga spårvägen!

Frågan är vad ni vill. Det enda ni säger är att ni vill rätta er efter landstingets bedömning – som om inte staden eller åtminstone majoriteten skulle ha möjlighet att göra egna politiska bedömningar av vilken kollektivtrafik man vill se!

Självklart ska vi reservera mark så att kollektivtrafiken kommer fram! Hur skulle det annars se ut, om vi bygger nya stadsdelar där vi inte reserverar plats för kollektivtrafik? Då kommer vi verkligen att bygga in ett bilberoende i den här staden.

Jag tycker att hela den här diskussionen är jättekonstig. I ärendet som kommer senare i eftermiddag, om förlängning av spårvägen till T-centralen, då stoltserar ni med att staden har varit drivande för att få till stånd den investeringen och att staden är väldigt involverad. Hur kommer det sig att ni har varit så drivande i den investeringen men att ni är helt förlamade när det gäller investeringen till Norra Djurgårdsstaden?

Anförande nr 8

J a n V a l e s k o g (S): När det gäller dragningen till T-centralen tänker jag uppehålla mig vid det senare i kväll och berätta hur resonemanget har varit. Precis som Karin Ernlund är inne på är det mycket tack vare att vi har varit hårt drivande för att få någon som helst nytta av det här projektet att spårvägen åtminstone ska gå till T-centralen. Då slipper resande gå långa sträckor för att ta sig till Sveriges största nöjes- och friluftsområde, såsom man fått göra under lång tid.

När vi nu pratar om den här investeringen och säger att Stockholms stad är beredd att avsätta mark för spårväg – som tar mer plats än vad bussarna gör – så är det ett tydligt besked. Det hade varit en helt annan situation, och det kanske är det Karin Ernlund menar; i så fall får hon tala i klartext, om Stockholms stad skulle betala spårvägen. Då vore vi naturligtvis i ett helt annat läge, för då måste vi diskutera vilka kollektivtrafikprojekt som har störst samhällsnytta, precis som vi har haft diskussion-

er i Sverigeförhandlingen. När det handlar om medfinansiering, som det gjorde då, får man ställa ett antal projekt mot varandra.

Jag menar att Stockholms stad ändå medfinansierar eftersom vi upplåter mark och det är betydligt mer omfattande med spårväg jämfört med om bussar skulle gå på den här sträckan.

Det var sådant som jag hade trott att vi skulle få svar på i den här utredningen som initierades förra sommaren och som nu till stora delar kommer att skjutas upp till 2018, enligt ärendets formulering. Det är klart att det är bekymmersamt att man fortfarande inte i den budget som landstinget ska ta i juni i år ger besked om finansieringsfrågorna så att vi kan komma igång. Att inte landstinget agerar i takt med stadens planer riskerar att stoppa upp vår planering för Norra Djurgårdsstaden, och det vore naturligtvis otroligt illa.

Om det däremot är så att man har ett årtal längre fram och man menar att man klarar av att prioritera en finansiering, då är det en annan sak. Då kan vi som sagt avsätta mark för spårvägen. Men det intressanta är naturligtvis landstinget. Vi kan väl ha lite förståelse för deras situation. Om det handlar om 4 000 resande per dag så är det inte speciellt många, och det är klart att den samhällsnyttan kommer Karin Ernlund och hennes partivänner tillsammans med andra landstingspolitiker att vara tvungna att avgöra. Men det är inte vår sak.

§ 3 Interpellation om villkoren för fristående förskolor i Stockholms stad (nr 2016:32)

Anförande nr 9

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Som den läskunnige kan se är den här interpellationen inte skriven i förra veckan, inte ens förra året, utan förrförra året. Jag kommer nu, eftersom jag är på gott humör, inte att insinuera någonting om att skolroteln inte har velat svara. I stället utgår jag från att det är ett oförutsett litet hinder i verksamheten som har gjort att svaret har dröjt så länge.

Det gör inte frågan mindre viktig. Det finns två delar här. Det ena rör de konkreta problem som fristående förskolor har stött på när de har velat etablera sig i Stockholm, och jag tar upp ett par av dem i interpellationen. Ett av problemen handlar om dem som etablerar sig i nybyggda lokaler, där man har villkorat tillståndet med att förskolan har kunnat uppvisa ett godkänt slutbesiktningsprotokoll.

Detta är inte rimligt, och det gläder mig att skolborgarrådet delar den uppfattningen om att det inte har varit en rimlig ordning. Men i svaret, som visligen inte är daterat, står det att det här hoppas man komma till rätta med efter sommaren. Då måste jag naturligtvis fråga: Vilken sommar? Sommaren 2015, som var den första sommaren som interpellationen var aktuell, eller sommaren 2016? De fristående förskolorna behövs alltmer. Barnantalet ökar. Vi kommer aldrig att klara förskoleutbyggnaden och barnomsorgsgarantin om inte de fristående förskolorna har vettiga förutsättningar för att jobba.

Det andra problemet som jag tog upp i interpellationen handlar om att man med väldigt kort varsel inför 2016 års budget ändrade förutsättningarna genom att avskaffa det tidigare stimulansbidraget för nyetablerade, fristående förskolor och i stället höjde hyreskompensationen. Det tycker vi i och för sig är rimligt, men man gjorde det med väldigt kort varsel och gav därigenom inte de fristående verksamheterna rimlig tid att anpassa sig till de nya budgetförutsättningarna, vilket vi tycker är tråkigt.

Vi har också en fråga som rör attityder. Där påstår skolborgarrådet att jag påstår saker. Jag kan då kontra och säga att skolborgarrådet också påstår saker, nämligen att de problem som jag tar upp i interpellationen inte har nått honom i branschrådet eller i hans dialog med fristående utförare. Möjligen är inte branschrådet det bästa av forum för att ta upp den här typen av diskussioner, men det är faktiskt så att de rätt många fristående förskoleaktörer som jag har talat med under de senaste två och ett halvt åren ganska entydigt har vittnat om att det har blivit väldigt mycket svårare och väldigt mycket krångligare att etablera sig i Stockholm, och de känner sig mycket mindre välkomna än vad de gjorde tidigare. Det tycker jag är beklagligt.

Anförande nr 11

Borgarrådet B u r e l l (S): På den interpellation som är daterad 2016-03-21 från Cecilia Brinck om villkoren för fristående förskolor har jag hänvisat till det utdelade svaret. Precis som Cecilia Brinck själv har belyst här fick vi klart för oss på skolroteln att det förelåg ett lätt avhjälpt hinder för förskolor som är på väg att

nyetableras. Enligt de uppgifter som jag har fått ska nu den här ändringen, liberaliseringen eller den pragmatiska förenklingen ha blivit genomförd. Det handlar helt enkelt om att man nu inte behöver invänta slutbesiktningen innan man kan få starttillstånd, utan det räcker att man har fått bygglov och sedan får man starta under förutsättning att lokalen blir godkänd. Det är väl jättebra att vi även i den här kommunen har lyckats avhjälpa ett hinder som den förra majoriteten inte uppmärksammade under sina år. Det är tydligen någonting som sedan länge har funnits i flera andra kommuner utan att man tog intryck av det, så jag är glad att vi har fått det på plats.

När det gäller Cecilia Brincks påstående om att fristående förskolor skulle känna sig mindre välkomnade undrar jag vad det bygger på, förutom att det naturligtvis är Cecilia Brincks uppgift i den här salen att hela tiden försöka misstänkliggöra det som vi i majoriteten gör.

Jag har över huvud taget inte uppfattat de signalerna i de samtal som vi för i branschrådet för fristående förskolor. Jag har vid upprepade tillfällen också frågat om det är någonting som de vill ta upp som de tycker att vi gör fel eller som vi kunde förenkla. Då har vi ett antal saker som vi löser vartefter, men det har inte varit så att det bland dessa företrädare har vittnats om att den nuvarande majoritetens attityd skulle vara mindre välkomnande.

Däremot har vi alla gemensamma problem. Man kan påstå att det finns en mindre välkomnande attityd till förskolor generellt. Det finns till exempel konsulter som nu enligt uppgift – Cecilia Brinck far ju också mycket med hörsägen i sina inlägg, så då kan även jag göra det – far runt och erbjuder tjänsten att hjälpa bostadsrättsföreningar att sparka ut den förskola som finns i deras lokaler och tjäna mer pengar på att hyra ut lokalen till någon annan intressent. Detta är väldigt allvarligt, och vi måste tillsammans opinionsbilda för att barnen måste få ta plats i vår stad och att det ligger i alla fastighetsägares intresse att se till att det finns bra lokaler med utemiljöer för våra barn på våra förskolor.

Anförande nr 12

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag kan inte låta bli att kommentera det faktum att skolborgarrådet uppenbarligen anser att det är hörsägen när man pratar med människor ute i verksamheterna och väljare och medborgare, och det ska misstänkliggöras lite grann. Det är en intressant inställning till våra uppdragsgivare som skolborgarrådet där ger uttryck för, om det nu inte var en liten lapsus. Så kan det ju vara.

Det är jättebra att problemet med byggloven är löst. Det är som sagt ett tag sedan interpellationen skrevs. Vi hade då uppmärksammats på detta. Vi uppmärksammade skolroteln på detta, och därigenom har problemet lösts – utmärkt! Beröm för det! Vi hade som sagt var inte heller problem med att man avskaffade stimulansbidraget och i stället ersatte det med en hyreskompensation. Problemet var att det gick väldigt fort och att de fristående verksamheterna inte fick rimliga förutsättningar att hantera detta i de budgetar som de måste lämna in för att få tillstånd.

Jag har förstått att konsulter generellt är ett märkligt och suspekt släkte människor, åtminstone om man får tro majoriteten, som far runt och försöker övertala bostads-

rättsföreningar att sparka ut förskolor. Jag vet inte om skolborgarrådet drar sig till minnes att vi ställde frågan för något år sedan, även om det inte riktigt var ur det perspektivet. Vi hade nämligen fått indikationer från ett par stadsdelar om att bostadsrättsföreningar och hyresvärdar, kommunala såväl som privata, tyckte att de förskolor som hade lokaler i deras fastigheter skulle kunna tänka sig att hitta lokal någon annanstans. Var detta ett problem? Då fick vi beskedet att nej, det var det egentligen inte.

Möjligen har situationen ändrats sedan dess. Jag delar skolborgarrådets uppfattning att detta naturligtvis är utomordentligt allvarligt – gärna en förskola men inte här. Det har vi ju sett på många håll – gärna en skola men inte här. Vi hade ju en nyhet bara i förra veckan om en skolutbyggnad som de närboende inte ville ha, eftersom barnen väsnas när de leker. Det är besvärligt med verksamheter som inte är tysta och snälla och som därför påverkar dem som bor runt omkring, men det är så det är att bo i en tät stad: Man är inte ensam. Det finns andra människor där.

Min uppgift är för övrigt inte att misstänkliggöra majoritetens attityd till fristående verksamheter. Det gör nämligen majoriteten så bra själv.

Anförande nr 13

Borgarrådet B u r e l l (S): Ordförande! Jag tvivlar på att fullmäktige och åhörare är intresserade av att höra när Cecilia Brinck och jag tjafsar om när papper är inkomna eller inte, men vad jag förstår heter den här interpellationen 2016:32. Borgarrådet Brinck påstod i sitt första inlägg att interpellationen skulle vara inskickad inte förra året utan förrförra året, och det stämmer då inte med de papper som vi har framför oss. Det är i så fall en missuppfattning från Cecilia Brincks sida, och jag vill att det ska vara tydligt för alla att vi har svarat på den här interpellationen inom den tidsram som finns. Det är väl bra om borgarrådet kollar papperen lite bättre nästa gång.

Självklart är det viktigt att vi pratar med så många människor vi kan och att vi tar till oss det och naturligtvis för fram sådana åsikter här också. Jag måste dock, genom att vi får den här diskussionen om ordet ”hörsägen”, skärpa min kritik av Cecilia Brincks sätt att, som jag tycker, då fara med osanning kring majoritetens inställning till enskilt drivna förskolor. Vi är helt beroende av att kommunala och enskilda aktörer inom förskolan fortsätter att hjälpas åt. Vi har så sent som i fredags när vi hade branschråd haft en diskussion just om hur vi tillsammans kan försöka se till att få lokaler som finns på tillfälliga bygglov in i permanenta förskolebyggnader av hög kvalitet och med en långsiktighet och genom att jobba på ännu hårdare kan omvandla den dåliga planering i form av en enorm hög med tillfälliga bygglov som den förra majoriteten lämpade över i knäet på oss. Till exempel Pysslingen, ett exempel från söder om staden, har väldigt gott samarbete med den aktuella stadsdelsnämnden.

Det är alltså helt klart att vi alla tycker att förskolan är en viktig verksamhet som vi på alla sätt ska försöka stödja och utveckla tillsammans.

Anförande nr 14

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag ska föregå med gott exempel och säga att jag läste fel, och jag ber om ursäkt för detta. Men vi tjafsar inte. Vi påpekar något som vi uppfattar är ett problem. Var ska vi göra det om inte här? Var ska vi föra den diskussionen om inte här?

När det gäller tidsperspektivet måste jag också säga att nej, om jag inte minns alldeles fel, nu har jag inte kommunallagen framför mig, så är tidsramen för att besvara en interpellation fyra veckor. På nästa möte ska den egentligen besvaras, och det klarar ni inte. Men det gör vi normalt inte i det här huset, så det brukar vi inte heller anföra mot varandra, eftersom interpellationsströmmen är stor. Den vägen ska vi kanske akta oss lite för att gå, bästa skolborgarrådet.

Jag blir också beskylld för någonting som vi faktiskt inte brukar beskylla varandra för i den här talarstolen, nämligen att ljuga. Det finner jag lite intressant. Olle Burell tar till brösttoner här och vill med kraft avvisa alla påståenden om att majoriteten på något vis uppvisar en inte helt entusiastisk inställning till fristående verksamheter. Jag måste då faktiskt få påminna skolborgarrådet om den radiodebatt han och jag hade för ett par veckor sedan som avslutades med att skolborgarrådet på ett, får jag säga – jag ska försöka uttrycka mig försiktigt – rätt aggressivt sätt ägnade ett par minuter åt att mycket tydligt, i direktsändning, misstänkliggöra fristående alternativ på skolområdet.

Jag vet inte riktigt hur jag ska tolka detta, och jag vet inte riktigt heller hur jag ska få ihop det med det som skolborgarrådet säger här och i alla möjliga andra sammanhang. Man är för fristående förskolor *i princip*, men i varje enskilt praktiskt fall hittar man ett skäl att vara emot. Det håller inte riktigt.

Vad beträffar de tillfälliga byggloven kanske man bör komma ihåg att det som hände var att plan- och bygglagen ändrades så att man inte längre kunde förlänga byggloven såsom vi har gjort tidigare. Det är jättebra att vi har snurr på den frågan just nu. Däremot måste jag väl säga, eftersom den frågan också dyker upp nu, att majoritetens belåtenhet när det gäller dess sätt att hantera skolutbyggnaden och kapacitetsproblemen i framtiden ju inte motsvaras av några som helst observationer i verkligheten, där detta faktiskt är ett bekymmer. Det är inte så att ni har kontroll på det här, om det nu var någon som till äventyrs trodde det.

Jag är något lugnare. Jag är lugnad vad gäller de praktiska problem som jag tog upp i interpellationen, men jag har fortfarande inte hört någon förklaring till varför det var så himla bråttom att avskaffa stimulansbidraget. Men om det är så att man har fått ordning på kraven på ett godkänt slutbesiktningsprotokoll tycker jag att det är väldigt bra, för det var ett problem som rätt många aktörer lyfte med oss och som gjorde det väldigt svårt för dem att etablera sig i Stockholm, eftersom en förutsättning för att de ska kunna göra det är att de kan bygga nya lokaler.

Anförande nr 15

Borgarrådet B u r e l l (S): Om det är så att jag över huvud taget använde ordet ”tjafsa” var det kopplat till diskussionen om datum hit och dit, Cecilia, och inte själva sakfrågan. När vi går in på sakfrågan tycker jag att det är viktigt att hålla sig till sanningen och försöka ha en renhårig debatt. Där tycker jag att det kom vissa påståenden som jag inte tycker överensstämmer med verkligheten.

När det gäller stimulansbidragen avskaffades de till förmån för ett bättre system som handlar om att utförarna får en högre ersättning för höga kostnader, och det är också en övergång, en reform, som jag uppfattar har välkomnats av såväl kommunala som fristående aktörer.

När det gäller de tillfälliga byggloven, ett problem som vi uppmärksammades på, hoppas jag att Cecilia Brinck känner sig välkommen att komma med sådana tips också under hand såväl som att naturligtvis skriva interpellationer som av naturliga skäl dröjer lite i behandlingen.

Vad beträffar den radiodebatt som borgarrådet Brinck hänvisar till handlade den inte om förskolan, vill jag påminna om. Det är viktigt att kunna skilja på äpplen och päron och att i det här fallet hålla sig till det som handlar om fristående förskola. Jag vill alltså hävda att det inte finns fog för det dammoln som Cecilia Brinck försöker röra upp här för att dölja de satsningar som vi gör för att få ordning på förskoleverksamheten.

Det som radiodebatten handlade om var huruvida det är rimligt eller inte att det ska få förekomma kö till fristående grundskolor, men eftersom jag inte tycker att det hör till den här interpellationen vill jag föregå med gott exempel och inte bli lockad att dra igång och svara på ett antal av de saker som Cecilia Brinck nyss berörde, trots att det inte hör till debatten.

§ 4 Interpellation om Stockholms stads inställning till Food trucks (nr 2016:33)

Anförande nr 16

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 17

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Jag får tacka så mycket för svaret på interpellationen! Den 1 april 2015 höjdes avgiften för Stockholms foodtruckverksamheter med 250 procent över en natt. Det var något som Moderaterna och Alliansen kraftigt kritiserade.

Foodtrucksen är mycket uppskattade bland stockholmarna och fyller en viktig funktion när det gäller att bidra till en levande och urban stad. Det är därför viktigt att värna verksamheterna och därmed också skapa långsiktiga villkor för dem att finnas och verka i Stockholms stad.

Nu, nästan två år senare, kan vi konstatera att flera verksamheter har stängt, ett flertal på grund av avgiftshöjningen. Redan i mars 2016 stod det klart att närmare 30 foodtruckverksamheter hade lämnat tillbaka sina tillstånd eller avsåg att göra det under våren. I samband med detta uttalade sig trafikborgarrådet och sade att detta var naturligt och att 70 foodtrucks ansågs rimligt. Under våren kastade ytterligare 26 foodtrucks in handduken på grund av kostnadsökningarna, och i april förra året återstod endast 49 tillstånd. Nästan samtliga foodtruckinnehavare har uttryckt att det på grund av majoritetens chockhöjning av avgifterna inte längre är lönsamt att fortsätta försäljning på stadens gator.

Sambandet mellan avgifter och antalet foodtrucks borde inte komma som någon överraskning. Det är bara att jämföra Köpenhamn och Malmö. I Köpenhamn var avgiften noll kronor och det fanns många foodtruckverksamheter. I Malmö satte politikerna en förhållandevis hög avgift, och där fanns det nästan inga.

Det var precis detta vi varnade för när ärendet behandlades i kommunfullmäktige. Vi kan tyvärr bara konstatera att vi hade rätt i våra farhågor.

Vidare ansåg vi att man borde låta foodtrucksen få bedriva verksamheten dygnet runt under förutsättning att man inte överskred befintliga bullernormer samt att antalet tillstånd inte skulle begränsas till 100 stycken. Dessutom bör man undersöka möjligheten att utvidga antalet platser för foodtrucks så att de har möjlighet att verka där människor faktiskt befinner sig.

Det är precis det som foodtruckinnehavarna efterfrågar. De vill öppna upp delar av staden för foodtrucks, ha rimliga avgifter samt tillåta försäljning dygnet runt. Det är beklagligt om det ansvariga borgarrådet inte har för avsikt att göra några förändringar i regelverket för foodtrucks för att möjliggöra att vi inom staden kan fortsätta ha denna omtyckta verksamhet. Jag kan bara hoppas att majoriteten ändrar sitt beslut och öppnar för en utredning av avgifter, tider och platser för foodtrucks i Stockholm, nu när vi har haft denna verksamhet ett par år.

Anförande nr 18

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Henrik Sjölander, vad vi gjorde var just att sätta långsiktiga villkor för foodtrucksen så att de ska veta vad som gäller så att vi kan få en bra verksamhet.

Poängen med detta är, som du säger, att få ett levande Stockholm och en urban stad där det händer saker, där man köpa sin mat på gatorna och inte bara på restaurang eller i korvmojor, som jag brukar säga. Det här är ett inslag som finns och som kommer att vara kvar. Vi vet att det finns foodtruckentreprenörer som slutade när vi höjde avgiften. Vi vet också sådana som har kommit in och, när de har fått veta villkoren, sedan slutat. Men det har också kommit in nya hela tiden. Det sker en fluktuation, helt enkelt, inom den här verksamheten, och det är helt naturligt att man prövar sig fram och ser hur det går.

Orsaken till att vi höjde avgiften var att det var en försöksverksamhet från början. Då kostade det 12 000 kronor om året, och det var sagt från början att det var ett försök. Man skulle prova och därför satte man den extra lågt.

30 000 kronor per år som det nu kostar för att få stå nästan var som helst i staden och sälja mat är ingen hög avgift. En av orsakerna till att vi höjde var att vi skulle ha åtminstone någon form av mot andra verksamheter som har andra typer av kostnader. Det är trots allt en fråga om konkurrens i staden, och man kan inte ha för extremt förmånliga priser för vissa aktörer i förhållande till andra. De som har fasta ställen hörde också av sig under försöksperioden.

Vi satte 100 tillstånd, vilket vi tyckte var helt rimligt eftersom det också är ett antal som man kan ha koll på så att det inte blir för rörigt på stan. De får ju stå nästan överallt. De ställen de inte får stå på är de absolut centralaste delarna i city, och ni kan åka runt där och titta hur det ser ut. Det skulle helt enkelt inte fungera med en fri ambulerande försäljning där. Sedan finns det ett stort antal ställen. Om man tittar på en karta – den är svår att se från talarstolen – ser man röda områden där man inte får sälja saker från foodtrucks. Det handlar i huvudsak om kungens mark och Statens fastighetsverk. Det råder vi inte över, så vi kan inte göra så mycket åt det.

Vi vill ha kvar verksamheten. Vi ser att den fungerar, och vi hoppas att den kommer att fortsätta på ett bra sätt kommande år. När man gör jämförelser med Göteborg och Malmö så har vi hela tiden haft en mycket lägre avgift än vad de har, och jag ser det som någonting som vi ska fortsätta med. Nu har vi stabila och bra villkor som kommer att vara kvar.

Anförande nr 19

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Jag har full respekt för att priset är satt i relation till kostnaderna för andra näringsverksamheter, och självklart anser jag inte att foodtruckverksamheterna ska subventioneras framför någon annan verksamhet. Men samtidigt måste man ta i beaktande att foodtrucksen delvis har andra förutsättningar och att verksamheten är nyare och därmed svårare att prissätta.

Därför kan jag tycka att det är motiverat att nu, efter att den nya avgiften har funnits ett tag, göra en utvärdering av eventuella förändringar för att se om justeringar kan behövas.

Det är inte bara den stora avgiftsökningen som foodtruckinnehavarna vänder sig emot; det finns även önskemål om att tillåta foodtrucks på platser där människor faktiskt befinner sig. Precis som vi hörde tidigare är delar av city någonting som är eftertraktat. Jag kan förstå att det kan finnas vissa delar där det inte är lämpligt, men man bör även undersöka om det faktiskt finns delar av city där det skulle vara möjligt att bedriva foodtruckverksamhet.

Andra platser där innehavarna skulle vilja bedriva sina verksamheter och där många människor är i rörelse är i anslutning till tunnelbane- och pendeltågsstationer, och det är någonting som de verkligen har efterfrågat. Vi anser därför att staden bör undersöka möjligheten att utvidga antalet platser för foodtrucks. Jag undrar om borgarrådet kan tänka sig att göra en genomgång av de platser som man inte får använda i dag och se om några av dessa skulle kunna vara lämpliga för att bedriva foodtruckverksamhet.

Anförande nr 20

K a r i n E r n l u n d (C): Jag måste lägga mig i den här debatten när jag hör trafikborgarrådets argumentation i vissa frågor. Till exempel säger Daniel Helldén att vi ju inte kan ha extremt förmånliga priser för foodtrucks. Men det beror väl på vad man jämför med? Om det nu är så att marknaden inte medger de här väldigt stora kostnadshöjningarna som ni har genomfört, då är ju helt enkelt priserna *inte* extremt förmånliga utan snarare tvärtom.

Daniel Helldén stod också här och jämförde med korvmojen på ett positivt sätt och menade att det är trevligt att Stockholms stad nu har en större mångfald när det gäller vad man kan äta för mat ute på stan och att man inte bara behöver gå till korvmojen. Hur kommer det sig då att det är okej att köpa korv från korvmojen mitt i natten men att det inte är okej att köpa en korv med bröd från en foodtruck mitt i natten? Det undrar jag fortfarande, och den frågan har jag ställt flera gånger.

Anförande nr 21

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Kostnaden för att ha ett foodtrucktillstånd eller nyttoparkeringstillstånd C är 30 000 kronor per år, alltså 2 500 kronor i månaden. Det är inte mycket pengar för att få stå nästan var som helst i Stockholm. Jag tycker att det är en rimlig avgift som vi har i förhållande till vad det rör sig om och i förhållande till andra aktörer.

När det gäller tunnelbane- och pendeltågsstationer är det vissa utpekade punkter som man inte får stå vid, till exempel Medborgarplatsen och Skanstull, tror jag. Jag kommer inte exakt ihåg var det är. Det är vissa platser men inte alla. Skälet till att man har avlyst vissa ställen är att det rör sig mycket människor där, vilket foodtruckägarna såklart vill ha, men det finns också transporter dit med bil, taxi och bussar och så vidare som gör att det blir problematiskt, och därför har man sett till att inte ha foodtrucks på de här platserna. Det är heller inte så fasligt långt dit man får stå – det kanske rör sig 10, 20, 30 meter bort. Visserligen vet vi att folks rörelsemönster kanske inte är så klockrent alla gånger, men för att inte ställa till det vid dessa platser så vill vi inte utöka detta.

Det gjordes en förändring. Tidigare fanns det ett generellt förbud mot att stå på de gator där det finns stombussar, men det har tagits bort så att det blev mer fördelaktigt på platser där det inte gjorde så hemskt mycket.

När det gäller frågan om servering mitt i natten så har vi ju tillstånd som gäller fram till kl. 24.00. Vi utökade det från 22.00 till 24.00, men inte till dygnet runt, och skälet till det är att de här bilarna kan flyttas runt och placeras helt som man vill i staden där det är fördelaktigt. Men det innebär också att ordningsvakter inte vet riktigt var verksamheter finns som genererar mycket människor på natten. Om till exempel en klubb har någonting, så åker de dit och ställer sig med foodtrucks och så blir det en massa rörelse just på den gatan och försäljning, är det inte så enkelt att hålla koll på. Det är enklare med en fast, permanent korvmoj, i alla fall med tillfälligt bygglov, som polisen vet att den är där, och därför är det inte helt enkelt att öppna upp det fritt på natten för foodtrucks. Vi skulle vilja behålla det som det är, och det är någonting som också polismyndigheten tycker är bra.

Anförande nr 22

K a r i n E r n l u n d (C): Jag blir ännu mer förvirrad av Daniel Helldéns senaste inlägg. Bilarna ska fram, och därför inte foodtrucks stå i vägen. Folks rörelsemönster är inte klockrent, och därför kan man heller inte tillåta foodtrucks att stå var som helst. Dessutom skulle foodtrucks leda till oordning och stök på Stockholms gator på nätterna.

Det här visar på en helt annan politik från Miljöpartiet än den som ni brukar slå er för bröstet med att ni driver: att ni vill ha ett levande Stockholm där människor är ute på gator och torg, där vi skapar mötesplatser, där människor känner trygghet att gå ut både på dagarna och på nätterna.

Jag tycker att hela den här diskussionen blir väldigt konstig. Centerpartiet har ju drivit frågan om foodtrucks i Stockholm av den anledningen att vi ser att det ger ett värde till staden, att det skapar ett mervärde att människor har möjlighet att köpa mat på Stockholms gator. Det skapar mer folkliv, och det skapar mer rörelse, mötesplatser och fler jobb. Här ser vi i stället en politik som går i helt motsatt riktning. Nej – gör om och gör rätt!

Anförande nr 23

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag var lite otydlig när det gäller att folks rörelsemönster inte är klockrent. Med det menar jag egentligen att de kanske inte går så långt som man skulle önska. Om det var så att fler kunde förflytta sig 20–30 meter skulle det inte vara något problem. Det var bland annat därför som vi lät uteserveringen eller korvkioskerna vara kvar vid Fridhemsplan. Tanken var att de skulle flyttas till andra sidan gatan, men vi konstaterade att folk inte skulle gå dit då. Det hade inget att göra med att foodtrucks skulle ställa till någonting.

När det gäller bilar, taxi och bussar är det framför allt fråga om att det är taxi och bussar som förflyttar sig på de här platserna. Att då ha bilar som de facto står i gatan vid de här kollektivtrafikpunkterna ställer till det. Det rör sig om Fridhemsplan, en liten snutt vid Odenplan och vid Skanstull och Medborgarplatsen. Det är inte hela staden. Det är ingen stor sak. Jag skulle vilja säga att fru Ernlund gör en höna av en fjäder.

§ 5 Interpellation om äldres möjligheter att få en bostad på ett vård- och omsorgsboende (nr 2016:34)

Anförande nr 24

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ber att få hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 25

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! I dag har vi ett läge där det även när man har ett intyg från sin läkare som säger att man inte klarar sig i sitt eget hem ändå kan bli så att man får avslag på sin ansökan om ett omsorgsboende. Jag tror att fru ordförande precis som jag har uppmärksammat att vi saknar svaret på fråga 2 i min interpellation, så jag hoppas att borgarrådet kan tänka sig att svara på den frågan nu.

Alltså: Kommer majoriteten att skicka ut nya direktiv till biståndshandläggarna om att man ska sänka de krav som finns så att det blir enklare för våra äldre att få en plats på våra vård- och omsorgsboenden?

Anförande nr 26

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Innan vi sätter igång med själva debatten behöver vi göra några klargöranden om socialtjänstlagen. Det är tre saker i interpellationen som måste förtydligas och korrigeras innan vi går vidare för att vi ska kunna ha en rimlig debatt i den här salen.

För det första kan man säga att Sverigedemokraterna föreslår att det ska finnas en garanti för dem över 85 år: När man så önskar få plats på ett vård- och omsorgsboende och är över 85 år gammal så ska man ha den rätten.

Jag vill återigen understryka att enligt socialtjänstlagen medger man inte generella biståndsbeslut på det här sättet. Det framgår redan i portalparagrafen till socialtjänstlagen att det ska göras en individuell biståndsbedömning i varje enskilt fall.

Det andra som jag skulle vilja säga är att det är inte fysisk brist på vård- och omsorgsboendeplatser i Stockholms stad. Det är brist på platser i väldigt många kommuner runt om i landet, och det är bland annat därför som man från regeringens sida har aviserat eller tillsatt ett nytt stöd vad gäller nyproduktion av boenden för äldre. Men vi har alltså inte fysisk brist på platser i Stockholms stad.

Nummer tre: Det står i slutet av den här interpellationen att lagen inte reglerar när en person ska få rätt till plats på vård- och omsorgsboende. Det är upp till varje kommun att avgöra. Men detta stämmer inte. I 4 kap § 1 socialtjänstlagen under rubriken "Rätten till bistånd" framgår det med all önskvärd tydlighet att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vad som är en skälig levnadsnivå ska biståndsbedömaren i sin myndighetsutövning göra en bedömning av. Det är också detta som senare förvaltningsrätten, kammarrätten och i förlängningen Högsta förvaltningsdomstolen utgår ifrån.

Våra riktlinjer i Stockholms stad är vägledande i det här arbetet. Personligen menar jag att det är dags att höja ambitionerna i socialtjänstlagen från "skälig levnadsnivå" till "goda levnadsvillkor", såsom det är formulerat i LSS. Men så länge som

socialtjänstlagen är formulerad som den är så är det detta biståndshandläggarna har att utgå ifrån.

Sammanfattningsvis: Vi kan inte bevilja alla över 85 år plats på ett särskilt boende, vilket regleras av socialtjänstlagen. Vi har inte fysisk brist på platser. Vill man att myndighetsutövningen ska göras på ett annat sätt måste man i grunden förändra socialtjänstlagen. Riktlinjerna ska vi jobba med, det gör vi hela tiden, men vill man höja ambitionerna är det i socialtjänstlagen ribban ska höjas.

Anförande nr 27

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Tack, fru ordförande! Det stämmer som Clara Lindblom säger: Självklart ska vi följa lagen. Men det är också så att borgarrådet har ett ansvar att se till att alla i Stockholms stad behandlas på ett likvärdigt sätt. Det verkar vara väldigt oklart vilka lagar och regler som gäller ute i de olika stadsdelarna. Borgarrådet Lindblom har ju själv nämnt i en tidningsartikel från den 23 januari att ”om skillnader i bedömningen beror på en praxis som har utarbetats i stadsdelarna är det inte acceptabelt”.

Man får ju ett intryck av att Clara Lindblom inte riktigt har koll på vad som sker ute i de olika stadsdelarna. Är det inte din uppgift att se till att alla äldre behandlas på ett likvärdigt sätt i alla stadsdelar?

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag får jättemycket intryck av hur mycket Martin Westmont kan om socialtjänstlagen och äldreomsorgen, men det är inget jag ger uttryck för här.

Vad gäller likvärdigheten är det självklart att den enskilda biståndshandläggaren i sin myndighetsutövning enbart ska utgå från lagens skrivningar och använda våra riktlinjer som stöd. Vi har redan i november gett ett uppdrag till stiftelsen Äldrecentrum att titta på om det föreligger systematiska skillnader mellan stadsdelarna och om det har utarbetats någon form av praxis som skiljer sig mellan stadsdelarna. Så får det inte gå till. Äldrecentrum kommer därmed att göra en uppföljning på en rapport som gjordes för ett par år sedan där man tittar på hur stadsdelarna biståndsbedömer.

Det jag återigen vill understryka är att vård- och omsorgsboende är när man har ett behov av omsorg dygnet runt. Bortsett från att vi jobbar med riktlinjerna och bortsett från att vi har avsatt 52 miljoner till biståndsbedömningen, 21 miljoner till trygghetsboende med aktivitetscenter liksom att vi ger det här uppdraget till Äldrecentrum menar jag återigen att vill man generellt höja ribban i biståndsbedömningen så är det en förändring av socialtjänstlagen som man ska arbeta för. Jag som enskilt borgarråd hade begått direkt tjänstefel om jag hade lagt mig i enskilda myndighetsutövares biståndsbedömning. Vi ska ha generella riktlinjer. Vi ska se till att lagen följs på ett likartat sätt i alla stadsdelar. Men vi kan inte påverka hur man tolkar lagen, utan då får vi helt enkelt verka för att lagen i så fall ska ändras.

Anförande nr 29

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Clara Lindblom, det jag poängterar är ju riktlinjerna som uppenbarligen inte stämmer. Alla stadsdelar följer inte riktlinjerna som du säger, för man bedöms ju olika. Det är det jag lyfter upp som ett problem,

och jag anser att det är borgarrådets uppgift att se till att alla stadsdelar följer samma riktlinjer. Här anser jag att Clara Lindblom har brustit i sitt uppdrag.

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det står Martin Westmont fritt att tycka, men återigen är det så att man följer lagstiftningen såsom det är formulerat, och då är det ”skälig levnadsnivå”. Vi vet inte om det finns systematiska skillnader mellan stadsdelarna; det är därför vi har gett uppdrag till Äldrecentrum att titta på frågan.

Det stora problemet som jag ser det är dock att vi har brist på icke-biståndsbedömda boenden för äldre som framför allt söker trygghet och gemenskap. Är man ensam och orolig är det inte dygnet-runt-tillsyn av en sjuksköterska som man behöver. I det fallet är inte vård- och omsorgsboende aktuellt.

Vi har också fler boendeformer. Bland de särskilda boendeformerna har vi vård- och omsorgsboende, sedan finns det servicehus och så finns det också en lång rad icke-biståndsbedömda boendeformer som inte omfattas av socialtjänstlagen. Det är framför allt sådana jag ser att vi har stor brist på. Många som söker till vård- och omsorgsboende eller servicehus får nämligen avslag för att de i första hand till exempel söker en mer tillgänglig lägenhet eller för att de vill ha en känsla av gemenskap och trygghet. Då är det inte ett vård- och omsorgsboende som de behöver, och därför får de avslag.

Vi ska se till att fler får rätt från början och att det inte finns någon systematik i skillnaderna mellan stadsdelarna. Det är det som Äldrecentrum ska titta på, men det som vi behöver i den här staden är boenden med trygghet och gemenskap som inte är biståndsbedömda.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Beredning av ärenden*

Anförande nr 31

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi har sedan några år en kommunallag som har inneburit ett förstärkt beredningstväng. Jag vet inte om det här har gått majoriteten helt förbi, men beredning av ärenden måste alltså ske enligt ett regelverk, och när man avstår från att följa regelverket kan det gå precis som det gjorde med Vision 2040 som i praktiken upphävdes, och så får man ta om det på nytt och bereda ärendet på rätt sätt.

Nu har vi ett annat ärende, som ni känner till, om tomträttsavgälder. Nu har ni tydligen konstaterat att det här inte är korrekt berett och bestämt er för att remittera ut det beslut som fullmäktige har tagit, och så har ni bett exploateringskontoret att yttra sig om detta.

Jag vill bara veta vad majoriteten förväntar sig att detta ska leda till.

Anförande nr 32

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är väldigt spännande att oppositionen som första fråga väljer att debattera form i stället för politiskt innehåll. Jag svarar naturligtvis mer än gärna på borgarrådet Larssons fråga. Det handlar om hur vi ser på remissen om ett Stockholm för alla, Vision 2040. Det handlar om att förvaltningsrätten gjorde en annan bedömning, och vi valde att inte gå vidare med den processen utan vi tog ärendet igen.

Likadant när det gäller tomträtterna: Det är en bedömning för beredningen, och vi lyssnar på de synpunkter som kommer in. För att minimera de betydande kostnaderna som det medför att inte få igenom tomträttsavgäldsärendet handlar det om att ta det här igen.

Det som det de facto handlar om i praktiken är en politik för Stockholm och en politik som verkligen ska bygga ett Stockholm för alla. Ja, vi fattar de nödvändiga besluten för att få Stockholm på rätt väg. Det är många beslut som vi har blivit tvungna att fatta sedan den tidigare majoriteten i Stockholms stadshus. Det går väldigt, väldigt fort och många ärenden kommer upp till beslut.

Detta gör att förvaltningsrätten ibland gör en annan bedömning, och då är det bara att ta om och göra rätt. Men Stockholm är på väg åt rätt håll!

Anförande nr 33

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det låter utmärkt, men problemet är att finansborgarrådet står här och *inte* konstaterar det som är verkligheten, nämligen att det kostar att inte göra rätt. Det kostar att inte få fram ett ärende på rätt sätt; då får man göra om och göra rätt, och det kommer naturligtvis att bli problematiskt när förvaltningsrätten ska behandla frågan om beslutet som fullmäktige har fattat eftersom beslutet inte var korrekt berett, även om finansborgarrådet tror att det går att bereda det i efterhand på ett korrekt sätt. Det här kan därför bli ganska dyrt och onödigt.

Problemet är att det som vi hävdade i hela den tidigare debatten är att exploateringsnämnden beslut handlade om ett siffermaterial som ni i praktiken ändrade på. Ni ändrade intrapningen. Ni ändrade sänkta avgäldsnivåer för flerbostadshus, och nu när exploateringskontoret kommer fram med sitt yttrande så säger de att de inte har något att erinra. Det kan jag dock lova att revisorerna kommer att ha: Om man inte går igenom vad det får för konsekvenser så har man ju inte svarat på remissen.

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det som det egentligen handlar om när det gäller tomträttsavgälderna är ju att vi hade ändlösa diskussioner med Moderata samlingspartiet om var vi skulle hamna i tomträttsfrågan, där vi kompromissade och kom en väldigt lång väg och där ni från den ena dagen till den andra tvärvänder – tvärvänder i tomträttsfrågan! Sedan, när vi förlorade omröstningen i fullmäktige, har Joakim Larsson närstående valt att överklaga beslutet.

Det är ju det som det handlar om! Det som det handlar om i tomträttsfrågan är att det inte längre går att göra upp med Moderaterna, och det är det ytterst problematiska för det politiska samtalet i Stockholms kommunfullmäktige: Ni går inte att lita på! Ni vill hellre förhandla med Sverigedemokraterna, vilket kommer att ändra det politiska landskapet, och det är just det som det handlar om. Att borgarrådet Larsson vill få det till form, det förstår jag, för ni har ingen annan politik längre. Det är tragiskt!

Anförande nr 35

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är mycket märkligt att vi har ett finansborgarråd som struntar i lagstiftningen. Jag tycker inte alls att det är särskilt roligt att vara den som ska vara ordningsman i den här frågan, men vi har ett mycket enkelt beredningstvång att hantera, och det klarar ni inte. Ni får hantera ärenden två tre gånger helt i onödan.

I praktiken, Karin Wanngård, är det så att vi har hävdad återremiss på detta ärende sedan i april månad. Det är ingen idé att du skakar på huvudet – sedan april månad hade ni, om ni hade velat förhandla om någonting, faktiskt kunnat göra som Alliansen ville och rätt ut vad ärendet faktiskt handlade om för ekonomiska förutsättningar för hushållen.

Detta har ni struntat i, men nu är det fråga om formalia, därför att man måste följa kommunallagen. Det gör ni inte, vilket ni nästan har konstaterat själva eftersom ni skickar ut det här på remiss i efterhand. Detta kommer dock inte att fungera, Karin Wanngård, och om du vill styra den här staden på det sättet så kommer ju vartenda ärende att överklagas. Det är inte mig närstående som har överklagat; det är jag personligen.

Anförande nr 36

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Ni är ju hellre villiga att förhandla med Sverigedemokraterna. Ni är hellre villiga att göra upp med ett parti som kom in med sex ledamöter varav tre numera är uteslutna. Det är där Moderaterna är i dag. Ni är villiga att göra upp med ett parti med rötter som är helt oacceptabla. Det är där Moderaterna samlingspartiet står i dag, och det är ytterst allvarligt.

När det gäller själva formfrågan om tomträtterna handlade det just om diskussioner, hur ska vi göra upp den här frågan, hur ska vi gå vidare, och resonemang för att få breda, blocköverskridande överenskommelser. Ni har backat från det. Ni vill inte det längre, utan Joakim Larsson roar sig hellre med överklagandeprocesser i formfrågor än att ta aktivt ansvar för politiken.

Fråga nr 2. Avslag på servicehus

Anförande nr 37

A b i t D u n d a r (L): Stadens revisorer har gjort en granskning av de ansökningar till servicehus som gällde 2015. Man har jämfört fem stadsdelar med varandra.

Konkret handlar min fråga om den stadsdel som jag själv verkar i, Hägersten–Liljeholmen. När man jämför siffrorna från Hägersten–Liljeholmen med övriga fyra stadsdelar är det 92 procent av äldre över 85 år som har fått avslag på sina ansökningar.

Min fråga är: Hur ser borgarrådet på att över 92 procent har fått avslag på sina ansökningar när det gäller servicehus?

Anförande nr 38

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det jag tycker att Hägersten–Liljeholmen är ett väldigt gott exempel på är just att vi saknar icke-biståndsbedömda boenden. I Hägersten–Liljeholmen är stora delar av beståndet trevåningshus utan hiss, eller hur? Det är ganska många gamla arbetarbostäder. Jag har själv bott vid Telefonplan i en studentlägenhet länge, och stora delar av beståndet är inte tillgängligt om du bor tre trappor upp utan hiss.

Det vi ser i den typen av stadsdelar är att det är vanligt att man söker just för att benen inte längre bär. Man kommer inte längre ut, och då söker man servicehus. Problemet med det här är att servicehusen framför allt är till för den som har behov av omsorgsinsatser. Det är en numera, inte på 80-talet, ganska hälso- och sjukvårdstung särskild boendeform, där det förutsätts att du har behov av tillgång till sjuksköterska till exempel.

Jag ser till exempel att i vissa stadsdelar är det särskilt angeläget att vi kommer igång med den icke-biståndsbedömda boendeformen trygghetsboende med aktivitetscenter, för det som många äldre efterfrågar är just en boendeform där fokus är på gemenskap och trygghet, där stadsdelarna får ansvar för att vidareutveckla verksamheten, att försöka underlätta för frisörer, restauranger och så vidare att etablera sig så att de boende får en närhet till service.

Den här typen av boenden saknas i Hägersten–Liljeholmen i dag, och i stället har man ett ganska otillgängligt bestånd vilket drar upp antalet ansökningar till servicehusen. Precis som jag sade tidigare: Servicehusen är en biståndsbedömd boendeform, och då har biståndshandläggarna att förhålla sig till skrivningarna om skälig levnadsnivå, och det påverkar, för man gör en bedömning där man säger: Du har inte behov av hälso- och sjukvårdsinsatserna i servicehus. Men det som vi politiker inte får glömma är att bara för att du inte har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser

betyder det inte att du inte har behov av gemenskap och trygghet, och det är därför vi går vidare med den här icke-biståndsbedömda boendeformen.

Anförande nr 39

A b i t D u n d a r (L): Tack för svaret! På sikt verkar det som om du ska jobba med de här frågorna, och det ska man absolut göra, men det är inte det hela. Jämförelserna borde oroa borgarrådet. I Hässelby–Vällingby har 47 procent fått avslag. I Hägersten-Liljeholmen är det som sagt var 92 procent. I Spånga-Tensta är det 21 procent, Norrmalm 74 procent och Södermalm 49 procent. Genomsnittet i staden är 43 procent. Ändå har det i flera år pågått en diskussion om man har ändrat riktlinjerna, just på grund av de här tekniska sakerna som tas upp och inte minst i socialtjänstlagen. Men å andra sidan, riktlinjerna är vägledande och just ett komplement till lagstiftningen.

Vad de här siffrorna visar är att det är någonting som inte stämmer i själva tillämpningen. Det handlar inte enbart om att det saknas hiss i Västertorp eller Hägersten. Det är inte det hela. Det borde oroa borgarrådet så att man ser över de här skillnaderna som är väldigt stora.

Anförande nr 40

Borgarrådet L i n d b o m (V): Det är väl klart att jag är oroad över att äldre i stort behov av gemenskap och trygghet sitter i otillgängliga lägenheter! Det är ju därför vi har drivit fram 21 miljoner till trygghetsboende med aktivitetscenter.

Det vi har sett är att avslagen ökade varje år under de föregående två mandatperioderna. Nu har vi lyckligtvis lyckats bromsa dem. Men det är fortfarande så att det inte får förekomma systematiska och oskäligen skillnader mellan stadsdelar, för socialtjänstlagen är utformad så att man ska göra en individuell bedömning i varje enskilt fall och förhålla sig till 4 kap, 1 §, ”Rätten till bistånd”.

Det är också därför vi har gett i uppdrag till Äldrecentrum att faktiskt titta på detta. Är det så att sökandet till servicehus är olika högt i olika stadsdelar och att det till exempel är fler i Hägersten-Liljeholmen som söker utan att ha behov av hälso- och sjukvårdsinsatser och därigenom får avslag – är du med – om det är någonting i sammansättningen bland de sökande som till exempel kan förklaras av att fastighetsbeståndet skiljer sig, då är det en sak. Men är det olika praxis, då är det jätteallvarligt, och det är det vi ska titta på.

Anförande nr 41

A b i t D u n d a r (L): Det är det som det handlar om, borgarrådet. Principen och tillämpningen framgick i medierna, till exempel i DN-artikeln, hur man bedömer olika fall, och det tycker jag är allvarligt. Det är ett jätteproblem i tillämpningen.

Jag håller inte med dig. Både jag och många med mig tror jag blir väldigt besvikna, för ni lovade. För det första stämmer det inte. Avslagen ökade. Den genomsnittliga andelen avslag under vår period låg på ungefär 43 procent, så det skiljer sig inte alls. Clara Lindblom säger att det ökade och att ni nu har stoppat det, men det är tvärtom.

För Hägerstens del har det i alla fall ökat till 92 procent. Det är alltså 47 ansökningar som man har anslagit av totalt 51 ansökningar som kom in till stadsdelen. Det här

beskedet som nu diskuteras är de inte behjälpta av. Ni lovade runt men höll tyvärr tunt. Ni höll inte löftet att de äldre skulle få den hjälp de behöver, även om det gällde social oro, ensamhet och psykologiska upplevelser. Det skulle komplettera riktlinjerna, men det höll ni tyvärr inte.

Anförande nr 42

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det blir konstigt när man jämför äpplen och päron. I det stora ökade avslagen under hela föregående och den förrförra mandatperioden. Det har stoppats.

Dock är jag inte nöjd så, och det är därför vi har avsatt 21 miljoner till att bygga upp trygghetsboende med aktivitetscenter. Vi höjde beställarbudgeten med 52 miljoner för att kunna ge en generösare biståndsbedömning. Vi har skärpt riktlinjerna. Vi kommer att ta nya riktlinjer i höst eftersom handläggarna i den revisorsrapport som Abit Dundar hänvisar till menar att riktlinjerna fortfarande är otydliga. Där kommer det att ske en skärpning.

Sedan är det så att den grundläggande med servicehusen i dagsläget är att många som söker till servicehus enligt socialtjänstlagen inte har rätt till servicehus men har fortfarande behov av trygghet och gemenskap. Servicehusen är inte det de var på 80-talet. Det är hälso- och sjukvårdsinsatser, och det förutsätter att du har ganska stora omsorgsbehov. Det är så det har utvecklats genom IVO och genom Arbetsmiljöverket, och det är en praxis som har utvecklats i hela landet.

Vi har ett glapp i Stockholm. Vi behöver icke-biståndsbedömda boenden dit du som äldre kan flytta och få tillgång till trygghet och gemenskap när du själv känner det – inte efter en biståndsbedömning.

Fråga nr 3. Enligt majoritetens verksamhetsmål så kommer Stockholm vara en stad där alla kan bo under 2017. Kan bostadsborgarrådet Livh berätta mer?

Anförande nr 43

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! I majoritetens verksamhetsmål för 2017 kan man tydligt läsa att Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo.

Då vill jag helt enkelt fråga bostadsborgarrådet: Är det Snabba hus som ska lösa bostadsbristen under 2017, eller hur har man tänkt att lösa bostadsbristen?

Anförande nr 44

Borgarrådet L i v h (V): Det står ju väldigt tydligt i vår budget vad vi vill och hur vi ska lösa bostadsbristen i Stockholm. Alla i den här salen, liksom alla stockholmare, vet ju vilket gigantiskt problem bostadsbristen är.

Det vi har skrivit väldigt tydligt i vår budget är dels hur mycket vi ska bygga – 40 000 bostäder fram till 2020 – dels mycket tydligt att vi ska bygga en blandad stad. Vi ska bygga hyresrätter, vi ska bygga bostadsrätter och vi ska utveckla hela staden. Vi kommer också att satsa på en del specialprojekt, just för att vi också ska bygga för människor som inte har tjocka plånböcker, till exempel Stockholmshusen som bygger på att vi gör stora upphandlingar, pressar produktionskostnaderna och därmed

hyrorna. Vi försöker, trots att jag anser att vi motarbetas, att bygga Snabba hus för ungdomar, men där har tyvärr mark- och miljödomstolen tillfälligt stoppat vårt senaste projekt.

Vi bygger för alla stockholmare, och det står väldigt tydligt beskrivet hur vi kommer att göra och för vem vi bygger, och i avstämningsärendet står det också hur långt vi har kommit i den här processen.

Anförande nr 45

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det är jättebra, Ann-Margarethe Livh, att ni har ambitioner i den röda majoriteten. Men om vi då återgår till det här verksamhetsmålet och uttalandet om att ni helt uppfyller målet om att alla ska ha någonstans att bo under 2017 i Stockholm: Hur resonerar du kring det med tanke på alla de tusentals unga stockholmare som tvingas bo kvar hemma och de hundratusentals stockholmare som står i bostadskö? Är det seriöst att göra ett sådant här uttalande?

Anförande nr 46

Borgarrådet L i v h (V): Är det någonting som är seriöst så är det vår budget. Är det någonting som är seriöst i den här staden så är det våra bostadspolitiska mål. Är det någonting som är seriöst är det hur vi redovisar punkt för punkt i avstämningsärenden, i tertiärrapporter, hur vi uppnår de här målen.

Sedan vet både Martin Westmont och jag, som jag sade förut, och alla stockholmare vilket gigantiskt problem vi har. Men som Martin Westmont har sett själv, och det har vi redogjort för flera gånger bland annat i den här salen, så har antalet markanvisningar och takten på byggandet aldrig någonsin varit så högt i Stockholm. Vi strävar efter att uppnå de här målen, och vi kommer att uppnå dem, men både Martin Westmont och jag vet att man inte bygger ett hus på en kvart. Det tar sin tid, men vi har aldrig byggt så mycket, vi har aldrig markanvisat så mycket som vi har gjort i den här majoriteten, och det är jag väldigt stolt över!

Anförande nr 47

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Tack, ordförande, och tack till Ann-Margarethe Livh för svaret!

Jag har en sista fråga. Ni i majoriteten har lite problem. Det återstår 2 000 nyanlända som ska få någonstans att bo, och sedan har vi ytterligare 3 460 nyanlända under 2017 som också ska ha någonstans att bo. Nu vill ni tillskjuta 200 miljoner för att ordna fram bostäder till just nyanlända. Därför vill jag fråga: Varför vill inte Ann-Margarethe Livh tillskjuta 200 miljoner extra för att ordna fler bostäder till våra ungdomar i Stockholm?

Anförande nr 48

Borgarrådet L i v h (V): Om Martin Westmont läser vår budget ser han vilka satsningar vi gör för att bygga för unga i den här staden. Vi bygger studentbostäder, vi bygger ungdomsbostäder, vi bygger Snabba hus. Tyvärr, som jag tidigare sade, har mark- och miljödomstolen tillfälligt stoppat våra Snabba hus. Vi kommer att återuppta det.

Vi prioriterar unga när vi bygger i den här staden, och det står inte i någon som helst motsättning till att vi också solidariskt ser till att våra nya stockholmare får någonsans att bo. Tyvärr har våra modulhus också stoppats tillfälligt, men det kommer vi att komma igång och bygga. Jag vill absolut aldrig någonsin i den här talarstolen ställa våra nyanlända stockholmarnas behov mot ungdomars! Vi ska bygga för alla stockholmare!

Fråga nr 4. Översiktsplanen och Länsstyrelsen.

Anförande nr 49

K a r i n E r n l u n d (C): Det låter nästan som en saga: Översiktsplanen och länsstyrelsen.

Det kanske kan bli en saga. Jag läser ur Dagens Nyheter från förra veckan, om Roger Mogert. Han säger att han är både förvånad och upprörd över länsstyrelsens yttrande, eftersom han anser att länsstyrelsens uppgift borde vara att väga olika intressen mot varandra och inte presentera en rad klagomål efter att enbart ha låtit myndigheter som Försvaret och Trafikverket lägga fram sina kravlistor.

Det gäller alltså länsstyrelsen remiss på vår översiktsplan. Ingen kan hålla med dig mer än jag när det gäller att länsstyrelsen är ett allvarligt hot mot stadens utveckling, men är inte den här ilskan egentligen missriktad? Länsstyrelsen är trots allt statens förlängda arm och företräder statens intressen. Borde inte Roger Mogerts ilska i stället riktas mot den S-ledda regeringen?

Anförande nr 50

Borgarrådet M o g e r t (S): Nu var det inte ilska, utan jag tror att det var förvåning och upprördhet – om jag förstod DN rätt. Jag tyckte att länsstyrelsens svar var uppseendeväckande av flera skäl. Jag tänkte inte på någon saga, utan jag tänkte någon sorts oerotisk thriller, typ *50 shades of nej*.

Nu ska man säga att länsstyrelsen har gjort ett förtydligande om hur detta ska läsas, där de slår fast att de ser ett ökat bostadsbyggande som en nödvändighet för Stockholm och Stockholmsregionen och att detta inte alls ska ses som ett nej till stadens utbyggnadsplaner. I stället vill man ha ett tydligare resonemang, och det var framför allt den typen av förtydligande och vägande av intressen som jag saknade i deras första remissvar. Deras uppgift *är* ju att tala om att den här synen har Trafikverket och de här behoven har Luftfartsverket. Deras uppgift *är* att värna riksintressen.

Det jag saknade var en sammanvägning och en helhetsuppfattning som faktiskt gav staden någonting i den fortsatta processen. Jag tycker inte att det är en politisk fråga, utan det handlade om en hantering av en helhet som brast hos länsstyrelsen.

Anförande nr 51

K a r i n E r n l u n d (C): Det är ju bra att de har omformulerat sig, men jag tycker faktiskt att det här är en politisk fråga. I det här fallet är ju länsstyrelsen en remissinstans när det gäller Stockholms stads översiktsplan. Men när det väl kommer till konkreta projekt utifrån en ny översiktsplan har ju länsstyrelsen i vissa fall faktiskt möjlighet att stoppa våra projekt med hänvisning till riksintresset.

När det gäller själva översiktsplanen kanske vi därför helt enkelt kan strunta i den kritik som länsstyrelsen har framfört, men i många fall är ju länsstyrelsen ett hot mot Stockholms stads bostadsbyggande. Håller Roger Mogert med om detta och borde vi i så fall ha någon strategi för att länsstyrelsen borde få ett annat uppdrag?

Anförande nr 52

Borgarrådet M o g e r t (S): Först ska vi säga att länsstyrelsen är lite mer än en remissinstans även när det gäller översiktsplanen. Nu har de inte riktigt samma verktyg som de har vid detaljplaner, men är det så att vi tar fram en översiktsplan som länsstyrelsen bedömer strider mot riksintressena, då måste det framgå i vår översiktsplan vilken då används av dem som bygger och agerar. Det är därför lite mer än bara en remissinstans, och därmed måste vi ha en relation, och vi måste arbeta med staten.

Deras uppgift är, återigen, att tolka riksintresset och sammanställa riksintresse. Jag tror att det är viktigt att ha en part som faktiskt för samman de olika statliga intressena. Det är en tillgång för Stockholms stad att ha länsstyrelsen som en dialogpart. Det vill jag faktiskt säga. Det är mycket lättare för oss att ha en länsstyrelse att prata med än ett stort antal statliga verk, så jag tror inte att vi ska ta ifrån länsstyrelsen det uppdraget. Men de måste ta det på allvar.

Anförande nr 53

K a r i n E r n l u n d (C): Det är faktiskt en politisk fråga hur man väljer att tolka riksintresset, och det är det som är problemet med länsstyrelsens tolkningar av riksintresse.

Det är där jag och Centerpartiet tycker att länsstyrelsen ibland borde göra andra politiska avvägningar. Det som är problemet med en länsstyrelse, och den här diskussionen hade vi ju när vi diskuterade frågan om eventuell regionbildning, är ju ansvarsutkrävandet från länsstyrelsen. Den enda som egentligen kan utkräva ansvar från länsstyrelsen är staten och inte medborgarna i Stockholms stad, så jag håller inte riktigt med Roger Mogert om att det här inte är en politisk fråga och att vi bara kan låta länsstyrelsen sitta och tolka riksintresset hur de vill utan att faktiskt politiskt säga att i många fall tycker vi att länsstyrelsen övertolkar riksintresse.

Anförande nr 54

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tänker att det framgick för många av DN:s läsare att jag tyckte att länsstyrelsen övertolkade sitt uppdrag och övertolkade riksintressena. Vi har naturligtvis även i detta haft en dialog med regeringen. Det framgår också att ansvarig minister i regeringen var lite förvånad och sade att han skulle samtala med landshövdingen.

Nu har staten en annan relation till sina verk än vad vi har till våra förvaltningar, så det kan ju mycket väl vara så att någon av Karin Ernlunds partikamrater i riksdagen väljer att KU-anmäla honom för detta. Det återstår att se.

Fråga nr 5. Kostnader för bosättningslagen

Anförande nr 55

Erik Slottnér (KD): Ordförande! På nästa kommunstyrelse nu på onsdag ska vi besluta om att ge socialnämnden ytterligare 200 miljoner kronor som ett extrapåslag för det här året för att hantera ökade utgifter i samband med den nya bosättningslagen. Det gäller ökade kostnader beräknat för bostäder för gruppen och för ekonomiskt bistånd i det glapp som uppstår mellan Migrationsverket och Arbetsförmedlingen och som kommunerna får ta.

I budgeten för 2017 tillförde vi ca 150 miljoner kronor för detta ändamål. Intro Stockholm fick 90 miljoner om jag minns rätt och SHIS runt 50 miljoner. Nu ökar man på det här med ytterligare 200 miljoner kronor, vilket är en ökning på över 100 procent, och jag undrar: Vad är det för nytt som har uppstått sedan i höstas när vi tog beslutet och budgeten till nu i februari när vi gör denna gigantiska ökning, som jag skulle vilja påstå att det är?

Anförande nr 56

Borgarrådet Lindhagen (MP): Tack för frågan om de här väldigt viktiga och angelägna utmaningar som vi har med att välkomna människor på ett bra sätt till Stockholm!

När man lägger budgeten börjar man ofta ett års tid i förväg från stadsledningskontoret med att på olika sätt beräkna vad man tror att man kommer att behöva lägga för resurser på olika delar av stadens verksamheter. Just delen som handlar om att välkomna människor till Stockholm har ju varit en av de delar som är kanske allra svårast att prognostisera. Vi vet inte exakt hur många människor vi kommer att ta emot inledningsvis. Vi vet inte heller hur processerna med modulbostäder, som vi inledningsvis trodde skulle gå fortare, kommer att avlöpa. Här har vi ju väldigt duktiga tjänstemän i staden som gör ett gott arbete med att göra den här typen av prognoser, men jag har också väldigt stor förståelse för att det inte är det enklaste att göra.

Det som sedan hände var att vi i tertialrapport 2 gav nya uppdrag till socialnämnden inte minst när det gäller Intro Stockholm som bland annat handlade om att utöka privatspåret, att inrätta ett bostadskansli för att ge stockholmare möjlighet att exempelvis bidra med boende om man hade ett engagemang och en vilja att vara med och hyra ut sin egen bostad. Det är en del i de här pengarna som har tillkommit efter att budgeten togs.

Socialnämnden fick också ett uppdrag att titta just på tillfälliga boenden som vandrarhem och hotellösningar i stadens eget bestånd. Tjänstemännen i staden jobbar väldigt hårt nu med att på olika sätt få fram boendelösningar, och det här är en del i att se till att det här arbetet fungerar. Där behöver dessa resurser nu skjutas till, men jag har också en stor förhoppning om att vi framöver kommer att kunna bygga inte minst fler modulbostäder, eftersom det är ett sätt att få ned kostnaderna en hel del.

Anförande nr 57

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Visst, budgetprocessen är lång, men jag tror att det är någon gång i september som ni i majoriteten får en dragning av

stadsledningskontoret med de förutsättningar som gäller, och någon gång i mitten av oktober presenterar majoriteten sin budget. Fram till dess har ni ju alla möjligheter att korrigera i den budget som ni föreslår fullmäktige att besluta om, och långt innan dess visste vi faktiskt att det här med modulbostäder inte skulle vara möjligt på grund av olika lagstiftningar.

Vad vi däremot vet som har hänt nu är att Stockholm behöver ta emot färre enligt bostättningslagen än vad vi hade beräknat 2016, förmodligen med kvoten också lägre 2017. Ändå ökar kostnaderna dramatiskt. Jag får faktiskt inte detta att gå ihop.

Jag tycker också att det är ganska tyst från majoritetens sida gentemot regeringen vad gäller dessa ökade kostnader. Det är ju uppenbart att staten inte kompenserar kommunerna för de kostnader som nu uppstår med både dyra hotellösningarna och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Anförande nr 58

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag tänker väl som så att jag som politiker alltid kan gå ut och säga att tjänstemännen borde göra bättre prognoser, jobba hårdare på olika sätt och att vi borde ha fram bättre och billigare boendelösningar. Men jag är också väldigt, väldigt ödmjuk i de här frågorna och har stor respekt för det väldigt hårda arbete som jag vet att många människor runt om i kommunens förvaltningar just nu gör för att lösa det här på allra bästa sätt.

Där kommer jag från politiskt håll alltid att stå upp för att vi ska göra vårt yttersta för att ta emot människor på ett bra sätt. Vi hade också väldigt många människor som kom till Stockholm på 90-talet från Balkan. En hel del av de människorna började sitt nya liv i Stockholm i modulbostäder och finns nu runt om i vår stad. Deras barn lever här och verkar i näringslivet och offentlig sektor och stärker på olika sätt vår stad.

Det är precis detta vi måste försöka åstadkomma här också: att välkomna människor på ett så bra sätt som möjligt, inte minst genom Intro Stockholm som också har en hel del samhällsvägledning. De här pengarna går till att se till att människor får en bra start och också kan vara med och bli stockholmare och vara med och stärka vår stad på olika sätt.

Anförande nr 59

Erik Slottnér (KD): Självklart ska vi välkomna nya stockholmare och till deras nya hemkommun liksom alla människor som ska bo och verka i Sverige – självklart ska vi göra det! Men vi politiker måste också reagera när en massa kostnader som staten inte kompenserar för övervältras på Stockholm och Stockholms skattebetalare.

Staten har nu ålagt Stockholm att ta emot ett antal tusen nyanlända, och det ska vi göra så gott vi kan. Men när vi vill bygga modulbostäder säger staten genom länsstyrelsen nej. Staten borde, samtidigt som man införde den nya lagstiftningen, också ha ändrat plan- och bygglagen så att vi kunde få bygga de här modulbostäderna. Staten klarar inte heller av att öka samarbetet mellan Migrationsverket och Arbetsförmedlingen, utan det tar fyra månader från det att man skrivs ut från Migrationsverket till att man skrivs in på Arbetsförmedlingen.

Vem får då betala den ekonomiska kostnad som uppstår när dessa människor måste ha mat för dagen? Jo, det är kommunerna som får betala detta, och det tycker jag att ni borde låta mer om och kritisera regeringen mycket mer för. Det här håller på att bli en väldigt stor kostnad för Stockholms skattebetalare, och det måste vi faktiskt bekämpa.

Anförande nr 60

Borgarrådet *L i n d h a g e n* (MP): Jag kan konstatera att regeringen nu bland annat planerar att på olika sätt underlätta just uppförandet av modulbostäder, och det kan jag säga att jag stöder till fullo. Det är oerhört viktigt att vi kan få upp de här bostäderna så fort som möjligt, eftersom vi har en väldigt svår bostadssituation i Stockholm.

Jag kan också konstatera att Stockholm har Sveriges allra starkaste arbetsmarknad. Vi är på det sättet väl rustade att ta emot människor. Det grundläggande i att ge människor en bra start i Stockholm är att de kommer ut i arbete, och där tycker jag att det är viktigt att Stockholm tar ett stort ansvar för mottagandet.

Det är klart att det också är viktigt att ha en diskussion kring kostnader och exempelvis hur lång etableringsperioden ska vara och hur snabb ska man vara. Vi är oerhört snabba i kommunen och kan få utbetalt ekonomiskt bistånd på 24 timmar. Kanske kan man tänka sig att staten skulle kunna vara snabbare. Det kan jag instämma i på olika sätt, och jag imponeras av det väldigt fina arbete som görs i Stockholms stad. Men sedan är det också min starka uppfattning att nu är det så här situationen ser ut. Vi har den lagstiftning vi har, och vi ska göra vårt absolut bästa från Stockholms sida med att välkomna människor.

Fråga nr 6. En städad och trygg stad

Anförande nr 61

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): ”Jag har gråtit, det är hemskt att vakna till nytt klotter varje morgon – – – Jag höll på att bli tokig när jag läste Daniel Helldéns förklaring, jag ser nytt klotter varje dag.”

De här orden är inte mina, utan det är Margareta Stenström som bor på Södermalm. Hon blev intervjuad för ett par veckor sedan i lokaltidningen Mitti, och hon uttrycker sin oro över att klottret på Södermalm ökar. Det är inte bara Margareta som är orolig. Det är många andra medborgare som har hört av sig till oss politiker i stadsdelsnämnden, och även trafikkontoret säger i sin verksamhetsrapport att klottret ökat väldigt drastiskt i Stockholm – med hela 63 procent. Klottieranmälningarna ökade från 9 957 till 16 276 anmälningar.

Min fråga till trafikborgarrådet är därför: Vad avser ni att göra för att komma till rätta med det ökade klottret, och kan det bero på de lagliga väggarna?

Anförande nr 62

Borgarrådet *H e l l d é n* (MP): Den här frågan har diskuterats ett antal gånger här i talarstolen och även i medierna. Det första jag vill säga till Christoffer är att frågan är om klottret har ökat eller om det är anmälningarna som har ökat. Det är två olika saker. Du sade i ditt anförande att klottret har ökat. Procentsiffran som du angav var

ökningen vad gäller anmälningar och ingenting annat, och vi ska vara mycket noga med att hålla isär de sakerna.

Vi har haft en tydlig trend de senaste åren med kraftigt ökade anmälningar vad det än handlar om i den här staden. Det har gått kraftigt uppåt. Vi vet att det senaste året, 2016, så ökade klotteranmälningarna mer än andra typer av anmälningar. Det vet vi. Varför det är så vet vi däremot inte riktigt. Det finns ett antal teorier om det. Det finns ingenting som säger att det har att göra med de här planken som vi har satt upp där man får måla graffiti eller vad man nu väljer att måla för någonting.

Däremot vet vi att det finns vissa platser i staden där anmälningarna har gått upp, och det är bland annat i innerstaden och Hägersten–Liljeholmen, och man kan inte riktigt se någon koppling till de här väggarna därför att det finns väggar på andra ställen också. Det är någonting annat som det rör sig om här, och den enda förklaring som vi kan se är att vi har haft problem med en entreprenör som inte har följt de regler som var uppsatta – tror vi. Det pågår en tvist, så jag kan inte säga allt om det, men det är någonting där i upphandlingen och hur man tolkar den som inte är klockrent, någonting som arrondering, när man går runt, om man då tar allting på en gång eller om man tar vissa delar. Det här har uppenbarligen, troligen, en effekt på anmälningarna. Jag kan prata mer om det i nästa inlägg.

Anförande nr 63

Christoffer Järkeborn (M): Jag håller med trafikborgarrådet om att det är viktigt att skilja på faktiska ökningarna och anmälningar. Anmälningstatistiken i Sverige går upp generellt, men det är väldigt, väldigt få brott där det går upp med 63 procent. Det är alltså en väldigt tydlig ökning. Det finns rapporter från Brottsförebyggande rådet till exempel om lagliga väggar, som ju majoriteten har valt att ha. Jag kan hålla med om att det ser ganska trevligt ut många gånger i Tanto där man står och ägnar sig åt graffiti. Men det vi ser är att det är väldigt mycket klotter runt omkring, och det finns också mycket som tyder på att om man har sådana här lagliga väggar så spillar det över och leder till mer klotter.

Jag tycker att vi politiker har en skyldighet att ha en ganska pragmatisk inställning, och därför är min fråga till Daniel Helldén: Det finns ändå mycket som talar för att lagliga väggar medför en ökad risk. Avser ni att omvärdera er syn på lagliga väggar om det skulle vara så att man ser att sådana leder till mer olagligt klotter och graffiti?

Anförande nr 64

Borgarrådet Helldén (MP): Christoffer Järkeborn inleder med att säga att man ska hålla isär anmälningar och faktiska saker som händer. Sedan säger han att brotten har gått upp med 63 procent. Hur är det egentligen? Vad vet han om vad som egentligen sker ute i staden?

Vi vet att anmälningarna har gått upp. Vi vet däremot inte om det de facto klottras mer i staden. När det gäller sambandet mellan väggarna där man får måla och skadegörelse ska jag säga att Brottsförebyggande rådet har en rapport på hemsidan som de har finansierat och som är ganska ny. Jag tror att den kom för någon månad sedan eller om det var sent i höstas. Där har man har gått igenom all forskning och de ställen där det finns sådana här väggar, och man kan inte visa ett samband mellan ett ökat klotter ute i staden och lagliga väggar där man får ägna sig åt att måla.

Anförande nr 65

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Jag tycker att det är viktigt att vi som är politiker i Stockholm verkligen slår vakt om Stockholms skönhet. Stockholm är en fantastiskt vacker stad, men jag tror att det inte bara är jag som ser att klottret ökar i den här staden. Det är skräpigare just nu, och det är mer klotter. Jag tycker att Daniel Helldén försöker prata bort om det ökar eller inte ökar, men det kommer väldigt få förslag på åtgärder. Det är den här entreprenören som tydligen ska skärpa till sig lite.

Någonstans finns det ett politiskt ansvar. Om man väljer att satsa på lagliga väggar och ser att boende runt omkring där man har valt att göra det, till exempel på Söder, är förtvivlade över att klottret ökar så mycket, då tycker jag att majoriteten har ett ansvar att verkligen titta på detta. Jag tycker att ni blundar väldigt mycket, och jag tror att det är viktigt att väljarna får klart för sig att en röst på Moderaterna i alla fall är en tydlig röst på ett tryggt och snyggt Stockholm där klotter inte ska förekomma.

Återigen: Vad är era åtgärder, förutom att prata med den här entreprenören som ni ligger i tvist med?

Anförande nr 66

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag förstår att om Christoffer kommer tillbaka till makten i staden så kommer han att införa § 9 igen som förbjuder staden att över huvud taget prata om de här sakerna. Det tycker jag är helt fel väg att gå, och det har också visats i de rättsprövningar som gjorts att man inte får hålla på såsom staden gjorde. Jag tycker att det är bra att vi har tagit bort det, det är bra att vi har lagliga väggar där man får ägna sig åt måla och åt kreativ verksamhet. Det ska vi ha kvar.

Sedan ska vi jaga den olagliga verksamheten i form av klotter och annan form av skadegörelse, och det gör vi. Vi har en 24-timmarsgaranti och arbetar efter den. Vi kan inte sanera vid vissa tider på året, till exempel som nu när det är minusgrader, för då förstör vi betongytor och annat. Om det är långa perioder med en temperatur under 0 grader är det mer klotter i staden, för då går det inte att sanera på samma sätt. Vi vet också att den här entreprenören inte har skött sig, och jag hoppas att det blir bättre.

Fråga nr 7. Parkering i Hammarbyhöjden

Anförande nr 67

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Ordförande, ledamöter och inte minst Daniel Helldén! Frågan gäller som du kanske förstår byggtrafiken på Sparrmansvägen i Hammarby Sjöstad, men kanske kan vi också möjligen föra en liten diskussion i ett vidare perspektiv när det gäller liknande byggtrafik och situationer som kan uppstå i en stad som växer så mycket som Stockholm.

Min enkla fråga är: Vad tänker borgarrådet göra för att barn och vuxna tryggt ska kunna gå fram och tillbaka till skola och jobb även i Hammarbyhöjden?

Anförande nr 68

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag har sett bilderna från Hammarbyhöjden vid tunnelbanan, där man håller på att bygga de här nya husen och radhusen. Man har

ställt sig på trottoarer, blockerat gångvägar och annat under den här verksamheten, och det är inte acceptabelt. Så kan vi inte ha det.

Jag kan säga att vi ännu inte har gjort någonting kraftfullt när det gäller detta, och det är därför bra att Patrik Silverudd tar upp det så att vi verkligen gör det. För det första är det en polisiär fråga att se till att bilar inte gör på detta sätt. Vi kan ju komma dit med parkeringsvakter som lappar dem som står på trottoaren, men det handlar egentligen inte om det, utan det här är rena trafikbrott, kan man säga. Man ska inte stå så här och förstöra för andra. Om man behöver ha en byggkran eller någonting så ska det spärras av på ett speciellt sätt, och man ska ha speciella planer som talar om hur gång- och cykeltrafik ska ta sig förbi platsen.

Jag kan bara säga till Patrik Silverudd att det här är någonting som vi kommer att titta på. Jag har inte hunnit med det ännu.

Anförande nr 69

Patrik Silverudd (L): Ordförande! Det är lite tråkigt att man kanske inte har kommit igång. Även trafikförvaltningen som yttrar sig i tidningen här konstaterade till exempel att övergångsstället är skymt och dessutom dåligt skyltat. Det är inte byggarnas uppgift att sköta det, utan det är Stockholms stads, det vill säga ditt och mitt, ansvar att se till att just det fungerar, och det är väldigt illa.

Jag, för att inte tala om dem som bor där, skulle vara oerhört tacksam om man ändå kunde ta tag i frågan och försöka hitta lösningar – antingen att man delar av en bit av gatan på andra sidan gatan med sådana här betonggrejor så att man kan gå tryggt förbi byggarbetsplatsen, alternativt, inte vet jag, kanske fixar bygg- och lastparkering genom att hålla grus på gräsmattor eller något sådant. Någonting måste man göra, för som det är nu är inte acceptabelt.

Anförande nr 70

Borgarrådet Helldén (MP): Jag håller med om att det inte är en bra situation där, och problemet är väl att man bygger på båda sidorna av gatan samtidigt. Man kan möjligtvis lösa det på Finn Malmgrens väg men inte på den andra gatan – jo, man kan lösa det och se till att de inte betar sig på det här sättet, men det är inte enkelt, och det är någonting som vi får titta djupare på.

Anförande nr 71

Patrik Silverudd (L): Jag ska passa på att utnyttja tiden, även om borgarrådet Helldén naturligtvis kan vägra att svara eftersom det delvis blir en ny fråga, men om man nu vidgar den här synen lite: Hur kan vi göra bättre ifrån oss i trafiknämnden? Det gäller inte bara er i majoriteten utan det gäller även mig som sitter i opposition. Hur kan vi skapa bättre regelverk och uppföljning så att det här inte händer på fler ställen i den mest växande staden i norra Europa?

Anförande nr 72

Borgarrådet Helldén (MP): Vad vi kan göra är att påtala detta för trafikkontoret som är de som har översynen över sådant här och kan se till att det blir bättre när det gäller byggarbetsplatser eller tillfälliga saker som händer.

Jag tror till och med att vi har en skrivning i årets budget att de ska se över om man kan göra det på ett bättre sätt. Vi kan väl helt enkelt vid nästa trafiknämnd be kontoret dra hur det här arbetet fungerar eller inte fungerar så att vi får ordning på det, för det är ju de oskyddade trafikanterna som verkligen hamnar i kläm. Som Patrik tar upp är det speciellt i det här fallet mycket barn som rör sig till och från de skolor som ligger i området.

Jag tar helt enkelt med mig detta, och så får vi ta upp det vid nästa trafiknämnd.

Fråga nr 8. Vad händer med Stadsbibliotekets ombyggnad?

Anförande nr 73

P e r O s s m e r (SD): Ordförande, ledamöter! För några dagar sedan läste vi vanliga medborgare som inte sitter i kulturnämnden återigen om stadsbiblioteket, det vill säga Asplunds byggnad vid Sveavägen. Det är inte första gången, utan det är ett återkommande ärende här i fullmäktige.

Nu verkar det som om projekteringen som vi beslutade om för inte så länge sedan här i fullmäktige visar på dystra siffror när det gäller beräknade kostnader som skjuter i höjden. Jag kan väl säga till borgarrådet Mogert att han kan vara lugn: Jag har för närvarande inga egentliga politiska baktankar. Min frågeställning beror bara på att jag är nyfiken. Hur ligger det till med stadsbiblioteket? Hur är det med om- och tillbyggnad eller vad som nu planeras?

Anförande nr 74

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande! Låt mig börja med att säga att det är ju en vacker byggnad, en av Stockholms främsta byggnader, får man väl säga, men det är också en väldigt svår byggnad att arbeta i, bland annat just därför. Sanningen att säga väljer vi nu att gå fram i kulturnämnden, fastighetsnämnden och så småningom i fullmäktige med två parallella linjer, eftersom vi har fått, såvitt vi kan se, en kostnadsökning där vi inte riktigt kan bedöma hur stor den blir i förlängningen.

Vi går alltså både fram med ett utbyggnadsalternativ där vi tillskapar mer yta och mer möjligheter för verksamheten och ett alternativ som egentligen är ett rent upprustningsalternativ för att ha båda dörrarna öppna. Även det rena upprustningsalternativet kostar nämligen ganska mycket pengar, så det känns tråkigt att stänga dörren för att faktiskt ha ett utbyggnadsalternativ och kunna tillskapa mer yta i det fantastiska biblioteket.

Vi vet dock inte riktigt än var resan slutar.

Anförande nr 75

P e r O s s m e r (SD): Jag kanske hade hoppats på lite mer konkreta förklaringar. Ni har ju diskuterat det här med McDonalds, kebaben och pappershandeln, före detta Svanströms, att man skulle ta de byggnaderna i anspråk. Är det en av huvudlinjerna? Hur är det med det internationella biblioteket och tidningsrummet? Man kan ställa frågan: Ska vi bygga nytt, alltså en tillbyggnad? Ska det bli en ny glaskub kanske, eller ska man borra sig in i Observatoriekullen?

Här kan man ha diverse olika planer. Men jag är också medveten om att allt naturligtvis kostar. Som jag bedömer det, eller gissar, är det väl viktigt att man kan utöka ytan. Det är väl inte bara att rusta upp, vilket säkert är nödvändigt, det är ju gamla installationer och sådant där, utan man behöver större ytor, har jag en känsla av.

Anförande nr 76

Borgarrådet M o g e r t (S): Det är en helt riktig analys: Stadsbiblioteket behöver mer ytor på den platsen, eller rättare sagt, ska man kunna fungera som ett stadsbibliotek är man i behov av mer ytor. Det har varit analysen i staden under en längre tid. Vi började ju med en arkitekttävling för tio tolv år sedan som så småningom lades ned därför att bedömningen av den dåvarande majoriteten i alla fall, ska man säga, var att även det höll på att bli alldeles för dyrt, och man kunde inte hantera det.

I dagsläget finns det inga sådana planer på utbyggnad eller tillbyggnad utanför huset. Det vi arbetar med nu är två scenarier, där det ena som sagt var innebär en ren upprustning egentligen och där det inte tillkommer några nya ytor att tala om, och det andra är en expansion in i bland annat basarerna men också en bit under nuvarande bibliotek.

Skulle vi landa i en situation att det inte går att tillskapa ytor återkommer frågan om hur man kan tillskapa mer yta och om man kan göra det på platsen.

Anförande nr 77

P e r O s s m e r (SD): Det har ju också pratats om att ifall pengarna inte räcker så har man förslag som handlar om så kallade privata finansiärer och donatorer. Det är kanske inte så vanligt i Sverige, men vi har ju många exempel på det i utlandet, särskilt i USA där hela museer har byggts upp av rika personer och annat.

Hur är det med det? Kommer det att vara så att även fattigpensionärer kan skjuta till lite och få sitt namn på bronstavlan?

Anförande nr 78

Borgarrådet M o g e r t (S): Det är riktigt att det är förhållandevis ovanligt i Sverige att vi bygger på det sättet, men då ska man säga att stadsbiblioteket ju en gång är byggt så. Jag tror att det var makarna Wallenbergs fond som sköt till pengar när vi skulle bygga stadsbiblioteket för ungefär 90 år sedan, så det är en möjlighet som vi kommer att överväga i den här processen. Men det går inte i dagsläget att bygga en kalkyl på att det kommer att komma in privata pengar, för det vet vi ingenting om.

§ 12 Äldre personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa (Utl. 2017:21)

Anförande nr 79

Borgarrådet L i n d b l o m (V): När jag var alldeles nyutträd som borgarråd blev jag inbjuden av Stadsmissionen till en hearing i riksdagen. Ämnet var Äldre i hemlöshet, vilket också var temat för Stadsmissionens årliga hemlöshetsrapport 2014.

Stockholms Stadsmission larmade om en fortfarande liten men växande grupp. Man talade om låga pensioner och en hård bostadsmarknad som gjorde att antalet äldre som lever på gatan eller i osäkra boendeförhållanden har ökat stadigt under många års tid. Det är äldre som kanske inte i första hand lider av missbruk eller psykisk ohälsa utan som just är fattiga. Man talade också om att det finns dålig kunskap om antalet äldre som lever i hemlöshet i länets kommuner och att det finns otydliga regelverk mellan socialtjänst och äldreomsorg som gör att dessa äldre ofta faller mellan stolarna.

Efter samtal med Åsa Lindhagen tog vi ett gemensamt initiativ, och det är detta ärende vi ska besluta om här i kväll. Ärendet klagör kostnads- och ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämndernas äldreomsorg och socialtjänst. Just att klarlägga ansvars- och kostnadsfördelning är helt grundläggande för att vi ska kunna ha ett fungerande samarbete kring den enskilda individen. Ingen äldre ska helt enkelt hamna mellan stolarna för att vi har otydliga riktlinjer. Vi slår också fast att äldre ska omfattas av Bostad först och att äldre ska ingå och särskilt redovisas i våra hemlöshetsräkningar. Vi behöver ha koll på den här gruppen för att vi ska kunna sätta in rätt åtgärder så att den inte växer. Vi ska utreda ett utredningsboende för äldre och inrätta stödpersoner. Vi ser över riktlinjerna för det vräkningsförebyggande arbetet, och vi hoppas kunna fatta beslut om samtliga punkter i höst.

Slutligen vill jag tillägga att bortsett från att vi måste skärpa det vräkningsförebyggande arbetet, se till att socialtjänst och äldreomsorg möter individen där han eller hon befinner sig och inte låta oss hindras av organisatoriska uppdelningar måste vi öka det fysiska antalet platser i så kallade profilboenden. Under 2015, mitt första egentliga riktiga verksamhetsår som borgarråd, besökte jag samtliga stadsdelar för att tala med äldreomsorgschefer, fackliga, medarbetare, stadsdelsnämndsdirektörer och de lokala nämndpolitikerna om hur de ser på äldreomsorgen och vilka utmaningar de ser. Det som var intressant var att samtliga stadsdelar lyfte behovet av fler profilboendeplatser inom äldreomsorgen. Man lyfter framför allt behovet av platser för personer med psykisk ohälsa, missbruk eller hemlöshetsproblematik. Det som dock slog mig var att ingen stadsdel beställde dessa platser trots att man såg ett sådant stort behov av dem.

Vi har tidigt sett, utifrån detta men också utifrån vad man har talat om länge i den här staden, att vi behöver ta ett samlat grepp om profilboendeplatserna. Vi behöver titta på att inrätta stadsövergripande boenden för just individer med till exempel psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshetsproblematik. Det är sådana grupper som det kanske inte finns täckning för i en enskild stadsdel.

Jag är glad över att vi nu inom ramen för äldreboendeplaneringen och fortsättningen av äldres boende i Stockholms stad har gett äldreförvaltningen och Micasa i uppdrag att titta på hur vi ska tillskapa fler sådana här platser. Även om man har missbruk och psykisk ohälsa och även om man tar vad vi kanske tycker är några öl för mycket till middagen förtjänar man en värdig äldreomsorg. Det är vår skyldighet att erbjuda det till alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 80

Borgarrådet Lindhagen (MP): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det är ett viktigt och bra ärende för denna grupp som vi tar i dag. Generellt kan man säga att hemlösheten minskar i Stockholm. Den senaste mätningen från 2016 visar att hemlösheten har minskat med 9 procent sedan 2014. Sedan 2004 har hemlösheten minskat med nästan en tredjedel, från 3 363 personer till 2 420 personer. Det är nästan 1 000 personer. Bakom varje pinne i statistiken finns en människa.

Det är förstås glädjande att hemlösheten går ned, och det är också ett kvitto på att det går att göra skillnad genom kommunala insatser. Stockholm gör skillnad. Samtidigt kan vi inte nöja oss med det, utan vi måste såklart alltid höja ambitionerna när det gäller människors rätt till bostad.

Några av de saker som vi gör i majoriteten är att bygga, bygga och bygga – inte minst fler hyresrätter. Vi gör en särskild satsning på 30 miljoner kronor på hemlöshetsinsatser från 2016 till och med 2018. Vi ser över stadens budget- och skuldrådgivningsarbete för att säkerställa att stödet är likställt och av god kvalitet. Vi stärker vårt uppsökande arbete för att bättre nå de personer som är allra mest utsatta och som lever i hemlöshet. Vi tar fram en handlingsplan för att motverka osäkra boendeförhållanden för barnfamiljer. Vi utvecklar metoder för att arbeta med stöd till hemlösa personer, inte minst kvinnor som utsätts för våld.

Därutöver ska vi nu alltså stärka arbetet för personer i hemlöshet som är 65 år och äldre. Vi vet sedan länge att denna grupp är väldigt utsatt. En stor del av problematiken handlar om att äldre i hemlöshet riskerar att falla mellan stolarna, precis som äldreborgarrådet talade om. Därför är det viktigt att vi i detta ärende nu fastslår en tydlig ansvarsfördelning mellan äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen. Det är ett viktigt steg framåt.

Vi kommer att skapa fler platser till äldre hemlösa, både vad gäller Bostad först och att jobba med att se över profilboenden av olika slag. Det handlar om att vi behöver erbjuda målgruppen fler boendeinsatser. Det måste bli lättare för socialtjänsten och äldreomsorgen att hitta ett varaktigt gott boende för en äldre person när den ordinarie äldreomsorgen inte räcker till.

I höstas träffade jag John Arthur Ekebert, som är en inspirerande person som visade mig runt på Söder. Han har stor erfarenhet av att leva i hemlöshet, och han har gjort det i många år. Han gav både ris och ros till Stockholm när det gäller vårt hemlöshetsarbete. En sak som han särskilt lyfte fram är vikten av varaktiga boendeinsatser såsom försöks- och träningslägenheter och Bostad först. Därför har vi ökat antalet försöks- och träningslägenheter, vilket också är ett viktigt steg framåt.

Anförande nr 81

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Man är glad att vara vänsterpartist och att vara med på den här sidan av salen i dag när vi ska sätta igång med att ta hand om de äldre hemlösa som ni inte såg under den tid då ni sålde ut allmännyttan. Det är resultatet av det vi ser nu. Det är vi som får städa upp efter er och ta reda på det som hände. Ni såg inte det här. Ni pratade om en socialtjänst i världsklass. Men nu har vi ett socialborgarråd och ett äldreborgarråd som faktiskt är i världsklass. Ta och lyssna lite grann! Ni borde skämmas som inte under åtta år lyfte ett finger.

Du ler där nere på hörnet, Anna König Jerlmyr. Du satt med och sålde ut allmännyttan, och du gjorde ingenting för de här personerna under den här tiden. Vi såg detta. När man säljer ut allmännyttan var det de ekonomiskt svaga som hamnade utanför. Det var dem ni lämnade kvar till dem som tog över fastigheterna och som inte hade detta ansvar. Detta visste vi, och det varnade vi er för. Vi sade det också, men ni brydde er inte.

Anförande nr 82

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jackie Nylander! Visst är det bra att jag begär replik! Jag tycker att vi ska tona ned diskussionen och se på vad som gjordes. Vi hade Gamlebo under förra mandatperioden, och vi startade långsiktiga boenden för hemlösa där man som äldre också kunde vara missbrukare. Man fick inte missbruka på sitt boende, men man fick en möjlighet att långsiktigt bo i våra äldreboenden som tidigare hemlös. Vi gjorde mycket.

Frågan är hur man kommer att förvalta detta arbete nu. Riktlinjerna är bra; det tycker vi också. Men det är klart att vi gärna ser att man fortsätter att driva fram äldreboenden för denna grupp, som ofta hamnar just mitt emellan äldreförvaltning och socialförvaltning. Vi skulle kunna ställa de ansvariga partierna nu till svars för alla löften som man utgav förra mandatperioden om tak-över-huvud-garanti till alla, om att alla skulle få boende och så vidare. Vi har fortfarande akut hemlöshet i Stockholm. Det är väldigt lätt att vara i opposition och svårare att vara i majoritet. Men det är klart att det hände mycket under förra mandatperioden.

Anförande nr 83

J a c k i e N y l a n d e r (V): De garantier ni gav var inte vatten värda. När det gäller Gamlebo sålde ni ut snabbt, och där blev det nedskärningar på platser och på folk som jobbade. Kostnaderna skenade iväg, så det var inte ett dugg bättre där.

Det är många stenar vi har lyft på där det har sprattlat rätt mycket efter er. Vi har fått ta reda på ganska mycket efter dig.

Anförande nr 84

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Hej Jackie! Anna har redogjort för allt som gjordes under förra mandatperioden, men jag har en fråga till dig.

Jag tycker också att det här är jättebra i verksamhetsberättelserna. Men hur kan det komma sig att alla mål är uppfyllda? Det är gröna pluppar överallt. Hur kan det vara det om det nu har varit så bra under denna tid? Då skulle väl riktlinjerna egentligen

inte ha behövts. Om man läser alla verksamhetsberättelser ser man att det är grönt överallt. Hur kan det komma sig?

Anförande nr 85

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag har inte grepp om alla verksamheter. Men när det gäller de äldre som blev hemlösa och satt med 6 000–7 000 kronor i förtidspension när ni sålde ut allmännyttan, som inte kunde vara med i racet vid ombildningarna och som åkte ut rätt snabbt efter det att det blev bostadsrättsföreningar känner jag till det hela rätt bra. Jag känner många av dem som åkte ut, så det kan jag svara på.

Det fanns inget nätverk för dessa människor så att de kunde komma någonstans. Ni hade åtta år på er att se det. Men ni sålde helt enkelt ut allmännyttan utan att ta ansvar för dem som bodde där.

Anförande nr 86

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige! Att hamna mellan stolarna är bland det jobbigaste man kan vara med om som klient. Det är väldigt tufft att komma till en myndighet och försöka få hjälp och att berätta om sitt svåraste och jobbigaste för människor man aldrig har mött, be om deras hjälp och få höra: Du ska nog ringa någon annan. Det är tufft för vem som helst, och det är ännu tuffare för den som inte vet vart den ska gå när den går från socialkontoret.

Jag har suttit med på ganska många sådana här möten med unga som har levt i hemlöshet. Likheterna är ganska stora med äldre i hemlöshet, om man inte talar om åldern då det förstås blir en skillnad. Det är grupper som vi inte riktigt ser när vi tänker oss hemlösa. Vi vet inte riktigt vem det är som ska ta tag i det hela. Vem är det som ska lösa det? Är det vi eller någon annan? Sedan blir det den som sitter på andra sidan bordet och inte vet vart den ska gå som får ta smällen.

Jag är glad att vi i den här majoriteten har sett dessa grupper. I dag tar vi ett ärende om äldres hemlöshet, där jag tycker att en av de viktigare sakerna är just förtydligandet av var ansvaret ska ligga. De som drabbas av detta är som sagt de mest utsatta. I de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd som finns är för första gången gruppen unga i hemlöshet med. Det är jag också väldigt glad och stolt över, för jag vet att det är en grupp som har hamnat mellan stolarna. Den har bollats mellan förvaltningar, och det har avkrävts mer kompetens när det gäller vad som ska handläggas av denna grupp än vad handläggarna själva har. Det är det som ofta drabbar också äldre i hemlöshet.

Vi vet att dessa sköra grupper som har det tufft redan från början riskerar att gå från socialkontoret och inte komma tillbaka. De ger upp om att det går att få hjälp. Jag hoppas att ärendet, förutom att det ska underlätta handläggning och göra så att fler får hjälp ska innebära att fler får hopp. Man ska inte behöva gå från socialtjänsten och känna att det inte var någon idé att gå dit och att det inte finns någon som kommer att hjälpa en.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut! Jag är glad att vi tar detta ärende i dag.

Anförande nr 87

Ann-Katrin Åslund (L): Ordförande, fullmäktige! Vi är eniga om riktlinjerna. Det är inget parti som är emot dem. Jag tycker att de är bra, och jag tycker att det är bra att man tydliggör ansvaret. Det finns två parter som har ansvar, och egentligen kanske ännu fler. Jag noterade lite bekymrat vad som sades i de diskussioner som pågick här nyss, och jag är bekymrad över att majoriteten har tagit tillbaka Gamlebo i egen regi. Det har man gjort trots fantastiska betyg från både brukare och medarbetare. Så är det när ideologin går före den praktiska verkligheten.

Det finns alldeles för många som är i riskzonen utan att man är känd av socialtjänst eller äldreomsorg. Det som föreslås här är bra, men det räcker egentligen inte. Därför är riktlinjer viktiga i framtiden, och det är viktigt att man verkligen tittar på dem. Det finns personer som inte har kontakt med vare sig socialtjänst eller äldreomsorg men som kanske börjar bli dementa eller deprimerade. De slutar eller glömmer att betala räkningarna, och sedan är helt plötsligt vräkningen där. Det bästa är att se till att man inte blir hemlös om man nu har haft en bostad.

När en barnfamilj riskerar vräkning ska socialtjänsten kontaktas. Vi tycker att detsamma borde gälla personer som är över 65 år. Vi kan inte bestämma över alla fastighetsägare, men om man tar fram en riktlinje borde det vara möjligt. Vi har också en hel del kommunala bostadsbolag där man skulle kunna införa detta som en huvudregel: Om en person över 65 år riskerar vräkning borde socialtjänsten kontaktas. Vi har sett att det är många i den här gruppen som verkligen kan vara i riskzonen.

Jag skulle vilja höra hur ni ställer er till det.

Anförande nr 88

Borgarrådet Lindblom (V): Om det är något jag tror att vi måste jobba med för att ta äldreomsorgen till nästa nivå är det att riva 65-årsgränsen. Vi måste över huvud taget riva gränser mellan olika typer av organisatoriska uppdelningar som gör att vi antingen ser individer som en siffra utifrån deras ålder eller ställer oss helt perplexa när vi inte riktigt vet vem som ska ha ansvar. I det här fallet har vi individer som inte har psykisk ohälsa eller missbruk och som Stadsmissionen har larmat om. Men de är över 65. Hur gör vi med dem?

Jag tror överlag att ledorden i alla former av insatser till äldre är personen i centrum. Därför tycker jag att det är otroligt bra att vi klargör kostnads- och ansvarsfördelningen. Det är just personen som ska sättas i centrum. Vilka insatser vi sedan ska göra och vem som tillhandahåller dessa insatser är nästa fråga. De ska anpassas utifrån den position där den äldre befinner sig.

Apropå Ann-Katrins fråga nämnde jag i mitt inledningsanförande att det just nu pågår arbete där vi ser över de vräkningsförebyggande riktlinjerna. Där kommer vi särskilt att titta på just uppsökande och förebyggande arbete när det gäller just hemlöshet bland äldre.

Gamlebo är en strategiskt viktig resurs, och jag tror att vi behöver fler boenden som Gamlebo. Jag tror också att vi behöver boenden som Gamlebo light; det var någon där som använde detta uttryck när jag besökte Gamlebo för några veckor sedan. Vi

behöver titta på möjligheten att tillåta ett aktivt alkoholmissbruk när man framför allt är i behov av boendestödande insatser. Det är alltså en blandning mellan äldreboende och SHIS. Detta är någonting som vi kommer att jobba vidare med inom ramen för äldreboendeplanering och inom ramen för Åbo. Just det förebyggande arbetet är otroligt viktigt. Men det handlar också om det som Åsa trycker på: Vi måste ha faktiska bostäder på plats. Det är den långsiktiga lösningen.

Anförande nr 89

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Från ett stadsdelsnämndsperspektiv är det bra att ansvarsförhållanden klargörs. Det tycker jag som ordförande i Skarpnäck, och det tycker Miljöpartiet. Det tycker också den nya majoriteten. Det är framsynt av den nya majoriteten att man har tagit tag i frågan och lagt fram ett samlat förslag från både den sociala omsorgen och äldreomsorgen.

Men stadsdelarna, då? Vad ser vi? Ann-Katrin sade att det lyser många gröna pluppar i alla stadsdelar när vi går igenom våra verksamhetsberättelser. Jag kan tala om att i Skarpnäck är det inte grönt när det gäller hemlösa. Vi ser en ökning när det gäller hemlösa äldre kvinnor som vi ännu inte har någon förklaring till. Jag ser fram emot att samarbeta om orsak och verkan lite mer. Här finns en början till ett samarbete, men vi måste komma djupare ned. Jag hoppas också att vi kan nå en diskussion och tala om profilboenden lite mer. Här tror jag att det kan finnas aktörer som har jobbat i andra delar av landet och som kan ha lite att föda in till oss i Stockholm. Vi behöver komma loss frågan. Genusperspektivet är viktigt. Det är inte roligt att stå här i talarstolen och säga att vi i Skarpnäck är jämställda när det gäller hemlöshet, för där är det lika många kvinnor som män som är hemlösa. Många av dem har stora sociala och psykiska problem.

Tack för att ni presenterar förslaget till beslut redan nu så att vi har lite tid på oss att jobba vidare med frågan före valet!

§ 15 Försäljning av Stockholm Fatburen 2, del av Söderhallarna (Utl. 2017:24)

Anförande nr 90

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Ärendet handlar om försäljning av Fatburen 2, som är en del av Söderhallarna, till Atrium Ljungberg för 380 miljoner kronor. Under lång tid har olika försök gjorts för att utveckla handelsverksamheten i bland annat saluhallen, tyvärr med begränsad framgång. Lönsamheten har varit ganska dålig för handlarna, och olika åtgärder som har vidtagits för att till exempel öka genomströmningen av kunder till saluhallen har inte lyckats på det sätt som både staden och näringsidkarna hade önskat.

Möjligheten att utveckla bland annat saluhallsverksamheten kommer genom denna försäljning nu att väsentligt öka. Köparen Atrium Ljungberg äger halva byggnaden, och därmed kommer det att bli lättare att utveckla verksamheterna med ett mer modernt och varierat innehåll. Möjligheterna att utnyttja hela byggnaden på ett ändamålsenligt sätt kommer att öka, och allt detta har också köparen uttryckt i en tydlig avsiktsförklaring. Det handlar om restauranger, kaféer, butiker inom gastronomi, mathantverk och mycket annat. Köparen är välrenommerad när det gäller just att kunna utveckla handelsplatser och har som sagt också ambitionen att göra detta med denna viktiga byggnad på Medborgarplatsen.

Stockholms stad har ett annat stort projekt att utveckla just på Medborgarplatsen, nämligen Medborgarhuset. Vi arbetar nu hårt för att göra det mer tillgängligt och att i byggnaden även rusta upp Forsgränska badet. Här kommer i praktiken det kapital vi får in från försäljningen av Fatburen 2 att innebära ett bra tillskott för att kunna finansiera och rusta upp det mycket nedslitna badet.

Således kommer stadens resurser i och med denna försäljning att kunna utvecklas mer effektivt, och vi fortsätter alltså arbetet med att åstadkomma en bättre och mer ändamålsenlig fastighetsförvaltning i staden.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 91

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu ska du lyssna riktigt noggrant, Jan Valeskog, för nu kommer det att hända något ovanligt: Jag ska ge dig beröm. Berömmet är välförtjänt, för jag tycker att detta är ett exempel på en framsynt politik. Majoriteten ser att när det gäller byggnader som vi för det första egentligen inte har någon användning för i Stockholms stad och för det andra faktiskt inte lyckas särskilt väl med låter vi någon kommersiell aktör ta över som lyckas bättre med att utveckla servicen och verksamheten för arbetsplatserna i huset.

På forntiden satt jag i en bolagsstyrelse som ägde huset i fråga. Jag kan säga er här i fullmäktige att jag aldrig begrep varför i halva fridens namn denna fastighet användes som den gjorde och varför vi egentligen hade den i Stockholms stad. Detta är ett exempel på en god och aktiv fastighetsförvaltning. Det är precis så här vi ska arbeta med våra tillgångar i Stockholms stad. Sådant vi inte behöver – mark och byggnader utanför Stockholms stads gränser – ska vi göra oss av med och använda pengarna på bättre sätt. Så Jan Valeskog – ta tillfället i akt och gläd dig åt lite beröm från min sida!

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

*§ 16 Nytt Tekniskt nämndhus Söderstaden (Utl. 2017:25)
Ny lokalisering för nya tekniska nämndhuset*

§ 17 Om- och tillbyggnad av Tekniska nämndhuset Klamparen 7 (Utl. 2017:26)

Anförande nr 92

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att bägge de här ärendena visar på det kloka i att bygga om Tekniska nämndhuset, Klamparen 7 som det heter, till en modern och funktionell kontorsbyggnad för 1 400 personer med kontorslandskap, gemensamma funktioner som reception, konferens- och möteslokaler, matsalar och friskvårdsytor. Vi frigör också tre stora byggnader till annan verksamhet. Klamparen 11 på i dag ca 7 000 kvadratmeter kan bli bostäder. Kanalhuset på knappt 2 000 kvadratmeter, där fastighetskontoret i dag finns, kan bli skola eller någon annan publik verksamhet. Klamparen 8 på 3 500 kvadratmeter kan hyras ut eller säljas.

Utredningarna visar tydligt att det som vi nu föreslår är den bästa lösningen. Det finns ett underlag som ni säkert har läst, men det finns också ett gammalt underlag från 2013. Beräkningarna i det gamla underlaget är tyvärr inaktuella i dag på många punkter. Det är trist att behöva konstatera att de borgerliga så hårt klamrar sig fast i den gamla utredningen.

Att nu renovera Klamparen 7 på det sätt som jag har redovisat kommer att bli ungefär 1 miljard billigare än att bygga nytt. Det är mycket pengar. Staden har gjort en grundlig analys som visar att det skulle bli extremt dyrt att bygga ett tekniskt nämndhus i Söderstaden och därför, menar jag, helt oansvarigt att genomföra. Den gamla bedömningen av hur många bostäder som skulle kunna byggas på nuvarande tomt vid Tekniska nämndhuset håller inte heller. Det finns en skyddsklassning av nuvarande byggnad som riskerar att stoppa eller försvåra nybyggnation av bostäder. Det finns även strandskyddsregler som innebär en osäkerhet om hur mycket som skulle tillåtas bebyggas.

Utöver att det skiljer 1 miljard kronor i kostnad för att renovera jämfört med att bygga nytt har kalkylerna för värdet på marken i Söderstaden ändrat förutsättningarna rejält. Marken är värd betydligt mer nu än när den första studien gjordes 2013. Ökningen är en bra bit över 50 procent. Vi får väl se; vi har ju en tävling på området som pågår när det gäller att sälja marken.

De borgerliga vill nu liksom då, vilket jag numera tycker är lite grann rättshaveristiskt, minoritetsremittera ärendet för att vi skulle mörklägga de fastighetsekonomiska kalkylerna. Mitt svar är att allt är öppet redovisat. Det är bara en enda fråga som vi inte kan svara på, och det är just det exakta värdet på byggrätterna i Söderstaden. Detta är alltså ute på tävling för högstbjudande. Men ni har ledamöter i SGA Fastigheters styrelse och även i exploateringsnämnden, så ni har kunskap om processen, vilket ni nu verkar inte vilja låtsas om.

Sammanfattningsvis vet vi alltså att markvärdena i Söderstaden är så pass höga att de klarar finansieringen av Tele 2 Arena. Det innebär samtidigt många nya arbetsplatser, kommersiella ytor och bostäder i Söderstaden och även på Kungsholmen.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 93

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Åter till ordningen då, Jan Valeskog! Nu är vi inte överens på en enda punkt. Jag tycker bara att det är väldigt ledsamt när du kallar oss för rättshaverister när vi använder oss av kommunallagens stadgade rätt att få ett bättre underlag än vad du kan prestera i dina ärenden. Det får du respektera vare sig du vill eller inte.

Den andra frågan, själva sakfrågan, är en annan. Om man nu har en kostnad och ska ha en alternativkostnad är det väldigt svårt att ta ställning till ett ärende om man inte har alla kort på bordet. Det är det vi begär.

Den tredje frågan gäller att det inte skulle bli så många bostäder här, att det handlar om skyddsvärde och annat. Självklart är det så, men det finns alla möjligheter att utveckla både fastigheten och tomten till många bostäder. Jag håller mig till 500. Det kommer att kunna byggas *minst* 500 till exempel hyresrätter på denna tomt. Men ni vill hellre att vi ska behålla detta som ett kontor, när ett sådant i stället kan flytta till Söderstaden. Det är märkligt.

Anförande nr 94

J a n V a l e s k o g (S): Man kan välja att tro eller att inte tro på de underlag som vi presenterar. Men jag säger det igen: När ni påstår att vi mörklägger är det inte sant. Det finns en enda uppgift, som jag sade, som varken ni eller vi känner till, nämligen hur mycket marken i Söderstaden är värd. Detta är ute på tävling, vilket ni har medverkat till. Ska vi då sitta och vänta och förlora en massa tid i och med detta? Jag kan lova dig att värdet har ökat med långt över 50 procent sedan 2013.

Anförande nr 95

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är ett nytt demokratisk grepp från Jan Valeskog när han nu kallar oppositionen för rättshaverister för att vi vill ha ett underlag som det går att fatta beslut kring. Det får absolut stå för Jan Valeskog, och det är nog ett av de värsta uttalanden jag har hört från den där talarstolen, och för den delen även från den här.

Det som det hela handlar om är att det är ganska märkligt att det låter så annorlunda i den här salen om man är i majoritet eller om man är i opposition när det gäller er socialdemokrater, och även Vänsterpartiet. När vi diskuterade ärendet inledningsvis, när det gäller Tekniska nämndhusets möjlighet att flytta till Söderstaden, var det en diskussion som handlade om hur vi skulle få förvaltningsflyttar att bli ett möjligt sätt att komma åt ett antal platser som vi skulle kunna bygga bostäder på i innerstaden. Men det handlade också, och inte minst, om att vissa delar av staden behövde fler arbetsplatser. Det gjorde att vi i vår majoritet lyckades – oftast med ert bifall – att flytta såväl Micasa fastigheter som serviceförvaltningens kontaktcenter, kulturförvaltningen, äldreförvaltningen och socialförvaltningen till nya lokaler utanför innerstaden.

Sedan kommer vi till Tekniska nämndhuset. Då händer det någonting. Det är välkommet att Tekniska nämndhuset nu flyttar från Kungsholmen. Området från Kungsholmen in mot centrum har mycket kontor i dag. Folklivet avtar, så det är bara

positivt att bygga bostäder där. Detta sade Vänsterpartiets Sebastian Wiklund i debatten. Vi menar från Vänsterpartiet att det skulle gå att utveckla detta speciella hus på ett bra sätt för bostäder. Det är klart att det går om man vill. Så sade Vänsterpartiets Maria Hannäs. Vi stöder detta utvecklingsområde, och vi tycker att själva inriktningen på stadens beslut är riktig. Så sade Socialdemokraternas Tomas Rudin.

I dag kallar ni det för rättshaveri. Ni säger att vi hänger upp oss på en gammal utredning. Det finns inte så mycket att hänga upp sig på, skulle jag vilja säga, annat än den utredning som gjordes 2013. Det ni påstår i ärendet är att det finns fastighets-ekonomiska kalkyler som har visat att det inte lönar sig att flytta Tekniska nämndhuset. Vi har ifrågasatt detta eftersom vi inte kan hitta kalkylerna i ärendet. Då kallar Jan Valeskog detta för rättshaveri. Jag skulle vilja säga att det kallas för någonting annat. Det är en bedrövlig beredning av den majoritet som sitter i den här staden. Därför är vi tvungna att yrka på återremiss av detta ärende.

Anförande nr 96

J a n V a l e s k o g (S): De ekonomiska förutsättningarna och kalkylerna har totalt ändrats från tidigare. Vi talar om att det är 1 miljard kronor dyrare att bygga nytt. Vi talar om helt andra intäkter. Vi kommer att få mängder av kommersiella ytor, kontor och bostäder i Söderstaden med stora intäkter som löser de ekonomiska frågorna. Vi kommer inte, som ni tror, att kunna bygga de här bostäderna i denna omfattning i Tekniska nämndhuset.

Förutsättningarna ser helt annorlunda ut. Det kommer ni snart att bli varse. När tävlingen är genomförd kommer ni att se svart på vitt att det är totalt andra siffror. Skulle vi med berätt mod kasta bort miljardbelopp på grund av vad någon har sagt ett visst årtal för länge sedan? Så fungerar det inte. Vi anpassar oss till verkligheten, och vi får fram massor med bostäder, kommersiella ytor och kontor med mycket bra lösningar på ett mycket effektivt sätt, inte minst när det gäller lokalutnyttjande.

Anförande nr 97

Borgarrådet L a r s s o n (M): Men snälla Jan Valeskog! Är det ändå inte märkligt att socialdemokrater när man sitter i opposition tycker att det är utmärkt att man flyttar Tekniska nämndhuset till Söderstaden och att man flyttar andra förvaltningar från innerstaden för att frigöra ytor till någon som dels betalar andra kostnader om det handlar om kontor, dels, och framför allt, där det är möjligt att göra bostäder? Då hänvisar ni till strandskyddet vid Klara sjö för att detta ligger vid vattnet. Vad i Stockholm ligger inte vid vattnet, snälla Jan Valeskog? Det är ju vatten runt om. I så fall måste vi ändra detta riksintresse och strandskydd som verkligen kommer att lägga en våt filt över Stockholm, särskilt när Jan Valeskog accepterar att det är så här och säger: Vi kan inte bygga mer, för det finns ju vatten i närheten!

Tomten är värd kanske 1 ½ miljard. Där skulle det kunna byggas massor med bostäder *om man vill* – för att säga som Vänsterpartiet.

Anförande nr 98

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag ska bemöta det som sades om att flytta ut till ytterstaden. Detta är den centrala stadens utflyttning som vi ser. Den ska bebyggas alltmer. Jag vet inte riktigt om detta argument håller i just det här fallet, och jag tycker kanske att det är ett stickspår från den debatt som vi för här.

Det som har kommit fram mer är en annan sak. Det du återgav som jag hade sagt gissar jag gällde det andra ärendet. Vi behandlar ju två stycken ärenden här, varav det ena handlar om att bygga om Tekniska nämndhuset. Det hade vi i och för sig inte kunnat se några problem med, men det som har kommit fram och som är nytt är att vi inte har några intäkter genom att vi skapar en ankarbygggerre i Globenområdet. Det behövs inte längre. Samtidigt blir det förslag som ni lade fram för Tekniska nämndhuset 1 miljard dyrare. Det är kostnader som driver på och läggs på hyran och som senare sannolikt också innebär färre handläggare.

Anförande nr 99

Borgarrådet L a r s s o n (M): Sebastian Wiklund! Om man ska hävda att kalkylerna för just det hus som vi föreslog att Tekniska nämndhuset skulle flytta till i Söderstaden inte håller är det enda vi begär att vi ska få se dessa kalkyler. Om de inte håller bör man nämligen bygga någonting annat där kalkylerna håller och som gör att vi frilägger marken vid Klara sjö. Där hänvisar ni plötsligt till strandskydd för att det inte ska kunna gå att göra någonting med marken.

Det är kalkylerna som gör att vi vill ha ärendet återremitterat. Vi vill se dem. Om det visar sig att den här byggnaden inte är ekonomiskt försvarbar av något skäl – föreslå då gärna någonting annat i Söderstaden! Tekniska nämndhustomten ska vara till för bostäder – ingenting annat.

Anförande nr 100

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag konstaterar att majoriteten nu vill slå den sista spiken i den här kistan. Det råkar vi på titt som tätt nu, men i det här fallet tycker jag att ni lägger ned ett projekt som skulle ha kunnat bli väldigt bra av flera skäl. Man flyttar ut arbetsplatser från Kungsholmen. Det finns ganska mycket arbetsplatser, skolor och andra verksamheter där. Bara detta skulle underlätta resor och annat. Det blir en effektivisering av ytorna, och det blir en bättre arbetsmiljö. Det står i papperen här att det inte går att komma upp i en god arbetsmiljöstandard i det gamla Tekniska nämndhuset. Vi får också många fler bostäder.

Nu har majoriteten begravt detta projekt. Man säger att det beror på skenande kostnader, och vi får inte veta vilka andra projekt man har jämfört med. Vi får inte veta vilka skenande kostnader det handlar om, som tidigare har sagts här. Det blir för stort, säger man. I förhållande till vad? Det går att justera om man nu skulle se att det blir för stort. Man kan använda det till annat och så vidare. I stället ska det befintliga huset rustas upp, och det kan inte rustas till samma standard som ett nytt hus. Det finns också många andra fördelar med att göra som vi ville: att lägga bostäder på platsen. Detta är värdefull mark, och det är ett värdefullt område med lämpligt läge.

Det är viktigt att vi får en förändring till stånd, och det är skälet till att vi vill återremittera ärendet och instämmer i den reservation som finns i kommunstyrelsen.

Det sorgligaste av alltihop är dock att majoriteten gång på gång säger nej till bostäder. Antingen vill ni ha färre bostäder eller inga bostäder. Ni säger nej till decentralisering av förvaltningarna. Vi har flyttat ut några med gott resultat, men nu säger ni stopp – det får inte bli mer. Det ska vara centralt, menar ni. Ni säger nej till att kontoret ska få bästa möjliga arbetsmiljöförhållanden.

Jag yrkar alltså på återremiss och i övrigt bifall till reservationen.

Anförande nr 101

J a n V a l e s k o g (S): Det kommer att bli ett otroligt effektivt lokalutnyttjande. Det kommer att bli en fantastiskt bra lösning i fastigheten Klamparen 7, som vi talar om. Som jag sade tidigare frigör vi ytor för bostäder. Det finns till exempel nästan 7 000 kvadratmeter i Klamparen 11, om man nu inte vill riva fastigheten om det går. Vi har också ytterligare två fastigheter som vi frigör.

Precis som det har sagts här var det enda argument som fanns tidigare för att satsa på Söderstaden just att vi behövde en ankarbyggherre som kunde bygga upp intresset för att bygga kontor och bostäder där. Men marknaden har totalt förändrats sedan 2013. Ni kommer att få det svart på vitt när tävlingen är genomförd. Det är inga problem att bygga en massa kommersiella ytor, inga problem att bygga bostäder och inga problem att bygga kontor. Det kommer att vara en fantastiskt lönsam historia som vi väljer. Ert alternativ är praktförlust för staden.

Anförande nr 102

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jan Valeskog säger själv att vi kommer att få se kostnaden svart på vitt och att vi kommer att få veta hur mycket det ena och det andra kostar. Men i dagens läge vet vi inte. Vi får inga siffror, och vi vet inte vad fastighetskontoret har räknat på. Det är självklart att vi vill veta sådana saker när nu majoriteten säger tvärt nej till en massa bostäder i ett centralt läge, till en förflyttning av arbetsplatser och till ett bättre hus för dem som ska arbeta i det.

Anförande nr 103

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det är precis som det sades här tidigare: Förslaget är effektivare rent ytmässigt. Vi frigör därmed en del ytor i Tekniska nämndhuset. Vi vet inte heller hur många bostäder det eventuellt kan bli på tomten i Söderstaden. Jag skulle därför inte vara alltför säker och säga att detta i sig självt innebär att det inte blir så många bostäder i Stockholm.

Anledningen till att man inte kan göra på det här sättet är att det blir en sämre affär. Precis som Jan var inne på verkar inte själva syftet vara det man tänkte sig från början, det vill säga att ha en byggherre som driver fram detta och tar fram ett attraktivt förslag för Söderstaden. Det verkar inte behövas, och på det sättet faller projektet av sig självt. Det blir inte alls den lönsamma affär som man hade tänkt sig. Det driver bara kostnader, och det läggs på personalen. Det blir såklart inte lika mycket arbete där då.

Anförande nr 104

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Det verkar som att Vänsterpartiet har vänt kappan efter majoritetsvinden, och sedan försöker man nu att hitta argument för varför att man har ändrat sig från tidigare. Det är ihåligt. Ni säger att ni ska spara mycket, att det blir effektivt, att det blir bra och att det blir mycket bättre. Men det finns fortfarande inga kalkyler att gå efter.

Ni talar om att det kanske blir fler bostäder här och där och att det blir effektivt. Det betyder i det här fallet att det inte finns någon möjlighet att växa för de verksamheter som ska vara kvar i Tekniska nämndhuset. Där kommer man att göra kostymen

precis efter det antal som man bedömer kommer att arbeta där. Man frågar sig då: Vad händer sedan? Vad händer om det visar sig att kontoret liksom staden växer?

Anförande nr 105

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag ska börja med att säga det som jag kanske är ensam om att säga: Det vackra Tekniska nämndhuset ska nu byggas om till att bli ett modernt kontorshus för våra tekniska nämnder. Vi lägger nu fram ett förslag på hur vi ska gå vidare med detta. Det är något som vi tar ställning för i dag. Något som kan bättra på ekonomin ytterligare är att det, som jag sade tidigare, frigörs en del utrymme inom Tekniska nämndhuset som vi kan använda.

Förslaget som diskuterades tidigare hade en nota som sprang iväg, och det blev därmed inte längre intressant. Det föreslogs att Tekniska nämndhuset vid Globen skulle bli dyrare med 1 miljard kronor. Den ankarbyggherre som behövdes från början verkar också ha spelat ut sin roll. Då bör vi i stället göra en bra affär utifrån det läge som råder.

Ett dyrt projekt innebär dyrare hyror. Om det blir dyrare hyror går det ut över verksamheten. Detta ska vi vara försiktiga med, för det kan leda till att vi tvingas att skära ned exempelvis på våra planhandläggare som hjälper oss med att fram detaljplaner för Stockholm.

Jag tycker att liggande förslag är balanserat. Man har det viktigaste framför sig, nämligen att modernisera kontorshuset till en rimlig hyra så att vår personal i de tekniska förvaltningarna kan arbeta med stadens utbyggnad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 106

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är några saker jag har lite svårt för i sammanhanget. Jag ska ärligen erkänna för dig, Sebastian, att det var din partikamrat i stadsbyggnadsnämnden Maria Hannäs som fick mig på andra tankar när det gäller Tekniska nämndhuset. Jag ville från början riva det och bygga bostäder – och många fler bostäder än vad jag tror att man kan få.

Jag tror inte att man ska riva det. Men jag tror att man ska bygga på det och att man ska bygga bostäder i huset. Man ska behålla den unika konst, till exempel, som finns i huset. Jag tror på en ombyggnad av detta hus, och där ska det vara bostäder. Man ska utnyttja tomten, och man ska bygga bostäder. Jag säger försiktigtvis att man får in minst 500 bostäder här, och det är säkert betydligt fler. Strandskydd och annat är bara trams. Det finns dispens för det.

Det jag har svårt för, Sebastian, är att du säger en sak före ett val och en annan sak efter. Det tycker jag är djupt omoraliskt.

Anförande nr 107

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Så är det verkligen inte. Det som var själva poängen med att göra det som ni var inne på tidigare var något annat. Precis som du har läst var man inte emot det på det sättet. Men själva poängen var att också

använda en ankarbyggherre, och det har på något sätt börjat spela ut sin roll. Jan talade om detta tidigare.

Vi är överens om att vi inte ska riva Tekniska nämndhuset. Det är såklart en sjyst byggnad att ha här i Stockholm. Jag kommer inte ihåg om du hade någon mer fråga.

Anförande nr 108

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Fru ordförande! Även om jag inte har någon förhoppning om att få Sebastian Wiklund att på något sätt styrka sitt eget påstående från 2013, där han påstår att det vore väldigt positivt att bygga bostäder på Tekniska nämndhustomten kan man ställa sig frågan så här: Om man inte river Tekniska nämndhuset – är det då inte en fördel att man bygger bostäder vid det nu befintliga Tekniska nämndhuset i stället för att bygga kontor i detta, som du själv sade, vackra hus? Varför måste det vara kontor i detta hus? Det har inte framkommit.

Ni hänvisar till ankarbygggherrar och si och så. Det har jag aldrig hört talas om. Begreppet ankarbyggherre är någonting som ni har uppfunnit under den här mandatperioden. Det fanns inte 2013. Du kan läsa i papperen. Det finns ingenting om ankarbygggherrar där.

Det som saknas är den ekonomiska kalkylen som det har funnits en muntlig föredragning om och som har redovisats för stadsledningskontoret men inte i ärendet.

Anförande nr 109

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Det är positivt att bygga bostäder. Ja, om det hade varit en bra affär skulle vi självklart ha kunnat se om man kunde göra de här sakerna. Det du anger att jag har sagt sade jag i det andra ärendet. Detta är två stycken ärenden, varav det ena handlar om vad man ska göra av Tekniska nämndhuset och det andra om vad man ska göra av det nya Tekniska nämndhuset, som man lade fram förslag om i Söderstaden. Om det hade varit en bra affär hade man kunnat göra så, men nu visar det sig att det inte är på det sättet.

En sak som jag egentligen tycker borde komma upp i debatten är att om vi bygger ett hus för Tekniska nämnden som är kostnadsdrivande kostar det ju också i form av att vi måste skära ned på någonting annat inom de tekniska förvaltningarna. Det tycker jag egentligen inte att ni svarar på. Vi ser redan att det ena förslaget är 1 miljard dyrare än det andra. När det gäller det andra hänvisar du eventuellt till siffror.

Anförande nr 110

J o e l L a u r é n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag ser att med majoritetens förslag till beslut riskerar Stockholm att gå mot en förlorad möjlighet i ärendet. Med den akuta bostadsbrist vi har i staden och med den stora efterfrågan som finns på bostäder måste vi greppa de möjligheter vi har att både bygga ut den täta innerstaden så att den växer ut ytterstaden och bygga om befintliga lokaler i innerstaden för att få plats med fler stockholmare. Vi i kommunen måste därför anstränga oss för att kunna frigöra lämpliga lokaler i attraktiva innerstadsmiljöer och flytta ut förvaltningar till ytterstaden.

För mig känns förslaget till beslut som en förlorad möjlighet utifrån flera perspektiv. Eftersom jag ser mig som en fortfarande relativt ung företrädare i den här salen ser

jag en förlorad möjlighet att få till fler smålägenheter i ett centralt kollektivtrafikhärläge, vilket efterfrågas av många som är under 30. Som stockholmare ser jag en förlorad möjlighet att fortsätta utvecklingen av ett mer levande city genom att bygga fler bostäder i ett attraktivt läge där det behövs och nya arbetsplatser i en växande ytterstad där det behövs. Som kungsholmsbo ser jag en förlorad möjlighet att förädla stadsdelen och att få invånarunderlag för fler servicebutiker, restauranger och verksamheter och att framför allt kunna få runt 1 000 nya grannar.

Det vi går miste om nu är en förlust för både stockholmare och kungsholmsbor. Det handlar om möjligheter att utvecklas staden i ett utmärkt läge. Nu ser vi inte vad alternativet är. Vi ser inte vilken upplåtelseform som majoriteten har räknat sina kalkyler på när de säger att det inte är lönsamt att bygga bostäder där Tekniska nämndhuset står i dag. Vi ser inte heller hur den kostnaden står sig mot det nya förslaget. Det enda vi har att utgå från är majoritetens ord och en påstådd utredningskalkyl som ligger gömd någonstans djupt nere i en byrålåda hos finansroteln.

Jag vill vända på varje sten för fler bostäder i innerstaden och fler arbetsplatser där det behövs i ytterstaden. För att göra vad jag kan för att vända en förlorad möjlighet till en ny chans att få plats för fler stockholmare, en mer levande innerstad och arbetsplatser i de områden som växer fram just nu i ytterstaden kommer jag att yrka bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 111

J a n V a l e s k o g (S): Det är väl dokumenterat att det kommer att kosta 1 miljard mer att bygga nytt än att bygga om. Jag skulle vilja fråga dig: Hur många hyresrätter tror du att vi kommer att bygga med den extra miljard som vi tjänar med vårt förslag jämfört med ert förslag?

Anförande nr 112

J o e l L a u r é n (M): Jag tycker att du först och främst borde redovisa de kalkyler som ni har gjort över hur många hyresrätter och bostadsrätter ni har räknat med för att kunna bygga på Tekniska nämndhuset. Det enda ni har redovisat är kalkylerna för det nya projektet och inte varför och hur det tidigare projektet blev dyrare. Ni måste kunna redovisa.

Det är ni i majoriteten som lägger fram förslag till beslut här till oss i kommunfullmäktige. Vi måste få ett gediget beslutsunderlag och se till att detta är berett med det korrekta underlaget så att vi kan jämföra och se vilket alternativ som är det bästa för stockholmarna. Jag föredrar fler bostäder framför fler kontorslokaler i Tekniska nämndhuset där det ligger i dag, och jag tror och hoppas att vi med denna återremiss kommer att kunna få fram fakta på bordet och fatta ett klokare beslut utifrån det.

Anförande nr 113

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande, fullmäktige! Detta är inget självklart ärende. Men jag tycker ändå när man väger ihop det sammantaget att fördelarna övertrumfar nackdelarna. Jag tycker även att ni i Alliansen räknar väldigt kreativt både när det handlar om kostnader respektive intäkter och när det handlar om möjligheten till antal bostäder.

Projektet befann sig enbart i planeringsstadiet när det avbröts. Jag anser att det är rimligt att kunna avbryta i ett sådant läge. Det bedömdes till runt 1,6 miljarder, som har sagts. De senare beräkningarna har visat på att det skulle kunna öka med ytterligare runt 250 miljoner kronor. Och, som sagt: Renoveringen av den befintliga fastigheten ligger på ca 1 miljard.

Ni i Alliansen hävdar att detta på sikt skulle kunna bli lönsamt eftersom man får in pengar för byggrätter och så vidare vid nuvarande Klamparen. Det stämmer såklart. Men jag tycker att ni helt bortser från den kommande markanvisningen vid Globenområdet. Ni nämner det inte ens i er reservation, och det blir väldigt märkligt. Markanvisningen ska komma nu i mars. Jag hoppas att ni när ni sedan ser resultatet kan överväga att ompröva ert beslut och ansluta er till en renovering på befintlig plats i stället.

Det ska sägas att den nuvarande Klamparen är grönklassad. En rivning av byggnaden är helt enkelt inte rimlig. Det försvårar klart när det gäller att få fram antalet bostäder. Det är ändå så att i den markanvisningstävling som pågår för Globenområdet har man tänkt att få till bostäder, och man har också tänkt att få till kontor i en bra och blandad stad. Här ska man i stället få till ett helhetsgrepp och en betydligt bättre täthet, såsom ni oftast önskar. Dessutom kommer man att vid renoveringen kunna friställa Klamparen 11 för bostadsändamål i framtiden. Det är ytterligare en fördel.

Jag är själv kungsholmsbo. Det är inte så att östra Kungsholmen lider brist på kvartersstad och bostäder. Jag gillar kvartersstad, och jag gillar väldigt mycket när det är stadsstruktur och så vidare. Men jag gillar också en blandad stad. Tekniska nämndhuset är en lite isolerad klump som ligger där, men det bidrar ändå till en viss variation i stadsväven. Det är inte så att ni vid en ombyggnad eller renovering av huset kommer att kunna få till en byggnad som blir mer tillgänglig. Den kommer fortfarande att uppfattas som en väldigt isolerad enklav i stadsmiljön på Kungsholmen. Det kommer inte att vara någon skillnad.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 114

Borgarrådet L a r s s o n (M): Martin! Man blir lite full i skratt när man hör ditt krumbuktande. Du försöker verkligen övertyga dig själv om att det nog är ett riktigt beslut som du fattar här i dag.

Uttalandet att det inte råder någon direkt brist på bostäder på Kungsholmen tror jag att du kommer att få äta upp. Vi har haft ett antal fastigheter som skulle ha kunnat omvandlas till bostäder runt om i City, och det är någonting som är positivt.

Nåväl – eftersom vi inte får se de kalkyler som alla hänvisar till har jag en fråga. Har ni i kalkylerna räknat på studentbostäder, hyresrätter eller bostadsrätter? Det är viss skillnad. Vi ser ingenting av detta i ärendet. Vi vet att det har varit en muntlig föredragning, och vi vet att det har presenterats på stadsledningskontoret. Det är vad vi vet. Men vi vet inte om kalkylerna handlar om studentlägenheter, som ni ofta kräver, om hyresrätter, som Vänstern alltid kräver, eller om bostadsrätter.

Anförande nr 115

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag får be att hänvisa till Jan Valeskog när det gäller det sista. Om man räknar väldigt snällt skulle en renovering eventuellt kunna innebära runt 400 stycken nya bostäder. Men vid ett sådant scenario utnyttjar man fortfarande inte marken optimalt. Det skulle man kunna göra om man i stället tar ett helhetsgrepp vid Globenområdet. Då skulle man verkligen kunna få till en tät och bra stadsdel och troligen även, om man även inkluderar att vi friställer Klamparen 11, få till ännu fler bostäder än man skulle kunna få om man bygger om nuvarande Klamparen.

Anförande nr 116

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Vål talat, Martin! Ordförande, fullmäktige och åhörare! Miljöpartiet finner det utmärkt att majoriteten stoppar en dyr flytt när vi dessutom kan tillskapa bostäder i Klamparen 11 och utnyttja ytan vid Söderstadion på ett bra sätt för att utveckla staden. Det är i princip den växande innerstaden som kommer att breda ut sig över tullarna.

Jag vill dock bara lyfta en liten fråga. Vi har ett eget särskilt uttalande i ärendet. Vi anser att det vore värdefullt att utreda om inte gymnastiksalen skulle kunna bevaras. Det råder stor brist på idrottshallar i innerstaden, och det skulle kunna gå att öppna upp denna sal för skolor och föreningar. Kanske finansiering kan finnas för att behålla den. Det planeras för ett stort gymnasium i Länsstyrelsens före detta lokaler på Hantverkargatan, och den skolan kommer att sakna gymnastikhall. Denna idrottshall skulle eventuellt kunna bli en dellösning för att tillgodose deras behov. Det var det enda jag tänkte påpeka.

I övrigt yrkar vi naturligtvis bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 117

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Fru ordförande! Kommunfullmäktige har tidigare fattat ett inriktningsbeslut om en lokalisering av ett nytt tekniskt nämndhus till Söderstadion. En sådan flytt till Söderstadion motiveras utifrån ett flertal aspekter. Det gäller en effektivisering av stadens administrativa lokaler i syfte att sänka lokalkostnaderna, att tillskapa fler arbetsplatser i ytterstaden, att bidra till en delfinansiering av projektet Tele 2 Arena samt att skapa fler bostäder på Kungsholmen och på tomten vid Söderstadion, där det nya Tekniska nämndhuset skulle verka som en bullerskärm mot Nynäsvägen.

Som vi har hört i dag väljer dock den rödgrönrosa majoriteten att avbryta projektet med hänvisning till att det skulle bli för dyrt. Trots att vi vid upprepade tillfällen har begärt att få se de fastighetsekonomiska kalkyler som ligger till grund för beslutet har vi inte fått ta del av dessa. Vid decembermötet med fastighetsnämnden frågade jag fastighetsdirektören om hon hade fått se en rapport om de fastighetsekonomiska kalkyler som låg bakom förslaget till beslutet. Det hade hon inte. Nämndordföranden lyfte då att rapporten kommer att presenteras i kommunstyrelsen när ärendet behandlas där. Nu sitter inte jag i kommunstyrelsen, men efter att ha talat med mina moderatkollegor där fick jag beskedet att inga sådana kalkyler hade presenterats.

Den enda information som framgår i ärendet är att produktionskostnaderna för ett tekniskt nämndhus vid Söderstadion skulle bli ca 2 miljarder kronor. Någon

information om hur man har fått fram denna siffra eller vilka antaganden den bygger på framgår dock inte i underlaget. Det tycker jag är mycket anmärkningsvärt givet den stora investering som detta ärende innebär.

Förslaget på om- och tillbyggnad av Tekniska nämndhuset på Kungsholmen ligger på nästan 1,3 miljarder kronor inklusive evakuerings- och flyttkostnader. Dock medför det aktuella förslaget inte något tillskott på bostäder. Vidare ges endast begränsade möjligheter att utveckla den befintliga fastigheten. Vi vill därför att staden fortsatt ska verka för en utlokalisering av de tekniska förvaltningarna till ytterstaden samt att fastigheten Klamparen 7 på Kungsholmen omvandlas till bostäder.

Jag yrkar på återremiss och bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 118

J a n V a l e s k o g (S): Som jag sade förut: Om man utgår från att de uppgifter som redovisas är osanna och falska och att det inte kostar 2 miljarder att bygga det nya tekniska nämndhuset, som har föreslagits tidigare, må det så vara. Om man inte tror att det innebär svårigheter med en grönklassad byggnad som ska konkurrera med bostäder eller om man ska riva den är det samma sak. Det råder delade meningar om detta. Detsamma gäller frågan om strandskydd. Det påverkar, och det blir en osäkerhet.

Det jag menar är rättshaveristiskt är den uppgift som ni verkligen kan ta reda på men som ni inte gör. Ni vet ju om detta; ni har ledamöter i SGA Fastigheter som deltar i och är väl informerade om tävlingen och de markvärden som har förändrat situationen sedan 2013. Bilden har totalt förändrats när det gäller att vi kommer att kunna exploatera till bra priser och bra intäkter och med kommersiella lokaler, bostäder och kontor i Söderstaden. Det är totalt ändrat. Vi tjänar också 1 miljard på att behålla ett av fyra hus.

Anförande nr 119

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Du säger att vi inte litar på siffran 2 miljarder. Om ni nu har tagit fram den måste ni kunna presentera vilka antaganden ni har gjort och vad som ligger bakom den. Om ni har siffrorna – ta fram rapporten, så kan vi fatta ett beslut! Det är därför vi vill återremittera ärendet.

Ni har trots upprepade tillfällen i fastighetsnämnden när vi har lyft frågan inte lyckats prestera någonting. Du lovade att det skulle presenteras vid nästa möte med kommunstyrelsen, och det har inte heller gjorts.

Anförande nr 120

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det har sagts mycket klokt och mycket bra av mina allianskollegor här. Jag tycker att det är ett väldigt olyckligt beslut vi fattar i dag. Vi har flera gånger under flera år diskuterat frågan om Tekniska nämndhusets framtid och framför allt vad vi skulle kunna göra med den plats som Tekniska nämndhuset ligger på i dag. Jag hoppas och tror att vi alla, kanske med något undantag, är överens om att denna plats är långt ifrån fullt utnyttjad i dag.

Ni skyller mycket på ekonomin, men jag tror att ert verkliga skäl är att ni vurmar för de här arbetsplatserna och att de ska vara kvar just på denna plats. När frågan har diskuterats tidigare i fullmäktige tycker jag att jag har hört flera näst intill krystade argument från majoritetens sida. Jag har till och med hört argumentet att arkitekten kanske inte riktigt gillar om vi skulle göra förändringar på huset. Nu är det faktiskt inte han som bestämmer hur huset ska utvecklas framöver.

Om ursprungsförslaget var för dyrt får man väl revidera förslaget. Man kan inte bara säga blankt nej eller säga att det nu bara är det förslag som har tagits fram i en tävling eller renovering av Tekniska nämndhuset som gäller. Vad sägs om en ny plats eller ett nytt hus som inte kostar lika mycket? Det har över huvud taget inte övervägts eller analyserats.

Genom detta beslut säger ni nej till att binda samman en missad länk mellan city och Kungsholmen. Ni säger nej till stadsutveckling i ett mycket centralt läge i Stockholm, och ni säger nej till nya platser i söderort – något som både översiktsplanen och flera olika ytterstadsprogram och visioner har pekat ut behovet av. Ni säger nej till väldigt mycket genom beslutet i dag.

Platsen vid Tekniska nämndhuset skulle kunna bli en fantastisk plats vänd mot vattnet med bostäder, hotell, handel och restauranger. Det skulle kunna bli en levande plats, vilket det inte är i dag. Det skulle kunna ge plats för många bostäder i en stadsdel där det är långa köer till en bostad i dag. Detta ligger ju också i närheten av city, som vi alla ser behovet av fler bostäder i men där vi vet att det är svårt att få till det. Genom att få till många bostäder på platsen får vi också en utveckling av Stockholms city.

När Valeskog för något år sedan började yra om strandskydd och annat kände man att argumentationen verkligen tryter. Det här är någonting annat, men riktigt vad det är har jag fortfarande inte listat ut.

Jag yrkar bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 121

J a n V a l e s k o g (S): Man kan notera att Alliansen verkar splittrad när det gäller huruvida man ska riva Tekniska nämndhuset helt och hållet och bygga bostäder eller om det ska behållas. Det verkar finnas lite olika bud här, och du kanske kan klargöra den frågan.

Om ni menar att det ska rivas är det ett faktum att utredningen visar att detta är en grönklassade byggnad. Därför är det betydligt svårare. Ursäkta jämförelsen, men när det gäller ett annat förslag, nämligen Blasieholmen, ersätter man där med en märkesbyggnad. Det är naturligtvis lättare att få igenom en sådan sak. Om man ska ersätta detta med bostäder och riva hela byggnaden blir det inte alls lika lätt att driva processen; det kan man vara säker på.

Det handlar också om strandskyddsfrågan, som kommer att komplicera det hela. Det är ett faktum som man tydligt har signalerat. Jag ska inte säga vem som har gjort det, men alla förstår att det finns statliga intressen här.

Återigen: Med ert förslag blir det färre bostäder. För 1 miljard kan vi bygga väldigt många bostäder runt om i Stockholm. Vi kan bygga många hyresrätter till bra pris, och många Stockholmshus. Men ni säger nej. Jag tar till min vanliga replik och säger att ni inte är särskilt intresserade av att bygga fler hyresrätter.

Anförande nr 122

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Om man får bygga flera tusen bostäder vid Hornsbergs strand ska man väl också få bygga flera bostäder ett par tre kilometer därifrån. Det är ungefär samma avstånd till vattnet vi talar om. Jag tycker fortfarande att strandskyddet är ett krystat argument.

Vi har inte tagit ställning till om man ska riva hela Tekniska nämndhuset eller inte. Men det är något man skulle få analysera om man vill utnyttja platsen med bostäder, hotell, handel, nöjesliv och restauranger. Jag har faktiskt lite svårt att se hur fantastiskt Tekniska nämndhuset är. Jag tycker att det stänger av Fleminggatan och denna del av Kungsholmen på ett sätt som inte är särskilt bra för stadsdelen. Men man kan tänka sig tillbyggnader, ombyggnader, rivning av någon del av huset och bevarande av någonting. Men se till att få en plats som fungerar bättre än i dag! Det är jag övertygad om att vi skulle klara av. Men ni stänger nu dörren till detta i och med beslutet i dag. Det beklagar jag verkligen.

Anförande nr 123

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Vänsterpartiet har gått i bräsch vad gäller utlokalisering av stadens förvaltningsverksamhet. Vi var inne på att även flytta Tekniska nämndhusets verksamhet till ytterstaden. Men en genomlysning och utredning av ert förslag visar att det är ekonomiskt oförsvarbart, och vi är kloka nog att omvärdera vårt beslut.

Det nya förslaget kommer att innebära att man skapar kontorslokaler för 1 400 personer med krav på tillgänglighet, energieffektivisering och god akustik och dessutom ytterligare bostäder, som tidigare har sagts. Jag förstår er indignation över att ännu ett av era planeringsförslag går i stöpet, men detta kommer att gynna stockholmarna – det tvivlar jag inte en sekund på.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 124

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var fint av dig, Mehdi, att erkänna att ni faktiskt har ändrat er. Men ni har tydligen ändrat er på grundval av någonting som vi inte ens känner till. Du hänvisar till ekonomiska kalkyler. Det är dessa ekonomiska kalkyler som vi vill se. Vi köper inte grisen i säcken. Med all respekt, men vi litar inte på era kalkyler, som tidigare har visat sig vara luftkalkyler i många olika projekt.

Därför kräver vi korten på bordet, och det är vår demokratiska rätt att göra det. Jag är glad att du inte säger att vi är rättshaverister, som din kollega Jan Valeskog gör. Det anmärkningsvärda när det gäller Vänsterpartiet är att ni säger nej till minst 500 bostäder centralt på Kungsholmen och arbetsplatser som flyttar till förorten.

Anförande nr 125

M e h d i O g u z s o y (V): Björn Ljung! Först vill jag säga att det byggs mer än någonsin i den här staden tack vare den rödgrönrosa majoriteten. Att man skulle gå miste om byggnation av 1 500 hyreslägenheter är inte sant. Vi bygger mer än någonsin. Vi kommer att bygga bostäder också i fortsättningen, även på den befintliga plats där man först föreslog att man skulle riva och bygga bostäder. Nu vill vi rusta upp. Dessutom vill vi i framtiden även bygga bostäder på Klamparen 11, som det har sagts tidigare. Det du säger stämmer alltså inte.

Vi är som sagt kloka nog att ompröva vårt beslut när det visar sig att det inte går att försvara ekonomiskt – det vill säga den gamla kalkylen.

Anförande nr 126

P e t e r J ö n s s o n (M): Hejsan Mehdi! I dag har vi hört mycket om nya siffror. Vi har dock inte sett dessa siffror. Vi har hört att det blir 1 miljard dyrare att bygga Tekniska nämndhuset. Det har vi inte sett. Däremot har vi hört mycket om markanvisningstävlingen. Det har påståtts att styrelsen i SGA Fastigheter har sett vad detta skulle ge. Det kan jag inte påminna mig om att vi har sett. Kan du det, Mehdi?

Hur man än räknar blir det färre bostäder. Om vi ska vara ärliga talar vi om marken där Söderstadion fanns, och den är inte lämplig för bostäder. Tanken var att bygga ett kontor där som skulle agera bullerskydd mot Nynäsvägen. Bostäderna kommer att hamna på den tomt där Hovet står i dag. Så är det.

Anförande nr 127

M e h d i O g u z s o y (V): Nu pågår planering, och man tar ett helhetsgrepp om fastigheten Arena 9, det vill säga gamla Söderstadion och Hovet och upprustning och renovering av Globenarenan. Hovet och Söderstadion ligger ju parallellt mot Nynäsvägen, och de planer som finns på att bygga kontorslokaler plus bostäder där kvarstår. Det handlar alltså om dels kontorslokaler, dels bostäder. Förslaget kommer att komma så småningom. Jag är helt övertygad om att det kommer att vara mycket mer ekonomiskt försvarbart än ert gamla förslag.

Anförande nr 128

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Ibland känns det bra att man inte har varit med så länge här i Rådssalen. Man kan känna sig fri att ta ställning till beslut som grundar sig på en serie beslut som fattades för länge sedan och som kanske redan då var dåliga. Men nu har det gått ett antal år, och när det gäller det som föreföll rimligt då kan tiden ha visat att det kanske inte var några bra beslut.

Ett sådant beslut var flytten av den verksamhet som försiggår i Tekniska nämndhuset. Man skulle på Globenområdet bygga ett nytt stort hus, och till det nya huset skulle också fogas några hundra lägenheter. Det tomma nämndhuset, som otvivelaktigt – vilket jag tycker är viktigt i sammanhanget – har ett visst kulturhistoriskt och arkitektoniskt värde, skulle byggas om. Där skulle inrymmas minst 400 lägenheter. Såvitt jag har förstått fanns då som alltid analyser och ekonomiska kalkyler som utmynnade i att det hela skulle bli en hygglig ekonomisk affär för staden. Men nu har verkligheten hunnit i kapp; det blir ingen lysande affär. Det kommer att kosta mer än det smakar, även om det nog skulle gå bra att sälja dyra bostadsrätter här på Kungsholmen.

Egentligen handlar dock inte frågan om Tekniska nämndhuset om de storstilade ekonomiska planerna. Detta handlar egentligen om vad som är bäst för Stockholms invånare. Då tycker inte vi att detta är det bästa för alla som har ärenden i byggfrågor. Vi tycker att Tekniska nämndhusets placering mitt i staden är långt bättre än i de södra förorterna.

Det finns en konstig uppfattning hos många som innebär att bara man omlokaliserar löser sig allt. Jag vill erinra om den så kallade Landsbygdsutredningen som kom nyligen. Där vill alla partier, tyvärr även SD centralt, flytta 10 000 tjänstemän från Stockholm. I mindre skala har vi här Tekniska nämndhuset. Det är bra att det inte längre ska kastas goda pengar efter dåliga.

Därför, vilket kanske låter lite ovanligt: Bifall till kommunstyrelsens förslag för beslut vad avser ärendena 2017:25 och 2017:26!

Anförande nr 129

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu börjar det bli så mycket att till och med jag måste ha en komihåglapp. Jag förstår av lappen att Jan heter Valeskog i efternamn, så nu vet ni att jag verkligen kommer ihåg det under inlägget. Jag råkade ju glömma det tidigare. Det är viktigt eftersom nämnde Valeskog kommer att apostroferas några gånger.

Men först tar vi Vänsterpartiet. Jag blir inte riktigt klok på er. Enligt Mehdi Oguzsoy säger ni nu gärna nej till 1 500 lägenheter centralt i innerstaden på en yta som min kollega Erik Slottner väldigt väl beskrev som egentligen en sorts sår mellan Kungsholmen och övriga city. Det är ett utmärkt område att utveckla, att få mer levande och att få mer ljus och mer innehåll i dygnet runt än vad det blir med kontorslokaler. Jag sade minst 500 lägenheter. Men okej, vi kan säga att ni säger nej till 1 500 lägenheter i detta läge. Anmärkningsvärt, var ordet.

Jag blir ytterst förvånad över att det finns politiker som i vanliga fall är ansvarstagande i den här församlingen som tar sig friheter när vi följer kommunallagens rätt till minoritetsskydd. Det är en kommunallag som vi alla har varit eniga om i Sveriges riksdag. Då blir vi kallade för rättshaverister. Jag tror inte, Jan Valeskog, att mina kollegor här – av vilket de flesta jag har en mycket god relation till – i majoriteten anser att vi är rättshaverister när vi gör på detta sätt. Det är så anmärkningsvärt att jag kräver en ursäkt från din sida. Jag vill inte bli kallad för rättshaverist när vi gör på det här sättet. Rättshaverist är något helt annat.

Den tredje sak jag blir ytterst förvånad över är att en återigen ansvarstagande majoritet tycker att vi helt borde acceptera att köpa grisen i säcken. Vi ska alltså göra detta utan att veta vilka ekonomiska kalkyler som står bakom affären. Det vet vi inte, Jan Valeskog. Det har inte heller redovisats i styrelsen. Vi ska alltså bara säga ja och amen utan att veta detta. Jag kan lova dig att det hade ni aldrig gjort i oppositionsställning. Då hade ni begärt återremisser och nya utredningar av olika slag. Det är det du nu kallar för rättshaveri.

Mittåt och skärpning nu från majoritetens sida! Det får bli ordning och reda i stället för en massa glåpord när vi har andra alternativ här i fullmäktige.

Fru ordförande! Jag trodde att jag redan hade yrkat bifall till vår reservation i en tidigare replik, men annars gör jag det nu.

Anförande nr 130

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Som försvar för det Jan Valeskog sade och som ni uppfattade som olämpligt säger jag detta: Ni säger i er reservation att majoriteten skulle mörka de kalkyler som finns i det nya förslaget. Som man bäddar får man ligga. När ni säger i er reservation att vi mörkar får ni tåla att ni blir motattackerade. Ni måste föregå med gott exempel själva.

Vad gäller bostäder, Björn Ljung, gick vi med på att man skulle bygga bostäder i form av hyresrätter på Stadshagens IP när vi fick kompensation i form av en ny fotbollsplan i Fredhällsparken. Vi säger inte nej till bostäder, men vi kan inte heller slakta vilka arbetsplatser som helst för att vi vill bygga attraktiva bostäder i city. Det kommer vi aldrig att göra.

Anförande nr 131

B j ö r n L j u n g (L): Det är intressant att Mehdi Oguzsoy tar upp bostäder i Stadshagen. Det är det ärende som jag drev som ordförande i Stockholmshem, och det var jag som sade att idrotten måste kompenseras innan vi gör någonting där. Tack, Mehdi Oguzsoy, för att du ger mig detta beröm! Det hade jag inte räknat med här.

När det gäller att dribbla med arbetsplatser och liknande föreslår vi att de ska flyttas till Söderstadion. Är det att dribbla med arbetsplatser? Nej, det är det inte. Det är att flytta arbetsplatser från centrum och att ersätta dem med bostäder som vi så väl behöver i centrum. Vi behöver mer och fler arbetsplatser i söderort. Det blir alla rätt om man skulle följa vårt förslag.

Jag förstår att du har svårt att förklara och försvara er hållning, Mehdi Oguzsoy. Jag tror att du innerst inne som vänsterpartist inser att ni hade rätt före valet. Man borde ha byggt bostäder här i stället. Men ni är bortkollrade av sossarna nu när ni är i maktställning.

Anförande nr 132

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Nu måste jag ställa en väldigt tydlig fråga. Nu pratade du plötsligt om 1 500 bostäder, Björn Ljung. Är det också Liberalernas förslag att riva detta? Är det så man ska tolka detta? I annat fall kan du inte prata om några 1 500 bostäder. Du måste hålla dig till de 400 bostäder som kan möjliggöras vid en renovering. Du kan inte prata om 1 500 bostäder, för då förutsätter jag att ni vill riva den grönklassade Klamparen.

Markanvisningstävlingen har den inriktningen att det ska bli bostäder och kontor blandat. Det är till och med en betoning på bostäder i denna. Det kommer att bli fler bostäder totalt sett, i alla fall i förhållande till ett bevarandeanternativ och ombyggnad.

Anförande nr 133

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När jag sade minst 500 bostäder menade jag renovering och påbyggnad av Klamparen. Det var Mehdi

Oguzsoy som sade 1 500, och då tog jag upp hans boll om 1 500 bostäder. Jag tror att om man dessutom lägger till ett hus på den här tomten får man fler än de 400 eller kanske 500 bostäderna. Jag och Liberalerna har pratat om 500 bostäder, men jag tror att vi kan få fler om vi bygger. Jag vill inte riva Klamparen. Det tror jag vore fel.

Jag är besviken på dig, Martin, för att du inte tar upp frågan om minoritetsåterremisser, rättshaveri och annat. Ni är ju verkligen för lokaldemokrati. Det tycker jag är en av de bästa delarna i Miljöpartiet. Det är märkligt att du står bakom sådana här uttalanden som Jan Valeskog gör. På min inbjudan nu hade du kunnat säga att det inte är okej att uttrycka sig på det sättet i den här salen.

Anförande nr 134

J a n V a l e s k o g (S): För det första hörde vi här att de borgerliga är splittrade. En del vill behålla byggnaden och en del vill riva den. Det är just det gänget som ska riva den som kan få problem med den skyddsvärdering som finns för fastigheten och även med frågan om strandskyddet. Det finns en stor osäkerhet. Det finns det inte i vårt förslag. Det finns ingen stor osäkerhet. Dessutom är det, som sagt, en betydligt bättre kalkyl.

Sedan gäller det detta med rättshaverister. Ni säger att vi mörkar, och då blir jag ganska upprörd. Ni kan hur lätt som helst ta reda på processen och hur det går i SGA Fastigheter som äger den här marken. De som sitter i exploateringsnämnden, där exploateringskontoret håller på att se över uppdraget att genomföra den här tävlingen, kan ta reda på hur det här går. Det är helt andra siffror, och det skulle ni se om ni inte var så förbannat slöa utan tog er för att göra detta i stället för att minoritetsåterremittera.

Anförande nr 135

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Mycket ska man höra i den här talarstolen innan öronen trillar av. Valeskog kallar mig nu dessutom för slö. Vi har nyligen hört att vi har försökt att få reda på uppgifter. Vi har försökt att få fakta på bordet. Ni kan lämna fakta på bordet, och ni vägrar. Då har vi använt uttrycket ”mörka”, men vi har aldrig någonsin sagt att ni försöker luras i de här dokumenten. Vi har aldrig sagt att ni på något sätt skulle försöka hindra någon att låta demokratin ha sin gång.

Men du är en så in i baljan företrädare för maktens arrogans, Jan Valeskog. Det finns inget bättre namn än Jan Valeskog på orden ”maktens arrogans”. Du har chansen att säga att du tycker att det var olyckligt att kalla detta för rättshaveri, men du tar inte den chansen. Skäms, Jan Valeskog!

Anförande nr 136

P e t e r B a c k l u n d (L): Fru ordförande, ledamöter! Jag tänker inte uppehålla mig så mycket vid Kungsholmen utan prata mer om lyftet för söderort och Söderstaden med ett tekniskt nämndhus där.

Stockholm är på många sätt tudelat. Det tänker man kanske inte på, men bostäder planeras i tusentals framför allt i söderort medan jobben i första hand finns i city eller norrort. Pendlingen från söderort ökar. Det finns rätt gamla siffror på det. Det skulle behöva tas fram nya, men så är det i alla fall i de senaste siffrorna.

Ska man skapa en bra stad att leva, bo och verka i där det även finns rekreation är det viktigt att man inte behöver röra sig över stora geografiska områden. Det är förstås viktigt bland annat ur ett hållbarhetsperspektiv. Det är här ett nytt tekniskt nämndhus passar som hand i handske. Ett nytt tekniskt nämndhus i Söderstaden tror vi skulle bli ett lyft för det området och för hela söderort där vi vet att många arbetsplatser har försvunnit. Det skulle bättra på den balans mellan arbete och bostäder som är så viktig.

Nu kan jag inte låta bli att nämna Kungsholmen ändå eftersom det är ett oerhört attraktivt område att bygga nya bostäder i, och där finns det dessutom en mycket stor efterfrågan. Det någon nämnde om att marknaden förändrats sedan 2013 så att kommersiella intressen kommer att fylla Söderstaden låter fantastiskt. Det är jättebra och jättekul, men vi vet samtidigt att marknaden kan förändras en gång till. Ett nytt tekniskt nämndhus i Söderstaden skulle bli bestående arbetsplatser i ett förhoppningsvis intressant hus med möjlighet att expandera. Vi vet ju också att det som planeras nu är oerhört begränsat när det gäller arbetsplatser på lång sikt. Det går inte att expandera så som man planerar att göra om man ska sitta i det gamla Tekniska nämndhuset även om det byggs om. Det räcker ett tag, men det kanske inte kommer att räcka i framtiden.

Vi tror att det skulle bli alldeles utmärkt och ett stort lyft för hela området om Tekniska nämndhuset flyttar till Söderstaden. Om inte Björn har gjort det passar jag på att yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 137

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag är född och uppvuxen i söderort. Ingen är mer engagerad i att få arbetsplatser till söderort än jag, men jag måste fråga en sak. Vi pratar om en expansion i Söderstaden, i Slakthusområdet, där vi tillför ungefär 10 000 nya arbetsplatser. Varför måste de vara kommunala? Varför räknas inte de privata arbetsplatserna i er kalkyl? Det känns lite omvänt att stå här och säga detta. Det brukar vara ni som säger sådana här saker. Varför räknas inte de? Varför måste det bara vara kommunala tjänstemän som sitter vid Globen?

Anförande nr 138

P e t e r B a c k l u n d (L): Det är jättebra att det kommer både kommunala och privata arbetsplatser. Jag tycker faktiskt att det är bra att Socialdemokraterna, eller vilka det nu är, har lyft fram fler arbetsplatser än vad som var planerat i Slakthusområdet från början. Det är jättebra, men det är klart att det behövs en blandning av olika typer av arbetsplatser. Som jag sade tidigare kan marknaden faktiskt förändras. Det kanske blir 10 000 eller 12 000 arbetsplatser, men när väl Slakthusområdet är klart vet vi inte om de arbetsplatserna finns. Det har vi ingen aning om, men vi vet att kommunala arbetsplatser är bestående. Det finns en poäng med att också flytta ut alla de här kommunala tjänstemännen från city.

Anförande nr 139

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Vi har inte blivit mycket klokare efter majoritetens inlägg här under kvällen. Det blir snarare mer förvirrat. Jan Valeskog hänvisar till att SGA Fastigheter skulle ha fått den här redovisningen. När då? De har inte fått någon kalkyl över vad marken skulle inbringa över huvud taget. Jag utgår från att det går att kontrollera.

Vet ni att jag älskar stenografer? Det är nämligen så att det går att gå tillbaka och titta på vad som har sagts i olika sammanhang, och det är fantastiskt bra. Det gör att här står jag med fullmäktiges stenografprotokoll från den 10 juni 2013. Det är så härligt att läsa vad Sebastian Wiklund har sagt. Jag utgår ifrån att han står för det här: Vi menar att staden borde utreda möjligheter att flytta kontor ännu längre ut, till exempel till Rinkeby, Tensta, Rågsved och Farsta. Det är oklart varför dessa områden inte undersöktes.

Då kan jag fråga Vänsterpartiet: Har ni undersökt de där områdena nu för att få de här bostäderna på plats i Tekniska nämndhuset som ni propagerade för före valet? Undersökte ni då möjligheten att flytta Tekniska nämndhuset till någon av de här platserna som i föreslog?

Jag börjar undra om det inte är så att det här med förvaltningsflyttar bara sker när det är borgerliga majoriteter i den här staden. Här står representanter för Vänsterpartiet i talarstolen och säger att de går i bräschen för att flytta förvaltningar till ytterstaden. När då, Mehdi? Och vilken förvaltning var det? Den har jag aldrig hört talas om.

Micasa, serviceförvaltningen, kulturförvaltningen, Stockholm Vatten, äldreförvaltningen och socialförvaltningen är de förvaltningskontor som flyttades under den förra perioden. Ni har inte kommit med något förslag. Ni driver ingenting. Ni driver saker i opposition men gör inte ett skvatt för detta i majoritet. Är det en vurm för kommunala kontor i innerstaden? Ja, det är det.

Tittar man på hur det faktiskt ser ut kan man se att ni vägrar att flytta kommunala arbetsplatser från innerstaden när ni är i majoritet. Är det precis samma sak som med fackförbunden och hyresgästförening och andra som har lokaler centralt i city? Det är så fantastiskt med dessa lägen A-lägen att rörelsen måste hålla i dem oavsett vad som händer och oavsett om man kan göra bostäder av dem? Det är vad det handlar om. Ni vill inte flytta ut någonting till ytterstaden eller till andra stadsdelar utanför innerstaden. Om man skulle göra det skulle man kunna bygga bostäder där om man vill, för att citera er igen.

Anförande nr 140

J a n V a l e s k o g (S): År 2013 argumenterade ni starkt för att Tekniska nämndhuset skulle flytta till Söderstaden. Ni skulle bygga ett sådant för 1,6 miljarder enkom för att få upp markpriserna kraftigt. Det har ni nu ifrågasatt här. Jag har erkänt att det är den enda sak som vi inte har uppgift om eftersom det pågår en marktävling just nu där vi får bud på mark för kontor, kommersiella ytor och bostäder. Om det är så som jag säger – det som jag har sagt finns ju nedtecknat – att de här värdena har ökat med en bra bit över 50 procent, ändrar det kalkylen rejält när det gäller den marken, och den ska ju bland annat finansiera en känd anläggning. Vi kan väl belägga att det blir 1 miljard billigare att bygga om än att bygga nytt. Kalkylen har totalt förändrats. Detta hade ni kunnat kolla i era styrelser om ni hade varit lite mer aktiva och frågat: Hur går det? Hur bedömer ni det här i respektive styrelse eller i exploateringsnämnden?

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror inte att någon någonsin har anklagat Alliansen för att inte vara aktiva när det gäller att granska det majoriteten

presenterar. Det är vår uppgift. Vi kan konstatera att det ni säger är genomlyst. Det ni säger är fastighetsekonomiska kalkyler. Det saknas i underlaget. Jag skickade in en interpellation om detta för över ett år sedan. En interpellation ska normalt besvaras inom ett par månader. Ingen vet var den där interpellationen har tagit vägen. Jag får inga svar. Det hade varit klädsamt om ni hade svarat på den interpellationen så att vi åtminstone hade fått en diskussion om de här konsekvenserna i den debatten. Då hade vi kanske haft det underlaget i den debatten. Vi får inget underlag därför att Socialdemokraterna är sig själva nock. Det räcker att ni är säkra.

Anförande nr 142

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige, Joakim! Vi har drivit att man ska flytta de verksamheter som man kan flytta till ytterstaden. Det känns som om det plötsligt är ombytta roller nu. Du vurmar för att flytta verksamheter dit där det i dag saknas kommunala arbetsplatser, och vi säger nej på grund av att ekonomin i det gamla förslaget som ni hade är oförsvarbar.

Men du glömmet att nämna att ni var med och rev förvaltningshuset i Rinkeby trots enorma protester från Rinkebyborna. Du och din allians lyckades sälja centrumanläggningen till Boulton, och det blev en katastrof för många i centrumanläggningen inklusive Rinkeby. Det är en annan fråga hur den affären gick till.

Anförande nr 143

Borgarrådet L a r s s o n (M): När man har replik brukar man komma med en sakupplysning eller åtminstone svara på frågan. Det handlade om vad du har bidragit med när det gäller flyttar av förvaltningar. Vi räknar upp sex sju förvaltningar som har flyttat under de år som Alliansen styrde i Stockholm. Då gick det bra att säga i oppositionen: Det räcker inte. Vi måste flytta mer. Vi måste flytta Tekniska nämndhuset till Rågsved eller Farsta i stället och inte så nära som Söderstaden.

Sedan kommer ni till makten, och ni gör inte ett skvatt, Mehdi. Ni flyttar inte en enda förvaltning. Det skulle förvåna mig om ni flyttar någon förvaltning under den här mandatperioden. Men jag ser fram emot ett sådant förslag, Mehdi.

Anförande nr 144

P e t e r J ö n s s o n (M): Fru ordförande! Nu har vi hört här i talarstolen ett antal gånger att Valeskog hänvisar till att SGA:s styrelse har fått information om vilka pengar markanvisningstävlingen kommer att inbringa. Jag sitter som vice ordförande i den styrelsen, och jag har inte sett det. När jag begärde replik på Mehdi frågade jag om han hade sett det, men jag fick inte något svar på det. Möjligen kan styrelsens ordförande, Emilia Bjuggren, ta replik på mig och berätta lite grann om vad som står i det här ärendet, för det har jag missat.

Anförande nr 145

J a n V a l e s k o g (S): Ni har under en längre tid nu ifrågasatt kalkylerna för det här projektet, och en viktig del av kalkylerna är just markvärderingen i Söderstaden. Det är två parter som är inblandade. Det är SGA Fastigheter och exploateringskontoret som gör det här på uppdrag. Om man ifrågasätter de här kalkylerna kan man vara aktiv, inte minst i SGA Fastigheter eller exploateringsnämnden för att ta reda på hur det går med den här tävlingen. Hur ser det ut? Jag har inte sagt att ni har haft någon information i styrelsen. Det har man inte haft i exploateringsnämnden heller. Men

om man ifrågasätter en så viktig pusselbit i det här ärendet, som handlar om så stora värden som totalt ändrar kalkylerna, och sitter i styrelsen kan man väl vara lite aktiv. Det var min poäng.

Anförande nr 146

P e t e r J ö n s s o n (M): Det är precis det vi har gjort. Vi har frågat hur det går med försäljningarna i styrelsen under hela den här mandatperioden. Vad blir det för värden? I och med att vi inte har sålt de här markerna är vår arena inte finansierad. Men du har däremot här i talarstolen i kväll hänvisat till att det finns information att tillgå och att den informationen har delgivits styrelsen i SGA Fastigheter. Det stämmer inte.

Anförande nr 147

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Du var med och beslutade om att man skulle flytta förvaltningsverksamhet från Rinkeby till Kista, Joakim Larsson. På det sättet förlorade stadsdelen 300 jobb. Nu jobbar vi för att delar av förvaltningsverksamheten ska tillbaka till Rinkeby.

Jag vill också glädja dig med att det pågår ett arbete med att flytta västerorts polisstation till Rinkeby. Det kommer att skapa många hundra nya arbetsplatser. Jag hoppas att det kan vara lite plåster på såret när det gäller din indignation över att vi inte köper ert gamla förslag att flytta Tekniska nämndhusets verksamhet till Globenområdet.

Anförande nr 148

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är intressant att argumentationen om Tekniska nämndhusets möjligheter att bli bostäder, som vi är för och ni emot, nu börjar hamna i en diskussion om en flytt av en stadsdelsförvaltning som skedde 2006, om jag minns rätt. Det är intressant. Sedan dess har det också hänt en hel del. Vi flyttade ut hela kulturförvaltningen från innerstaden till Rinkeby. Hurra! Vi byggde om Rinkebystråket. Hurra! Vi fick polisen att intressera sig för en av de fastigheter som Micasa hade så att vi nu förhoppningsvis får se dem flytta in där om en tid. Hurra!

Den här debatten handlar om något annat. Den handlar nämligen om hur ni förändrar er argumentation från när ni är i opposition till när ni är i majoritet. Det är lite pinsamt, och det är ännu mer pinsamt att höra era förklaringar till varför. Därför kommer jag att fortsätta att gå upp och påminna om det.

Anförande nr 149

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, Joakim! Som jag sade nyss välkomnar vi att flytta verksamheter som går att flytta och har en ekonomisk bärighet till de stadsdelar där det i dag råder brist på arbetsplatser. Det kommer vi att göra såväl i opposition som i majoritet. Jag tycker inte att det är riktigt ärligt när ni säger att vi agerar olika beroende på om vi sitter i majoritet eller i opposition. Vi har inte reserverat oss mot era beslut att flytta de verksamheter som staden har till ytterstaden, men i det här specifika fallet vill man flytta verksamhet från Kungsholmen till Globenområdet fast det inte går att försvara ekonomiskt. Vi kan inte gå med på det.

*§ 18 Uppförande av träningshall för skridsko och bandy på Gubbängens IP
(Utl. 2017:27)*

Anförande nr 150

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Nu är det dags att fatta genomförandebeslut i ett ärende som många stockholmare har längtat efter. Det är många stockholmare som är otåliga och vill att den här bandy- och skridskohallen äntligen ska komma till stånd. Efter några turer är vi äntligen här och det är dags att fatta ett genomförandebeslut.

Stockholm är verkligen en vintersportstad. Just nu pågår Alla på snö på Gärdet där tusentals fjärdeklassare får chansen att testa på längdskidåkning under skoltid. Skidförbundet står för all utrustning med hjälp av sina sponsorer. Man behöver bara komma dit. Man får instruktioner på plats, och det är bara att köra på. I lördags hade vi hockeyns och skridskons dag i Kungsträdgården. Där fick också mängder av unga stockholmare chansen att testa på hockey, konståkning och kälkhockey mitt inne i Stockholm. Och ingen har väl i dessa OS-diskussionstider missat att Stockholm faktiskt är det största distriktet som deltar i Vasaloppet varje år nu för tiden.

Stockholm är en riktig vintersportstad, men det finns inte någon anläggning för skridsko och bandy i vår region över huvud taget. Det är brist på anläggningar för vinter- och sommaridrotter, och det gäller även is i Stockholm. Hockeyn, konståkningen, bandyn och skridskon behöver också mer yta att idrotta på för att kunna välkomna fler barn och ungdomar till sina sporter.

Det finns partier här inne som tycker att just en fullstor skridsko- och bandyhall inte är en prioriterad investering. Den uppfattningen delar jag absolut inte. I Stockholm är nästan alla 71 specialidrottsförbund representerade, och jag är väldigt stolt över att vi kan möjliggöra för så många idrotter att finnas i vår stad. Vi har ungefär 1 800 barn och ungdomar som tränar just bandy i Stockholms stad. Det är klart att man kan säga att bandy är en utesport. Hockey var också en utesport, och precis som i hockey vill man i bandy och skridsko också kunna förlänga sina säsonger och fortsätta åka när det har blivit mildare på vårkanten och börja redan på hösten innan det är tillräckligt kallt för att spola isarna. Jag tycker att det är självklart att i en stad som Stockholm, där nästan alla specialidrottsförbund är representerade, ska även bandy och skridsko ha möjlighet att idrotta under hela sina säsonger.

Därför är jag väldigt glad att den här viktiga investeringen kan sättas igång nu och att vi har en majoritet som vågar ta ansvar för att den kommer på plats.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 151

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, åhörare, riks-, regional- och lokalmedier! Kristdemokraterna har faktiskt drivit att den här bandyhallen ska byggas i ganska många år, och under de åren har den knuffats både hit och dit. Den har krympt och den har vuxit, och nu har den också snart flyttat på sig. Det kanske mest uppseendeväckande inslaget i det här flödet är att den skulle grävas ned så att inte utsikten från kyrkogården skulle skymmas trots att, mig veterligt, de som bor där knappast själva har opponerat sig. Att gräva ned hus är inte billigt, och bland annat

därför skulle hallen flyttas från Tallkrogen till Gubbängen. Då var avsikten att den skulle bli billigare. Men nu skenar kostnaderna ändå igen, och själva upphandlingen är inte ens igång. Vi har ingen aning om var det här slutar.

Vi vill ha en bandyhall, men under kontrollerade former. Därför yrkar vi bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 152

A n d e r s L i n d e l l (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag är väldigt glad att vi äntligen står här och för den här bandyhallen i hamn. Jag tror inte att det finns någon annan fråga under mina år som idrottspolitiker som jag har fått så många frågor om från allmänheten. Jag är glad att efter i kväll kommer jag att kunna svara bandyentusiasterna i söderort och konståkarna på Östermalm och i Sättra att skridskosporterna äntligen får sin hall.

Idrottspolitik handlar ganska ofta om rättvisa. Det handlar om hälsa och hur människor mår men också om vilka intressen som vi tar på allvar. Jag tror att det är därför som det här har engagerat så mycket. Framför allt har folk inom skridskosporterna känt att de inte har blivit tagna på allvar och att deras behov inte har syntts, och det har till viss del varit med rätta. Det har saknats träningsmöjligheter i förhållande till hur många barn som faktiskt vill syssla med de här sporterna.

Den bandyhall som vi bygger nu innebär en förstärkning av mångfalden av anläggningar i Stockholm av uppenbara skäl. En sådan här anläggning för bandy finns inte. Den stärker också det totala anläggningsbeståndet väldigt mycket. Även om man kan träna andra skridskosporter i en bandyhall kan man inte träna bandy på vilken rink som helst. Det här gör att det blir mer yta även för de andra sporterna och att fler rinkar blir tillgängliga för hockeyn och framför allt för den växande konståkningen som saknar isar i dag.

Trots att det här är en fenomenal hall har den, som även Mikael Valier var inne på, flyttats fram och tillbaka, och det har saknats pengar. Det är först nu när vi sköt till 1 miljard i investeringar som den faktiskt blir av. Trots att vi gjorde det behövde vi ta ansvar en gång till och flytta hallen från Tallkrogen, där den från början skulle ligga, till dess nya placering i Gubbängen. Det här blir lite av en vinstlott eftersom Gubbängen nu blir ett tydligare bandycentrum i Stockholm. Förutom hallen kommer en ny ispist att anläggas på fotbollsplanen i Gubbängen. Det är många som beklagar detta och tycker att det blir dyrt, men det blir en is till. Man kan tycka att det är dyrt, men då är ju varenda investering en förlust. Om man ser på hur politiken bedrevs tidigare kan man tro att det kanske var så ni såg på det, men för oss är det såklart en bonus att får två isar genom den här investeringen.

Jag ska inte säga så mycket mer, men skridsko- och bandyhallen skapar enormt många möjligheter i Stockholm. Den tillför nya kvaliteter, och den breddar anläggningsbeståndet.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 153

A b i t D u n d a r (L): Först vill jag yrka bifall till Liberalernas förslag i kommunstyrelsen. Liberalerna har länge förordat att man ska samfinansiera denna hall regionalt. När det inte sker nu delar vi samma oro som stadsledningskontoret har i ärendet av kostnadsmässiga skäl. Vi tycker inte att den bör prioriteras just nu eftersom det handlar om så mycket pengar och Stockholm behöver 18 hallar i framtiden utifrån den utveckling som sker i Stockholm.

Anförande nr 154

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Detta är ännu en långkörare som tycks gå i mål efter att ha fått sitta ett tag på avbytarbänken ute i Tallkrogen. I den situationen som nu har uppstått, och med risk för uppror från alla inflyttade bandyälskare från Västmanland, Hälsingland och var de nu kommer ifrån, yrkar SD bifall till kommunstyrelsens förslag.

Men det hindrar inte att det finns ett antal allvarliga invändningar eller frågor i det här sammanhanget. Hur blir det med kostnaden? Placeringen i Tallkrogen blev för dyr, och redan nu talar vi om 150 miljoner i Gubbängen. Gång på gång har förvaltningen räknat fel på de kalkylerade kostnaderna. Det har inneburit att kommunfullmäktige har fått fatta beslut på felaktiga underlag. Här behövs det en skärpning. Det har jag, och andra också, sagt flera gånger.

På s. 31 i utredningen om vinter-OS 2026 finns en berättelse om Gubbängens idrottsplats. Men nu är det inte tal om den här ute i världen helt okända idrotten där man spelar med en röd boll på is, det vill säga bandy, utan något helt annat. I utredningen talas det om en skridskoarena med 200 meters längd och 100 meters bredd och till och med ca 30 meters höjd. Dessutom tillkommer det ett antal byggnader, och det hela ska kosta 600 miljoner kronor. Men som jag sade tidigare är det de beräknade kostnaderna, och vi vet ju hur det brukar gå med dem. Vi hoppas att slippa OS i Stockholm, men om olyckan skulle vara framme undrar man hur OS rent fysiskt kommer att inverka på den planerade träningsanläggningen. Har verkligen idrottsplatsen i Gubbängen plats för allt, och framför allt den här enorma skridskoarenan?

Dessutom har jag lämnat in en interpellation, och det tar väl något år innan den kommer upp. Där tar jag upp frågan om varför det för närvarande bara finns ett litet simbad, Polisbadet, och ingen fullstor idrottshall norr om Slussen. Det bor en ¼ miljon stockholmare i den delen av staden. De betalar mycket skatt, men de har verkligen inte mycket att hämta på det idrottsliga området. Men i söder där byggs det, och i dag har vi tre anläggningar, inklusive den här, på dagordningen. Det är knappast anläggningsbehovet som är enda skälet. Omsorgen om rösterna i dessa områden förefaller långt viktigare för den rödgröna majoriteten.

Anförande nr 155

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här handlar om träningshallen för bandy och skridsko i Gubbängen. Den tävlingsarena för skridsko som nämns i OS-utredningen har ingenting med dagens ärende att göra, utan det är i så fall en senare process som ska till.

Eftersom det var en konkret fråga här om söderort gentemot norrort vill jag tipsa om att även om man inte sitter i idrottsnämnden och har möjlighet att vara med och besluta om investeringsplanen är den fullt möjligt för alla, både partier och stockholmare, att ta del av investeringsplanen i verksamhetsplanen. Där framgår det tydligt var man planerar att bygga hallar. Det slumpar sig så att vi i dag beslutar om hallar i söderort, men i investeringsplanen är de fördelade i hela staden efter var de långsiktiga behoven finns. Min rekommendation till Sverigedemokraterna är helt enkelt att gå in och läsa investeringsplanen. Där kan ni berika er och se var vi placerar nya idrottsanläggningar.

Anförande nr 156

P e r O s s m e r (SD): Jag har läst investeringsplanerna, borgarrådet. Det är verkligen just luftiga planer för vad som ska hända någonstans i framtiden. Det finns inget konkret i dem. De som bor på Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm har fortfarande ingenting. Ni vill lägga pengarna söderut i stället.

Anförande nr 157

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, Hammarby och andra bandyföreningar och skridskosporten i Stockholm! Äntligen blir er dröm om en bandyhall verklighet. Under åtta år hände det ingenting när det gäller byggandet av den bandyhall som har efterfrågats ganska länge av bandysporten. Sittande majoritet visar handlingskraft och bygger nu den här anläggningen. Nu kan den klassiska sporten i Stockholm återigen attrahera barn och ungdomar som inte har fått möjlighet att träna och bli aktiva i olika bandyföreningar. Nu kan bandysporten äntligen tävla på lika villkor om att rekrytera och attrahera barn och ungdomar.

Med Alliansens resonemang skulle ingenting bli av när det gäller byggande av anläggningar på grund av farhågor om att kostnaderna blir alldeles för höga. Då skulle vi inte kunna bygga nya idrottsanläggningar, och vi skulle inte heller kunna rusta upp befintliga anläggningar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 158

B o S u n d i n (M): Ordförande, press! Äntligen har vi kommit fram till beslut om den efterlängtaade träningshallen för skridsko och bandy som så många utövare av sporterna har saknat. Under den förra mandatperioden lade vi fram ett initierat förslag om att bygga en träningshall, och vi avsatte pengar för detta. Det handlade om en investering på 100 miljoner kronor. Efter maktskiftet 2014 har planerna dock försenats och fördröjats, och i dag är priset ungefär 100 procent dyrare än ursprungsförslaget.

Vi är dock, liksom stadsdelningskontoret, kritiska till investeringskostnaderna och kan konstatera att summan av investeringskostnader för denna bandy- och skridskohall är nästan lika stor som den var när det gäller Tallkrogen. Där var markförhållandena problematiska. Som tidigare anförts kom det klagomål från vissa partier om att utsikten från kyrkogården skulle störas. Trots detta lägger majoriteten fram en budgetkalkyl som innebär att det i princip blir lika dyrt som i Tallkrogen. Och då ska man komma ihåg att detta är innan vi ens har börjat upphandlingen, som är nästa utmaning.

Jag vill påminna om att vi har haft samtal med borgarrådet Bjuggren och Jan Valeskog under hösten om hur vi ska lösa detta och få in fler anbud till vettigare priser. Då var också förvaltningscheferna på idrottsförvaltningen och fastighetskontoret med. Vi har fått en redogörelse för hur man tänker gå vidare med detta. Förhoppningsvis kommer det att leda till en effektivare upphandling och till rimligare priser.

Vi vet att det går att bygga billigt. Vi har fått uppgifter från Bandyförbundet i Stockholm, och vi har även tagit fram sådana själva, på hur det går att bygga hallar runt om i Sverige för mellan 45 och 65 miljoner kronor. Dessa har överlämnats till borgarråden. Flera av dessa byggherrar är intresserade om de bara får frågan. Nu är det faktiskt upp till borgarråden att se till att det blir en effektiv upphandling och att vi får rimliga kostnader för denna efterlängtrade hall.

Bifall till Moderaternas förslag till beslut!

Anförande nr 159

Borgarrådet Bjuggren (S): Du upprepar ett par gånger att den blir nästan lika dyr, men alternativet i Tallkrogen hade faktiskt varit 30 procent dyrare. Här får vi dessutom en uppdaterad ispist även på utepisten. Det finns en fundering som vi har haft länge. Ni säger att ni initierade ärendet, men ni drog ju ut på det. Vi låg på. Vi sade att vi kunde hjälpa till att skapa en majoritet för det här ärendet eftersom det är viktigt att det finns en bandy- och skridskohall i Stockholm, men ni drog ut på det. Till slut lade ni 100 miljoner på förslaget i Tallkrogen, som du själv sade. Sedan visade det sig att länsstyrelsen förmodligen skulle ha upphävt den planen om man hade gått vidare med den.

Min fråga blir då: Hade det faktum att ni gjorde den här optimistiska kalkylen på en väldigt svår plats något att göra med att ni inte hade en majoritet i Alliansen för det här beslutet?

Anförande nr 160

Bosundin (M): På den sista frågan vill jag svara att vi har använt oss av de underlag och de kalkyler som var tillgängliga 2013. Där beräknades kostnaderna till de här summorna. Då fanns det inte på papperet att det var möjligt att bygga den och få den nedgrävd. Därför var det riktigt att vi tillsammans flyttade den till en annan plats.

Den här anläggningen kommer nu att kosta 200 miljoner. Visserligen är 44 miljoner bortplockat som ett separat beslut, och det står 160 miljoner i ärendet. Det ursprungliga förslaget var ju 100 miljoner, som steg till 265 innan vi gemensamt stoppade förslaget att bygga i Tallkrogen, vilket var klokt.

Anförande nr 161

Anders Lindell (MP): Jag vill börja med att säga att jag är jätteglad att även Moderaterna är entusiastiska för hallen. Det är bra att det finns en enighet där. Ni har beklagat er lite över fördyringen. Det senaste ni nämner är dessa 44 miljoner extra. Det handlar alltså om en is till. Det finns en ganska enkel lösning på hur man slipper att lägga ut dessa 44 miljoner, och det är att inte anlägga en bandyis till i

Gubbängen. Vi föreslår alltså två isar i det här projektet, och ni tycker att 44 miljoner är för mycket för en is.

Då är min enkla fråga: Vill du alltså anlägga en is mindre där?

Anförande nr 162

B o S u n d i n (M): I och med att vi bygger ishallen i Gubbängen blir vi tvungna att flytta den isyta som finns till en ny plats. Det är det som kostar 44 miljoner. Jag är inte emot att det anläggs fler isytor. Vi behöver många fler isytor och många fler ishallar, men frågan är om det är rimliga kostnader vi pratar om. Det handlar om 200 miljoner i stället för de 100 som vi hade som utgångskalkyl. Det är mitt svar.

Anförande nr 163

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, Bo! Det är lite märkligt att du säger att det nästan inte är någon skillnad mellan 200 och 260 miljoner. När ni planerade att bygga en bandyhall för 100 miljoner visade det sig att det var en glädjekalkyl. Det här projektet på Tallkrogens bollplan var inte hållbart. Det var helt enkelt inte lämpligt ur kulturmiljösynpunkt eftersom det ligger i närheten av Skogskyrkogården som står på Unescos världskulturarvslista.

Sedan säger du att man bygger bandyhallar mycket billigare ute i landet. I upphandlingen står det fritt för alla företag i hela landet, till och med i EU tror jag, att komma med anbud. Det välkomnar vi. Ju billigare vi bygger, desto bättre. Om du har kontakter ute i landet så påminn dem om att vi kommer att bygga en bandyhall. De får gärna komma med anbud.

Anförande nr 164

B o S u n d i n (M): Inköphanteringen är en utmaning för ansvariga borgarråd. Det handlar om formella, riktiga anbud som sedan läggs ut på de kanaler som gäller. Det jag föreslår, och det vi har föreslagit i diskussionerna i höstas, är att man aktivt ska gå ut och fråga möjliga intresserade byggare när man gör detta. De ser inte alla de här förfrågningarna. De har fullt upp med jobb ändå. Då kan flera anbud komma in. Det är poängen.

Vi ska komma ihåg att det här tioalet hallar, varav hälften kostar mellan 45 och 65 miljoner, är tävlingshallar med mellan 1 000 och 4 000 åskådarplatser. Det vi ska bygga är en träningshall. Det är en stor skillnad. Den borde kunna byggas till en väsentligt lägre kostnad.

Anförande nr 165

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Vi i Centerpartiet har sedan en ganska lång tid tillbaka föreslagit att den här hallen skulle placeras i Gubbängen i stället för i Tallkrogen. Det beror bland annat på att vi kunde se att det fanns tydliga kostnadsbesparingar att göra där. Vi är glada att vi fick rätt i det, men vi har farhågor att det inte kommer att leda till så stora kostnadsbesparingar.

Därför vill vi yrka bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 166

D a n i e l H a r c (S): I dag fattar vi beslut om att uppföra en ny bandy- och skridskohall i Gubbängen, och den är efterlängtd. Hallen kommer att göra stor skillnad för hela söderort, och inte bara för bandyn utan för hela skridskorörelsen. Jag vet inte om ni var ute på Drevviken, som är en av sjöarna i söderort, där tusentals människor åkte skridsko i helgen. Den här hallen kommer att göra skillnad för hela skridskosporten även lokalt. Många kommer att kunna testa att åka skridskor innan isarna på sjöarna fryser på. Skridskorörelsen är nästan en folkrörelse. Det kunde man se på Drevviken i helgen. Det är jättemånga som är ute och åker. Denna hall kommer att göra en stor skillnad i söderort.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 19 Ny idrottshall på Västberga IP (Utl. 2017:28)

Anförande nr 167

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Ordförande, stockholmare och fullmäktige! Vintersport och vintersäsong i Stockholm betyder inte bara ren vintersport, utan det betyder också inomhussäsong. Det kan inte vara någon nyhet för någon i den här salen att vi lider en enorm brist på fullstora hallar i vår stad. Därför är jag såklart mycket glad över att vi i dag fattar beslut om inte mindre än tre fullstora hallar.

Nu har debatterna här i fullmäktigesalen om de fullstora hallarna oftast inte så mycket med behovet av hallar att göra, utan de handlar mer om hur mycket de här olika hallarna kostar att bygga. Jag tycker att det finns några saker att säga om det i det här ärendet. Det finns många som ropar efter eller önskar att man skulle bygga en enklare hall, en så kallad koncepthall. Jag vill förtydliga att en koncepthall är en färdig modell som man ställer ned på redan plangjord mark. Det betyder att man till exempel måste ha en hårdgjord grusplan på plats där man kan placera ned en färdig hall. När man drar paralleller till de riktigt billiga hallarna, till exempel den i Farsta, handlar det om hallar som saknar isolering. Där droppar kondens fritt från taket, och man kan därmed inte använda dessa hallar till exempel till skolidrott kontinuerligt.

I det här fallet menar jag att det är precis tvärtom. Att bygga en gedigen hall som kan stå permanent i många år och fungera dagtid för skolidrott och kvällstid för föreningsidrott är ett ekonomiskt ansvarstagande. Om det var någonting som vi var tydliga med när vi tog över majoriteten i den här staden så var det att vi skulle börja samplanera skolidrottshallarna med behovet för barn- och ungdomsidrotten. Den hall vi ska besluta om nu och de två hallar som kommer lite senare på dagordningen är exempel på just detta. Jag är väldigt glad över att vi äntligen ser till att vi har hallar som kan användas nästan dygnets alla timmar. De kommer såklart att vara stängda ett tag på natten.

De hallarna kommer att vara till glädje för föreningslivet lokalt, för skolorna och deras skolbarn och den här hallen kommer också att vara till glädje för idrottsplatsen. Man kommer att kunna använda faciliteter och omklädningsrum även för utomhusidrotten. Det är någonting som blir en trippel samordning, vilket vi behöver jobba mycket mer aktivt med när vi planerar för idrotten i Stockholm.

Tack vare idrottsmiljarden och den tillförsel av medel som vi har gjort för investeringar kan vi i dag besluta om tre fullstora hallar som innebär att 7 000 fler barn och ungdomar i Stockholm kommer att kunna få plats att idrotta. Räknar man dessutom med Mälarhöjdens gymnastikhall, som vi fattade beslut om förra fullmäktigemötet, och Gubbängens ishall, som vi fattade beslut om alldeles nyss betyder det extra idrottsyta för 11 000 stockholmsbarn.

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 168

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Vi är också positiva till att vi bygger många hallar och även denna i Västberga. Den kritik eller det särskilda uttalande som vi vill framhålla handlar om det som jag nämnde ganska mycket om i det förra ärendet. Det gäller detta att man inte har koll på kostnadsfördyringar. Koncepthallar

innebär att man bygger fullstora hallar till en rimlig kostnad. Ett exempel är Stora Mossen i Bromma. Vi byggde två fullstora hallar med alla funktioner för 44 miljoner, det vill säga 22 miljoner per styck. Det är fullt realistiskt att göra detta.

I det här fallet, där det gäller Västberga, konstaterar vi att kostnaden på bara ett år har stigit med 39 miljoner kronor mot det initierade förslaget som fanns i början av den här mandatperioden. Det innebär konkret att två fullstora hallar skulle ha kunnat byggas för de pengar som bara är en fördyring. De 89 miljoner som inriktningsbeslutet är på skulle kunna motsvara tre fyra fullstora hallar. Majoriteten snackar hela tiden om den här idrottsmiljarden, och vi är positiva till den i sak. Det är bra att man vill lägga 1 miljard mer på idrotten och investeringar. Problemet är att den äts upp av fördyringar. Från 2014, när ni tillträdde, tills i dag har 650 miljoner kronor av den där miljarden försvunnit kostnadsfördyringar för hallar, idrottsanläggningar med mera som fanns beslutade redan under den förra mandatperioden. Det innebär tyvärr att det blir färre anläggningar.

Låt oss titta på hur många anläggningar som har byggts under den här mandatperioden. De första två åren har ni redovisat att det har byggts ett antal konstgräsplaner, hallar och så vidare. Om man fördubblar det antalet och antar att det är vad som kommer att ske under den här mandatperioden ligger det ungefär i nivå med vad vi gjorde under våra två mandatperioder. Det är alltså inte någon ökning av volymen när det gäller att bygga hallar och idrottsanläggningar, eftersom det tyvärr äts upp av kostnadsfördyringar.

Anförande nr 169

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är självklart att vi hela tiden ska jobba för att pressa kostnaderna i våra upphandlingar när det gäller byggandet av nya idrottsanläggningar. För att vara ärlig måste jag säga att jag är ganska trött på den här upprepningen. Vi tog över era glädjekalkyler som ni själva aldrig klarade av att hålla eftersom de var glädjekalkyler, och hela tiden återupprepas det exakt hur stora kostnadsökningarna har varit. Då räknar du till exempel med dessa fem hallar för 20 miljoner kronor styck som vi från början visste skulle kosta i alla fall 40 miljoner styck, och många av dem har kostat mer. Det är den typen av påhittade kalkyler som vi har tvingats ta ansvar för. Vi har sett till att dessa hallar kommer på plats.

Min fråga till dig, Bo Sundin, är: Eftersom du inte vill investera i riktiga skolidrotts-hallar som håller även för föreningslivet undrar jag om du bara vill bygga enkla hallar som inte kan användas som skolidrottshallar på platser där det finns hårdgjorda ytor och aldrig där behovet finns.

Anförande nr 170

B o S u n d i n (M): Till att börja med är det inga glädjekalkyler. Det är verkligheten. Som jag nämnde tidigare byggde vi hallar under vår tid till de kostnader som vi kalkylerade med, till exempel i Bromma. Det finns naturligtvis olika behov av hallar, men vi har också ett stort behov av träningshallar. Då kan man bygga koncepthallar, billiga hallar, för att få upp en volym så att så många som möjligt fler än i dag har möjlighet att få tillgång till hallar. Sedan kan jag hålla med om att det dessutom behöver byggas ett antal lite exklusivare hallar som kostar mer pengar. Men det behöver inte vara den standarden på alla hallar så att det blir så här dyrt.

Anförande nr 171

A n d e r s L i n d e l l (MP): Fullmäktige och åhörare! Det är bra att ha en debatt om hur vi prioriterar resurserna när det gäller idrottsinvesteringar. Jag vill hävda att det här är ett av de bättre exemplen på hur vi kan använda resurserna på ett smart sätt för att planera idrottsanläggningar. Det finns tre skäl till det.

Det första är att det är bråttom. Det finns ett stort behov av att bygga nya fullstora hallar.

Det andra är att det här faktiskt är en idrottsplats som har stora behov av att utvecklas. Västberga IP är en ganska stor idrottsplats. Den ligger i ett område som förtätas, och den ligger nära en skola.

Det tredje skälet är att det här är en hall som också kommer att användas till skolidrott. Den kommer att användas både dag- och kvällstid, både av skolbarn och av föreningslivet.

Jag skulle också vilja lyfta upp den fråga som Bo Sundin tog upp, nämligen var idrottsmiljarden har hamnat. Den har också gått till många reinvesteringar och renoveringar av hallar som inte har underhållits ordentligt. Det har varit ett av de tydligaste exemplen på den ganska kortsiktiga idrottspolitik som fördes de åtta åren med Alliansen. Att bygga den här typen av mer gedigna anläggningar är ett sätt att i framtiden undvika den sortens reinvesteringar som vi har tvingats lägga väldigt mycket av vår idrottsmiljard på.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 172

L i s a P a l m (FI): Ordförande! En ny idrottshall ska byggas i Västberga. Det är ytterligare beslut för att rusta upp och främja idrottslivet i söderort. I ärendet kan vi läsa att man beräknar att hallen kommer att delas lika utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Beräkningarna är att ungefär 47 procent kommer att gå till flickor och 53 procent till pojkar. Det är naturligtvis mycket bra utifrån de prioriterade målgrupper vi har i det idrottspolitiska programmet. Den här hallen kommer att användas av både föreningslivet och skolidrotten. Det är bra att vi planerar för att kunna dela på hallen under olika delar av dygnet.

Det är viktigt att få till en ny och fräsch hall i söderort där många unga längtar efter att få ta del av upprustandet av idrottshallen. Ett jämställdhetsperspektiv är en förutsättning i detta genomförande.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 173

D a n i e l H a r c (S): Kämpetorpsskolan ligger i stadsdelen Hägersten-Liljeholmen. I staden har vi någonting som kallas för Stockholmsenkäten där man bland annat undersöker hur aktiv man är i idrott eller fritidsaktiviteter. Där kan man se att runt 60 procent är aktiva i ledarledd fritidsaktivitet i stadsdelen. När det handlar om dem som går i gymnasiets andra årskurs sjunker det till runt 50 procent. Denna

dubbelhall och elvamannakonstgräsplanen kommer att möjliggöra för fler att bli aktiva i stadsdelen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 174

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Allting går i repris, Bo Sundin. Ni vill egentligen inte bygga någonting eftersom kostnaderna inte har hållits och det blir fördyningar i de projekt som vi planerar. Jag vill påminna om att det problemet även fanns under er tid vid makten i den här församlingen. När man renoverade och rustade upp Farsta idrotts- och simhall steg kostnaderna med nästan 30 miljoner kronor. Det är nästan tio år sedan. Kostnaderna för Åkeshovs sim- och idrottshall steg med över 50 miljoner. Det finns många fler exempel där ni hade samma problem som vi.

Tyvärr är det dyrare på grund av en överhettad marknad i den här regionen. Det är marknaden som sitter i guldsits nu på grund av att det finns många andra lukrativa projekt. Man bygger mer än någonsin i den här staden. Vi kan inte heller bygga enkla hallar som inte håller måttet för den verksamhet som vi vill ska bedrivas i våra idrottshallar, vilket både Emilia och Anders Lindell har påpekat.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 175

B o S u n d i n (M): Ordförande! Tvärtemot vad du påstår vill vi bygga många hallar och många idrottsanläggningar. Det är därför vi vill värna om skattebetalarnas pengar och hålla i pengarna. För varje krona vi sparar i lägre investeringskostnader öppnas möjligheterna att bygga fler anläggningar. Det är det som ni har misslyckats med. Ni bygger hallar som är så dyra att mycket av de här nyinvesteringarna försvinner.

Farsta var det första stora badet som vi renoverade och byggde om. Vi är medvetna om att det blev alldeles för dyrt, men vi tog lärdom av det. När vi beslutade om renoveringarna av Åkeshovshallen var vi mycket noggranna med att titta både på kostnader och på vad vi fick för pengarna. I den investeringen som vi gör i Åkeshov får vi mycket större simytor, det vill säga flera bassänger för samma volym pengar.

Anförande nr 176

M e h d i O g u z s o y (V): Men trots det stiger kostnaden med nästan 50 miljoner för hela projektet. Det var beräknat till under 400 miljoner men när man väl satte igång projektet att rusta upp och renovera steg kostnaden med 50 miljoner. Det här problemet hade ni också under de två mandatperioder som ni satt vid makten.

Ingen skulle bli gladare än vi om man byggde så många anläggningar som möjligt så billigt som möjligt för att komma upp i samma nivå som övriga landet när det gäller tillgången till idrottshallar i Stockholm. Men tyvärr är det dyrt att bygga, och ni undgick den kritiken eftersom det inte hände någonting under den tid som ni satt vid makten i den här församlingen. Man byggde nästan ingenting. Man sköt till och med upp löpande underhåll på grund av det inte fanns pengar.

§ 20 Spårväg City delen Västra Trädgårdsgatan-Hamngatan-Sergels Torg-Klarabergsgatan (Utl. 2017:29)

Anförande nr 177

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande, fullmäktige, press och stockholm-are som tittar där ute! Med enighet i kommunstyrelsen och högst sannolikt här i fullmäktige också kan vi nu äntligen fullfölja Spårväg City och ge stockholmarna tillbaka sitt hjärta. År efter år har ombyggnaden präglat stadens centrum. Ytskikten från 60-talet har rivits upp, vänts på, bankats ut och sakta men säkert återställts. Spår, perronger och cykelbanor kan nu skönjas på Klarabergsgatan, och de första träden står på plats längs Åhléns. Så sent som i lördags återkom spårvägen till Kungsträdgården. Målet är ett city som läks.

Tillsammans med landstinget fattar vi nu beslut om avtalet för Spårväg City och den sista biten i den västra delen av spårvägen. Allt är på plats. I sommar kommer Citybanans resenärer strömma upp från den nya pendeltågsstationen vid Klarabergsgatan och skapa ett myller av människor. En del av dem kommer nästa år att kliva över till linje 7 som tar dem runt superellipsen, fontänen och vertikal accent för att fortsätta ned för Hamngatan och kanske stanna till vid Nybroplan där de strosar upp mot Norrmalms torg eller vandrar i motsatt riktning den sista biten till kommande Nobel Center. De som sitter kvar kommer att vara många. De kommer att vara en stor del av de 10 miljoner årliga Djurgårdsbesökarna. Sveriges största besöksmål får ett smart, kapacitetsstarkt och miljövänligt transportmedel hela vägen till Centralen. Mer behövs inte. Biltrafiken på Djurgården kan tas bort nu. Vi läker sår i staden.

Staten hjälper faktiskt till med detta. Med hjälp av stadsmiljöavtalen skjuter staten till ungefär 150 miljoner för att skapa en bättre stadsmiljö och hållbara transporter. Som kompensation lovar vi att bättra på staden. Vi lovar fler bostäder, nya hastighetsplaner och ännu fler cykelbanor.

Ulf Linde, den gamla akademiledamoten och konstkritikern, undrade en gång på 60-talet hur det kom sig att man plöjde fram enorma gator i citys stadsplan från 1600-talet. Varför krympa staden? frågade sig Linde. Myllret ersattes av ödslig öppenhet utan liv. Många har faktiskt frågat sig hur det kommer sig att modernismen fick fria tyglar och bilkörfälten växte sig enorma. Nu låter vi det som i dag kallas kapacitetsstarka transportslag ta tillbaka staden och ge stockholmarna platsen tillbaka. Gång-, cykel- och kollektivtrafik blir herre på täppan när spårvägen går där utanför Åhléns om ett år. Vi läker staden.

Men det är inte slut här. De pengar som staten skjuter till genom stadsmiljöavtalen ska som sagt kompenseras med bostäder, och det handlar inte om de fyra lägenheter som finns i Continental. Vi kompenserar detta vid Ropsten långt från citys brus. Därför säger jag att nu gäller det att vi samlar oss och blickar framåt. Med en smart, kapacitetsstark stadsspårväg, en light rail, kan vi nu knyta framtidens stadsdelar vid Värtans vatten till city, vilket kommer att ge oss än mer av det myller, det folkliv och den puls vi behöver i den här staden.

För ett levande Stockholm: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 178

J a n V a l e s k o g (S): Jag ska komplettera trafikborgarrådets inledning med en kort historisk återblick. Det lovade jag också i den interpellationsdebatt vi hade i det här ämnet tidigare i dag, och man ska hålla sina löften. Som alla vet var det ett starkt kritiserat projekt från början då det hamnade i projektlistan utöver den så kallade Cederschiöldska överenskommelsen, och man lade ett antal hundra miljoner på Spårväg City som tyvärr var lite bortkastade. Jag vet inte om ni har sett det, men i dag river man upp en hel del av spåren, och det är naturligtvis en sorglig syn. Det är en hel del bortkastade pengar.

Men det blev ändå en symbol för motståndet mot tunnelbanan, som fanns hos de borgerliga mellan 2006 och 2010. Man sade att det var färdigbyggt. Man ordnade till och med demonstrationer mot Socialdemokraterna vid S:t Eriksplan 2010 för att vi ville bygga mer tunnelbana. Det var 40 miljarder på spårvagnar och annat, men vi kan väl lämna det historiska och se framåt, som trafikborgarrådet var inne på.

En av de första sakerna vi gjorde efter valet var att ta upp diskussionen med landstinget om att försöka få prioritera vår dragning till Centralen för att få någorlunda samhällsnytta av projektet. Att gamla människor, barnfamiljer och andra skulle gå 800 meter från Centralens perronger var ju fullständigt orimligt. Landstingsmoderaterna med flera hade tagit bort den enda busslinje som då gick mellan Centralen och Djurgården. Det här var ett viktigt projekt för att få en bättre kvalitet på kommunikationerna och tillgängligheten till Sveriges största friluftsområde, som det handlar om, och för att få bättre en samhällsnytta i projektet. Och vi har lyckats. Det här ärendet är ett kvitto på att vi faktiskt har lyckats i de här diskussionerna. Jag kan intyga att de var tröga, eftersom jag deltog i flera av dem.

Nu var inte alla här i eftermiddags, men frågan om vad som händer sedan har tagits upp i de borgerligas reservation, så jag får väl ta mig an den tråden. Det undrar vi också. Vi hoppas att ni på den borgerliga sidan kan hjälpa till att få besked om hur det blir. Det kom en rapport i fredags från landstinget där de sade att de ska fortsätta att utreda frågan om en dragning till Ropsten till 2018. Det är lite bekymmersamt eftersom det är landstinget som ska finansiera, och vi har stora projekt i Norra Djurgårdsstaden. Om man nu ska få en helhet i det här projektet måste landstingsledningen lämna besked om hur det blir med finansieringen. Det väntar vi på.

Avslutningsvis vill jag säga att det här genomförandeaftalet för sträckan mot Centralen är mycket bra. Det reglerar också på ett mycket bra sätt ansvaret och kostnaderna gentemot SL.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 179

U l l a H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Kära Janne! Jag förstår att det känns väldigt tufft för dig som har varit emot det här projektet hela tiden att nu gå upp här och säga att du ändå tycker att det här är ett bra förslag. Du har verkligen varit den främsta kämpan mot Spårväg City under den här tiden. Din historiebereskrivning har alltid varit att vi har varit emot tunnelbanan, och den är lika fel nu som den alltid har varit tidigare. Du vet också mycket väl att det var vi som tog initiativ till just den

stora överenskommelse som nu kommer att leda till att man kommer att bygga ut tunnelbanan.

Jag är mycket glad över att du nu har tagit ditt förnuft till fånga och kommit fram till att Spårväg City är en bra idé. Jag är också väldigt glad över att vi kan bygga ut tunnelbanan. Jag hoppas att vi tillsammans också kan se till att Spårväg City kommer att dras till Norra Djurgårdsstaden.

Anförande nr 180

J a n V a l e s k o g (S): Vi ska egentligen inte ta upp gamla diskussioner, men det här var väl en lite brysk historieförklaring. Många uttalande handlade om att det var färdigbyggt. Det var till och med en demonstration på S:t Eriksplan 2010 mot att Socialdemokraterna ville bygga tunnelbana. Visst har ni varit emot. Men Ulla Hamilton var en av de första som ändrade sig, och det ska du ha stort tack för.

Anförande nr 181

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och ni andra som lyssnar! Jag är mycket glad att kunna stå här och yrka bifall till det förslag som ligger på bordet. Jag älskar kollektivtrafik, och till skillnad från Socialdemokraterna älskar jag kollektivtrafik oavsett om det är spår, buss, tunnelbana eller båt. År 2009 hette det från Socialdemokraterna att den här spårvägslinjen var ett prestigeprojekt, en linje med alldeles för få resande. Nu heter det att Djurgården är Sveriges största och mest välbesökta friluftsområde som behöver en god kollektivtrafik. Jag välkomnar att ni har svängt.

Vi diskuterade Spårväg City tidigare i dag under interpellationsdebatten. Då var varken Jan Valeskog eller Daniel Helldén särskilt engagerade när vi diskuterade spårvägen från Djurgårdsbron upp till Ropsten. Nu är ni däremot mycket engagerade och så stolta. Ni har drivit den här frågan, och nu blir det av. Bra jobbat! Ni har varit aktiva, och ni har gjort skillnad. Men när det gäller dragningen åt andra hållet sitter ni och surar, rullar tummar och pekar finger mot landstinget.

Jag är i alla fall glad att Miljöpartiet har övertygat sossarna i den här frågan. Och jag är väldigt glad att få yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 182

J a n V a l e s k o g (S): Vi lyckades övertyga landstingsmoderaterna om att om vi ska ha någon samhällsnytta här och att folk inte ska behöva gå närmare en kilometer från Centralen. Det ska det vara ett någorlunda vettigt avstånd till den här spårvägen. Den var naturligtvis ett katastrofprojekt när det gäller hur man finansierar detta. Man river upp spåren, och du är stolt över att man gör det. Det är enorm kapitalförstörelse när man tänker på hur detta har hanterats.

Men nu ska vi glömma gamla oförrätter och säga att det är jättebra att ni numera tycker om tunnelbana. Det är jättebra att vi kan prioritera samhällsekonomiskt nyttiga projekt som har ett stort resandeantal och lägga pengar på rätt projekt och inte på projekt som har ett fåtal resande med låg samhällsnytta. Det tycker jag är en bra ingång. Om vi kan vara överens om att det är sådana projekt vi ska satsa tror jag att vi kan vara överens om det mesta.

Anförande nr 183

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vet inte riktigt vad jag ska svara på det, men jag kan väl svara på anklagelsen att vi skulle ha svängt när det gäller tunnelbanan. Om det finns ett parti i Stockholmsregionen som konsekvent har drivit frågan om att bygga ut tunnelbanan på alla politiska nivåer är det Centerpartiet. Det finns också ett parti som konsekvent på alla politiska nivåer har drivit frågan om att vi ska bygga klart Spårväg City, och det är också Centerpartiet.

Anförande nr 184

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Ordförande, ledamöter! Det här förslaget är bra i grunden, och jag yrkar därför bifall till det å Liberalernas vägnar. Jag vill egentligen bara säga att jag tycker att det är väldigt roligt att Daniel Helldén och Miljöpartiet fått igenom en något mer positiv inställning inte bara till det här utan även till en något mer kapacitetsstark transport till Norra Djurgårdsstaden. Tyvärr räcker det inte riktigt än så länge. Man kan konstatera att det är ganska lama skrivningar. Jag gissar att det är ett ganska ljust intresse från andra delar av den rödgröna majoriteten.

Även om Daniel Helldén vill läka staden återstår lite mer action från er sida. Norra Djurgårdsstaden vill inte höra att ni vill något, Helldén. De vill se att något händer. Räck ut händerna till landstinget nu så kanske vi kan komma vidare och få till stånd spårväg hela vägen ut dit!

Till sist vill jag säga att det var roligt att lyssna på Jan Valeskogs senaste replikskifte med Karin. Jag kan sammanfatta det med att Jan Valeskog är för allt som är bra och mot det som är dåligt. Det kan jag faktiskt hålla med om, och det är sällan jag håller med Jan Valeskog om något.

Anförande nr 185

J a n V a l e s k o g (S): Det är mycket intressant att få höra eftersom ni delar majoriteten i landstinget som har hela ansvaret för utbyggnaden av den här sista sträckan till Ropsten. Både jag och trafikborgarrådet har frågat Tamsons med flera om när vi får besked. Ni har ju makten. Det är inte vi som ska finansiera banan. Vi har upplåtit mark – det är ungefär ett halvt bostadskvarter – för att den här spårvägen ska kunna dras fram, men vi kan inte gärna göra det utan att få några besked. Nu hörde vi, som jag berättade, att nästa utredning kommer att vara klar 2018. Hur blir det? När kommer ni att finansiera Spårväg City till Ropsten? Du måste ha bra kontakter och kunna svara på det.

Anförande nr 186

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Herr ordförande och Jan Valeskog! Man kan möjligen fundera på om det är oppositionens i Stadshuset sak att finansiera majoritetens i landstinget investeringar. De besked som ni har gett hitintills ifrån den rödgrönrosa majoriteten i Stadshuset har inte direkt gjort att man har hoppat av glädje i Landstingshuset över intresset att göra något. När man ska bestämma vad det är som ska byggas och byggas först kanske man väljer de projekt där intresset också finns för ett genomförande.

§ 21 Grönare Stockholm (Utl. 2017:30)

Anförande nr 187

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vår fantastiska stad, Stockholm, är känd i världen av många positiva orsaker, bland annat vårt fantastiska vatten och vår fantastiska tillgång till natur och rekreationsområden. Det beror på att vi har byggt en stad där grönområden är en naturlig del av stadsbilden.

När nu staden utvecklas vidare måste vi se till att utvecklingen av grönområden sker strategiskt och jämlikt så att alla stadens invånare får tillgång till gröna områden också i framtiden. Ett Stockholm för alla innebär en hållbar stad där våra gröna områden bidrar till den miljömässigt hållbara staden, ökar syretillförseln och förbättrar ekosystemet. Det är bra för naturen, men det är också bra för stockholmarnas hälsa.

Tillgången till värdena i våra grönområden ska bidra till livskvalitet och rekreationsmöjligheter i hela staden för alla stockholmare. Klyftorna i vår stad behöver motarbetas. Även om de mest påtagliga klyftorna handlar om tillgång till arbets- och bostadsmarknaden behöver också tillgång till grönområden finnas för alla stockholmare.

Det har funnits skillnader i hur vi investerar i det offentliga rummet och skillnader i hur resurser fördelas. När områden som till exempel Norra Djurgårdsstaden byggs satsas mycket på det offentliga rummet. Det är bra, men samma investeringsbehov finns ju men tillgodoses inte i områden med lägre markvärden. De gröna investeringarna måste spridas jämnare över staden. För att lyckas med det krävs resurser och ett strategiskt arbete med gröna investeringar. Riktlinjerna för ett grönare Stockholm innebär en ny inriktning för planering, utveckling och skötsel av stadens grönområden. Vi måste titta brett. Ambitionen är att alla stockholmare, oavsett var de bor, ska ha nära till gröna rum i stadsmiljön.

En annan aspekt är att när nu staden bygger i rekordtakt blir behovet av en sammanhållen strategi för gröna områden ännu viktigare. Dessutom kommer de nya riktlinjerna att vara vägledande i stadens arbete för att möta klimatförändringarna. Utöver de nya riktlinjerna som vi ska fatta beslut om här i kväll har vi redan i budgeten för 2017 avsatt 300 miljoner kronor fördelat på tre år för investeringar i parker och grönstruktur i Stockholm. Dessa medel ska användas för att sprida gröna investeringar i hela Stockholm. Det är ytterligare ett sätt i arbetet för ett Stockholm för alla.

Alla ska känna sig välkomna i stadens parker och grönområden. Därför kommer vi också att arbeta med att involvera medborgarna i utvecklingen av Stockholms gröna stråk. Det kan handla om att vi är på plats på gator och torg för att samla in synpunkter och aktivt jobba vidare med den medborgarbudgetering som vi har fattat beslut om inriktningen för. Alla stockholmare ska beredas möjlighet att delta i de demokratiska processerna. Det kan handla om investeringar i park- och grönområden.

Stockholm är en oerhört vacker stad. Ska den fortsätta att vara en vacker stad även i framtiden och ska vi fortsätta att värna våra gröna områden måste vi investera. Det

här är ett sätt att lägga upp en strategi för ett grönare Stockholm. Det handlar om alla stadens delar för alla stockholmare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 188

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är ett riktigt bra ärende. Vi måste arbeta mer med grönstrukturen, och då menar jag också strukturen i det gröna. Vi kan inte bara konstatera att vi har gott om grönområden och att vi har gröna kilar och en massa parker, utan vi måste också arbeta aktivt med dem om vi ska kunna få maximal nytta av dem. Då är det också viktigt att komma ihåg att det som undersökningarna visar nu för tiden är att moderna stockholmare säger att de uppskattar parker och grönytor som är ordentligt upplysta och väl tillgängliga för alla. Det betyder också att vi har grönytor och parker som vi måste vårda mer än vad vi gör i dag.

När man pratar om en grönstruktur för Stockholm får man gärna tanken att det handlar om våra naturreservat – de är viktiga – och de gröna kilarna. Delar av de gröna kilarna är viktiga. Men det måste också handla om de nära parkerna som stockholmarna ska ha tillgång till. Det leder mig också till att säga att i grönstrukturen borde vi också tänka på trygghetsaspekterna.

I mitt civila jobb har jag anledning att samarbeta med polisen. Det handlar om alternativa omhändertaganden av personer enligt lagen om omhändertagande av berusade personer, LOB. De är ganska flitigt förekommande, särskilt i Tantolunden när väderleken blir lite tjänligare. Det är en viktig fråga att staden också arbetar med trygghetsaspekter som inte endast handlar om belysning, klippning av träd och buskar och annat. Vi måste också arbeta med de trygghetsaspekter som handlar om att människor kan känna att här kan de gå och röra sig och här behöver de inte vara rädda för att bli ofredade på olika sätt. Den senare frågan är ett annat bekymmer, och det handlar kanske inte lika mycket om parkerna som om torgen i en del av våra förorter. De och vissa grönytor fylls av män som har till uppgift att kontrollera och gärna påpeka för kvinnor som rör sig där att de är fel klädda, är där på fel tid och i fel sällskap. Därför finns det mycket att arbeta med inom ramen för det som är grundstruktur.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 189

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Stockholm växer så det knakar. Vi bygger och bygger. Nu ska vi se till att Stockholm växer än mer, men inte bara med bostäder och cykelstråk; även de gröna värdena ska värnas, utvecklas och bli fler. För det här behövs ett helhetsperspektiv där vi stärker sambanden i den gröna strukturen. Vi ska ge stockholmarna de gröna värden som behövs. Stockholmarna ska ha god tillgång till parker och natur med höga rekreativa värden. Vi ska grönkompensera när vi bygger, och vi ska bidra till och utveckla ekosystemtjänsterna. Staden ska helt enkelt ha en livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald.

Med riktlinjer för ett grönare Stockholm styr vi nu upp arbetet med de gröna värdena, skapar en samordningsgrupp som är nämndövergripande och sätter stadsträdgårds-

mästaren i högsäte. Därmed kan man säga att stadsmiljöfrågorna prioriteras upp. Med 195 miljoner kronor årligen till stadsmiljö, parker och grönområden, 45 miljoner över tio år till investeringar i parker och nu 300 miljoner under tre år för ett grönare Stockholm blir det här ett lyft.

Som trafikborgarråd är jag, paradoxalt nog, extra glad att trafiknämnden och trafikkontoret nu får detta tydliga, övergripande ansvar för att i samarbete med stadsdelsnämnderna och de centrala nämnderna lyfta våra gröna värden över hela staden. Det är dags att gå till verket och göra grönt. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 190

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Det är en ganska stor uppgift som man har tagit sig an vad gäller det gröna Stockholm. Det är bra att det här tydliggörs och att vi tar fram riktlinjer för att arbeta med de gröna värdena i Stockholm. Det tas ett exempel på en parklek i handlingarna; fem olika förvaltningar är inne och arbetar i en parklek. Det säger någonting om hur många det är som arbetar bara på ett så här litet geografiskt område. Sedan finns det fler förvaltningar som också jobbar med parker i övrigt, men detta säger någonting om vad vi har att göra med här och hur viktiga de här riktlinjerna är.

De gröna värdena är inte någonting som bara finns i dag i form av en skog eller något sådant eller på så sätt att vi behöver kompensera för grönmarken om vi exploaterar eller något liknande, utan detta är också någonting som ska planeras i samband med stadsplaneringen när Stockholm växer. Staden växer som aldrig förr, och då behöver vi också fokusera på att bygga en hel stad. Däri ingår de gröna värdena.

I samband med detta tillsätter vi även en arbetsgrupp som på ett mer strategiskt sätt kan utveckla de gröna värdena. Givetvis ska en ledstjärna vara vad som är socialt viktigt och ekologiskt viktigt. Ytterstadsområdena har många grönområden, men de saknar ibland sociala grönområden – parker och annat. I en tid då staden växer har vi sagt att Kista, Skärholmen och Farsta är områden som också ska växa ganska mycket i vår stad. Det medför även att vi ska se över hur vi kan arbeta med de gröna värdena. För att sätta tyngd bakom ambitionerna för ett grönare Stockholm vill jag också hänvisa till våra satsningar på att bygga mer av den här typen av parkmark: 300 miljoner under tre år. Jag ser dessa investeringar samt ett grönare Stockholm med den strategiska grupp som är tillsatt som ett led i att staden nu ytterligare prioriterar gröna värden för alla när staden växer.

Anförande nr 191

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! För några år sedan träffade jag en känd amerikansk forskare som hade blivit rekryterad till Stockholm för att gästforska här i några år. På universitetet var man väldigt stolt över att man lyckats rekrytera henne just hit. Forskaren själv berättade att hon hade valt att forska i Stockholm inte främst på grund av att det var en bra forskningsmiljö utan på grund av att det var en väldigt bra plats att bo på för henne och hennes familj. Man kunde bo i staden utan bil. Det som var allra bäst var att barnen kunde leka ute. Det fanns mycket vatten, parker och grönområden att tillbringa tid i. Det var det som var helt avgörande för henne när olika högskolor och universitet i världen försökte locka henne att komma och jobba.

Stockholms natur ger oss stockholmare enormt stora värden. Det är inte bara skönhet och parker, utan även luft, vattenrening, bullerdämpning, avkoppling, svampplockning, plats för gympa eller picknick och kanske inte minst att man ibland får se en ekorre eller ett rådjur i staden eller att man får höra fågelsång på våren.

Just nu bygger vi väldigt mycket bostäder. 140 000 bostäder ska byggas till år 2030. I och med det här får vi ett ännu större behov av att planera, så att vi inte bygger bort vår värdefulla grönska, men också ett stort behov av att planera så att staden kan behålla sina gröna värden, sin skönhet, alla viktiga funktioner och en möjlighet för att alla framtida stockholmare ska kunna njuta av en grön, robust och variationsrik stad även på lång sikt. Som ni sett och hört av dem som har pratat tidigare är det många funktioner våra parker och grönområden bidrar till. Det är också många olika aktörer som ska samarbeta för att vi ska kunna skapa det bästa av den grönska som vi har i staden.

Nu samlar vi alla stadens experter i en grupp som tillsammans ska arbeta vidare med att bygga ett robust och grönt Stockholm. Därför är jag i dag väldigt glad och nöjd att vi klubbar igenom nya riktlinjer, en ny organisation och ett arbetssätt för hur vi på ett mycket mer långsiktigt och välplanerat sätt än tidigare ska ta hand om och förstärka hela Stockholms grönstruktur för en grönare, friskare och mer hållbar stad nu och i framtiden. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 192

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): I det här ärendet kan vi läsa att 70 procent av de medborgarförslag som kommer in till stadsdelsnämnderna handlar om parker och offentliga rum. Det säger en del om vilket engagemang det finns i den här staden och vilken stor vilja det finns att vara med och hjälpa till, ta beslut och komma med idéer. Jag tror att det här är en av vår tids största skatter. Men det är också en av vår tids största utmaningar, för det finns också många som inte känner sig tillräckligt lyssnade på, som efterfrågar mer tydlighet, mer inflytande och mer dialog. Det här är någonting vi måste ta på allvar, särskilt utifrån den känsla av hopplöshet som många i våra ytterstadsområden känner på grund av de oroligheter som ägt rum där och det våld som utövas. De chanser till dialog som vi har behöver vi ta vara på ännu mer.

Därför är jag väldigt glad över att det här är ett ärende som genomsyras av vilja till dialog. Man är tydlig med att man ska ta vara på medborgares förslag. Man vill jobba tillsammans med medborgare på olika sätt i dialog och utveckla det, så att vi verkligen kan ha en politik som möter medborgare. Framför allt måste medborgare få känna att de gör skillnad, att de har inflytande och att deras röster tas på allvar. Det gynnar alla. Det gynnar såklart boende i Stockholm, men det gynnar också demokratin och förbättrar den situation vi har nu. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 193

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande och fullmäktige! Det är väl jättebra att man har lyft upp grönfrågorna och stadsmiljöfrågorna. Det känns som att det är en bra fortsättning på det arbete som vi påbörjade under förra mandatperioden. Vi tycker att det är bra med en plan. Vi tycker att det är bra med riktlinjer.

Men det är så mycket riktlinjer, så många som är involverade och så många som ska vara med och tycka till att det känns som att det blir en ordentlig begreppsförvirring här. Det finns risk för att det goda blir det bästas fiende. Det är så många idéer och så många tankar som ska tas till vara. Det viktiga är att vi har en hållbar plan för ett grönt Stockholm. När vi bygger högt och tätt är det viktigt att vi ser till att vi också kan bevara parker och kan ha områden som inte är väl ansade, men som är tillgängliga för människorna som bor i närheten, gärna med cykelvägar genom. Det får gärna vara lite röriga parker också. Men riktlinjerna får inte bli så rigida att man inte vet vad man ska göra med det här, utan vi måste ha en genomtänkt planering och tydliga processer som bär upp riktlinjerna, så att det blir någonting av den här planen, som i sig är bra.

Jag tycker att vi ska vara väldigt positiva till de lokala skillnader och variationer som finns. Jag tycker inte att vi ska vara rädda för lite gerillaodling och lite egna initiativ här och där, utan vara väldigt glada över de medborgare som engagerar sig i ett grönnare Stockholm. Vi ska också ha en ordentlig trädplan och ersätta träden med de träd som ska vara bra för vår miljö och vår luft.

Anförande nr 194

L o r e n a D e l g a d o (V): Fru ordförande! Jag ska tala om ett grönnare Stockholm för alla. Att kunna ha en tydlig organisation och satsa på grönområden i det expansiva skede som Stockholm befinner sig i är viktigt. Alla ska ha tillgång till våra gemensamma gröna rum, och för att skapa de bästa förutsättningarna behöver vi en stark samordning mellan det centrala och stadsdelarna. Ännu en gång ser vi hur staden knyts samman genom att staden samverkar. Vi ser till exempel i Skärholmen hur vi skulle kunna få fler att ta del av och njuta av rikedomerna kring Vårbergstoppen. Men vi ser också behovet av att samarbeta om att knyta ihop de gröna rummen, som kan bli broar i Stockholm, exempelvis gröna rum mellan Mälarhöjden och Skärholmen, där gamla möter unga till exempel. Vi ser rikedomerna i att lära av varandra, där trånga parker möter vida parker med stor biologisk mångfald och stora möjligheter till lärdom om det skapas tillgänglighet. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 195

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag ska instämna i denna lovsång för det program och den strategi vi får för ett grönnare Stockholm. Jag tycker att det är extra roligt att stadsdelarnas roll i samarbete med facknämnderna poängteras så tydligt. Liberalerna har tidigare här i kväll poängterat hur just Miljöpartiet är det parti som verkligen värnar demokrati och nära samarbete. Precis som FI sade alldeles nyss handlar 70 procent av de medborgarförslag som kommer till stadsdelsnämnderna om parker och offentliga rum. Vi som finns i stadsdelsnämnderna kan intyga att det finns ett otroligt engagemang.

Liberalerna var också inne på tryggheten när det handlar om ett grönnare Stockholm. I den översiktliga planering som lyfts fram gällande vikten med samordning handlar det också om skötsel av de lokala parkerna. Där jobbar vi med tryggheten, så att det blir tryggt att gå från tunnelbanan eller bussen genom parken och hem till sitt bostadsområde och sin bostad. Tryggheten finns med när vi tillsammans nu ska jobba för att strategiskt samordna allt detta arbete. Vi kommer också att få ekonomi att sköta det när trafikkontoret nu ska lätta på penningpungen, vilket vi är väldigt glada

för. Jag tycker att det är fint att stadsträdgårdsmästaren ska leda det här arbetet, och då kommer också stadsdelsnämnderna att vara representerade i den strategigruppen.

Slutligen vill jag lyfta fram Nackareservatet, som faktiskt är det mest besökta reservat vi har i staden, och lyfta fram kulturhistorien bakom Nackareservatet och bakom det kulturhistoriska landskapet. Här har fastighetskontoret nu en utmaning, för det finns redan grupper som gör arbeten i dag, till exempel Lilla Sicklas Vänner. Det finns alltså redan lokala grupper att samarbeta med, och det hoppas jag att fastighetskontoret tar fasta på. Jag hoppas att det här kommer att bli ett bra samarbete lokalt med dem som redan är engagerade. Och som sagt instämmer jag i lovsången om ett grönare Stockholm!

Anförande nr 196

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Ja, Ewa Larsson, ett grönare Stockholm låter alldeles utmärkt. Där är vi helt överens. Men det känns lite som att man duckar för ett stort problem, och det har väl skett i hela den här debatten. Du talar bland annat om tryggheten i parkerna, om skötsel och så vidare. Men jag vet inte vad ni har för dialog med stockholmarna. Den dialog som vi har visar att en bidragande orsak till att otryggheten är väldigt stor i våra parker, för att ta ett exempel, är att det finns grupper som har tagit över många parker och bor i parkerna. Känner du inte själv vad som måste vara nästa steg om man vill ha tryggare parker och vill förbättra miljön i parkerna? Nästa steg vi måste ta är ju att förbjuda tiggeriet. Håller du inte med om det?

Anförande nr 197

E w a L a r s s o n (MP): Det var en lite långsökt replik, men jag förstår att du tar chansen.

I Skarpnäck har vi inga som bor i våra parker. Ibland är det människor som står utanför våra livsmedelsaffärer. Jag brukar berätta för dem att vi har boenden där de kan bo, närmast faktiskt i Slakthusområdet, inte alls långt ifrån där jag bor. Det finns alltså möjligheter för dem om det nu skulle vara någon som inte vet var den ska bo. Men i dag, efter ett par år med den här nya majoriteten, tror jag att kunskapen är väldigt stor hos alla som finns i stadsdelsnämnden, som kan ge information om var man kan få bo och söka hjälp om man är i en nödsituation.

Anförande nr 198

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag är överens med dig på en punkt, Ewa Larsson. Jag är född och uppvuxen vid Nackareservatet, som jag fortfarande älskar och ofta besöker. Jag tar min bil till Hellasgården och ställer den där. Jag åker skridskor, simmar, åker skidor eller springer. Bara för att var och en ska känna till det: Nackareservatet har kallats så sedan urminnes tider. Sedan 60-talet kommer jag ihåg det. Det är bara det att det var först på 00-talet, när Sten Nordin och Nackas dåvarande kommunalråd tog varandra i hand och skrev under avtalen, som det blev ett naturreservat. Det är bara en sakupplysning i all välmening. Det är när Alliansen agerar som det händer någonting. Det är då reservaten blir reservat.

Anförande nr 199

E w a L a r s s o n (MP): Själv cyklar jag till Hellasgården och gör samma saker som du gör där, Björn Ljung. Synd att vi inte har träffats där någon gång! Då kunde vi fortsätta att prata om hur reservatet kan utvecklas.

Jag ska berätta en hemlighet. När jag var här i Stadshuset som ledamot första gången, då som stockholmspartist, väckte jag en motion om att Nackareservatet skulle bli just ett reservat. Jag var alltså först! Sedan var det olyckliga omständigheter som gjorde att det var en moderat som fick klippa bandet, men jag kunde ta det också. Ibland tar det väldigt lång tid innan en motion vinner gehör och leder till ett beslut här i fullmäktige. Men jag är så glad och stolt att det händer ibland, i synnerhet när jag har skrivit den.

§ 22 Detaljplan för fastigheten Sävlången 2 m.fl. i stadsdelen Årsta, Dp 2014-08781-54 (Utl. 2017:31)

Anförande nr 200

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Fullmäktige! Stockholm växer nu i rekordfart. Vi bygger i den här staden i ett tempo som faktiskt är strax över den genomsnittliga miljonprogramstakten. Det är bra av många skäl. Det ger oss bland annat möjligheten att utveckla Stockholm vidare och att, som det pratades om innan, laga sår i stadsbilden och skapa nya samband och nya strukturer. Den här detaljplanen är en pusselbit i att skapa en helt ny struktur, ett helt nytt samband som faktiskt bär från Söderstaden via Slakthusområdet över Årstastråket och Årstafältet ända ned till Östberga. Det skapar en helt ny struktur i södra Stockholm. Det är naturligtvis bra i sig.

Detta gör vi, ska vi komma ihåg, också av ett skäl, inte bara för att vi kan och inte bara för att det är bra. Skälet är att vi har en kraftig bostadsbrist i Stockholm. Vi har ett stort uppdämt behov av bostäder som begränsar oss i vår tillvaro. Denna brist begränsar rörligheten i staden. Den gör det svårare för företag att anställa. Den gör det svårare för våra barn att flytta hemifrån. Den försvårar för familjen som fått tillökning och behöver flytta till något större eller som fått nog och behöver flytta isär. Det är därför, fullmäktige, som vi har en hög byggtakt. Det är viktigt att komma ihåg. Det är också därför det är viktigt att komma till beslut.

Detta ska naturligtvis inte gå ut över kvaliteten. Jag säger det för att jag vet att även om det är bra kvalitet i varje enskild del i det här projektet och den här planen finns det en utbredd besvikelse, egentligen i hela salen, vågar jag säga, över att vi inte i högre grad lyckades nå och tillskapa den stadsmässighet som utlovades först i programmet för området 2004 och sedan i start-pm:et från 2012. Jag har inte kunnat låta bli att notera att oppositionen väljer att helt avslå planen. Även om jag delar besvikelsen över att vi inte kunnat bygga vidare på formspråket i etapp ett finns det tydliga skäl, nämligen att de tekniska förutsättningarna och de geografiska förutsättningarna inte finns. Det är det som har gjort att vi i stället fått välja ett annat och luftigare formspråk. Det visade ju sig under resans gång att höjdskillnaderna är för stora, att höjdskillnaden mellan etapp ett och denna etapp innebär att man måste göra en uppbyggnad på sju meter upp mot husen på etapp ett. Det visade sig att själva huvudpoängen, själva huvudstråket, det öst-västliga stråk som skulle ha Tvärbanan i stadsgata, inte var möjligt att få till stånd, delvis faktiskt för att det saknades intresse hos SL. Det visade sig till sist att angöringen till husen på den södra sidan var i det närmaste ogörlig; man skulle få en ganska tom gata utan några som helst möjligheter till kommersiell verksamhet och utan något egentligt folkliv. Efter att i tre år, kan man säga, ha prövat att hitta lösningar i enlighet med programmet valde därför stadsbyggnadskontoret och sedan stadsbyggnadsnämnden en annan väg. På papperet är detta inte lika snyggt som det som fanns i programmet. Jag ska vara den förste att erkänna det. Men det är funktionellt, tillför värden till staden och tillför viktiga bostäder.

Detta att återremittera och försöka samma sak en gång till kommer ju att leda till att man får samma svar. Jag måste poängtera det. Det kommer att vara samma höjdskillnader. Det kommer att vara samma banvall. Det kommer att vara samma tekniska problem och samma geografiska problem även efter ytterligare några års försök och

ytterligare några års arbete. Därför menar jag att detta är en bra kompromiss och en bra lösning utifrån de tekniska och geografiska förutsättningarna. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 201

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Fullmäktige! Det här ärendet är faktiskt väldigt tråkigt, skulle jag vilja säga, inte alls så där bra som stadsbyggnadsborgarrådet står här och påstår. Det är väl snarast så att det är ett av de sämsta förslag jag hittills har sett från majoritetens sida. Det är ett förslag som inte alls innehåller det som Roger Mogert sade att han är ute efter, nämligen en hög takt i bostadsbygandet samt samband och strukturer. Det är just detta som är bristen i ärendet. Det finns inget samband. Det finns ingen struktur i detta. Man bygger på samma sätt som det redan befintliga – i praktiken är det en massa punkthus som diskuteras – i stället för att få det som översiktsplanen i bred enighet ville ha, nämligen sammanlänningen mellan Liljeholmen och Gullmarsplan. Det är en lång del av staden som skulle kunna utvecklas med en tät stadsliknande struktur – visserligen kanske inte exakt i alla de delar som det ursprungliga programförslaget var ute efter, men detta måste absolut vara möjligt. Nu får vi betydligt färre bostäder i ett område som kommer att präglas av dålig stadsmiljö, mindre trygghet, mindre täthet och mindre stadsliknande karaktär. Det är ett av de sämsta förslag jag har sett.

I samband med att vi nu ska se över översiktsplanen blir jag rent orolig. Är det sådana här typer av ärenden vi ska se, med punkthus i backar? Ska man bygga vidare på det som vi alla – har i alla fall jag emellanåt tyckt i debatter – har varit överens om att vi ska undvika när vi ska sammanlänka stadsdelar? Årstastråket kan bli riktigt dåligt. Denna miljö kan komma att bli ett av de avskräckande exempel på nyproducerade områden som kommer att kunna liknas vid miljonprogramsområdenas sämsta delar. Det är väl ändå inte särskilt bra att vurma för ett sådant förslag. Hänvisningen till att det dessutom skulle bli så fantastiskt många bostäder i sammanhanget gör ju saken ännu värre; antalet bostäder blir ju betydligt större om man får en stadsmässighet och en kvartersliknande struktur. Med Tvärbanan på plats skulle detta kunna bli ett fantastiskt stråk som sammanlänkade stora delar av söderortsområdet.

Jag hade önskat att majoriteten hade tagit sig i kragen och under resans gång gjort något åt det här ärendet. I stället bygger man dessvärre vidare på en tråkig struktur. Det är tråkigt för Stockholm. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 202

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det är väl självklart att man kan önska att saker skulle vara på ett annat sätt. Men jag ber att få hänvisa till den debatt vid hade vid förra fullmäktige om bland annat slutna kvarter och kvartersstad. Då frågade jag hur det kommer sig att ni inte kräver kvartersstad även mitt i kvarteret Plankan. Du svarade att det är klart att man inte kan göra det, då det inte är geografiskt och tekniskt möjligt. Det är samma sak här. Geografin och de tekniska förutsättningarna sätter begränsningar. Du pratar ingenting om hur ni skulle hantera det här. Hur skulle ni hantera den upphöjda banvallen, som snabbspårvägen går på? Hur skulle ni hantera höjdskillnaden på sju meter? Hur skulle ni hantera – det är lite komiskt – den inomhusbro som man skulle bli tvungen att bygga för att få ihop detta? Ni säger bara att det måste gå, att det borde gå. Men när en enhällig nämnd

och ett enhälligt stadsbyggnadskontor ville detta och sedan efter tre år tvingades konstatera att det inte går – kan det inte tyda på att det faktiskt inte går?

Anförande nr 203

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det komiska i sammanhanget, Roger Mogert, är att du inledde med att säga att du gärna hade sett att det blivit annorlunda om du fått bestämma. Jag vill bara erinra om att det är du som bestämmer. Tillsammans med din majoritet kan du under resans gång ta till dig det vi säger i stadsbyggnadsnämnden och se hur man ska kunna göra det möjligt att få kvartersliknande struktur. Du behöver inte bara hänvisa till höjdskillnader och banvallar. Du kan titta på kartan och se att det går att lägga in mer kvarter i detta stråk. Kanske inte överallt – jag kan köpa det. Det kanske inte går överallt, Roger. Men det går i betydligt högre grad än att skaka fram några punkthus i en backe. Du kan bygga mellan de här punkthusen också, Roger, men du gör ingenting. Du har de här punkthusen i denna etapp, och det är beklagansvärt, för det kommer inte att bli en bra stadsmiljö. Det är tråkigt.

Anförande nr 204

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande och ledamöter! Jag håller med Joakim Larsson om att Sävlången är en rätt märklig historia. Det program som låg till grund för planeringen inför Årstastråket tyckte vi liberaler var riktigt bra. Det planerades för en tät stad med åtminstone delvis kvartersliknande struktur. Men nu när det är uppe för beslut är det något helt annat än de ursprungliga tankarna. Nu är det hus i park som gäller. Detta blir bara en förlängning av Valla torg, där det redan finns mängder av punkthus av samma typ.

Ann-Margarethe Livh är en av dem som pratat om att tillföra nya årsringar i staden. Men det här är absolut inte det, utan det är bara en replik på det som redan finns. En tätare struktur, gärna i slutna kvarter – jag köper också att det inte är möjligt precis överallt – skulle bli en helt ny årsring, och det skulle då faktiskt också bli betydligt fler bostäder än de 270 som nu är planerade. Det är ett mycket attraktivt läge i en av våra riktiga närförorter.

Planeringen går dessutom helt stick i stäv med de planer som även majoriteten delar gällande stenstadens utvidgning. Detta är mer av förort. Årsta och Valla torg är separerade av Tvärbanan, som i dag fungerar som en barriär. Vi förstår att det är dyrt och komplicerat att bygga nära Tvärbanan, och de höjdskillnader som finns är också kanske svåra att klara. Men klarar man att förstärka Tvärbanan alldeles i närheten och till och med bygga över Tvärbanan borde man kunna klara att bygga också här.

Dessutom borde man också, om man bygger tätare och bygger betydligt fler bostäder, kunna få in mer pengar för att klara det tekniska. Det står inte ens i handlingarna att det är omöjligt. Det står bara att det är tekniskt komplicerat, och det är en annan sak än vad Roger Mogert pratade om. Då kan man få råd att bygga de vägar och vidta de andra åtgärder som behövs för att bygga ihop Årsta och Valla torg på ett naturligt sätt. Det skulle främja helt nya flöden, och det skulle bli *en* stadsdel, vilket vi tycker vore väldigt positivt. Jag yrkar bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 205

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag måste bara fråga: Vad kan du se som tyder på att det skulle bli ett annat resultat om man skickade tillbaka detta med samma uppdrag som kontoret jobbade med i tre år, det vill säga att försöka förverkliga det som stod i programmet 2004–2005 och det som stod i start-pm:et 2012? Man ägnade ändå tre år åt att försöka göra detta och kom fram till att det inte går. Om man skickar tillbaka det igen kanske det blir klart någon gång 2020. Vad tycker du att det finns som tyder på att det då skulle bli ett annat resultat? Har du någonting som tyder på det, annat än ett önsketänkande?

Anförande nr 206

P e t e r B a c k l u n d (L): Jag tror att det finns möjligheter att bygga på ett annat sätt. Det här är hus i park. Det är glest mellan husen, och det är faktiskt ganska få hus egentligen. Man borde kunna bygga betydligt tätare än vad som syns i det här förslaget. Som vi sade tidigare är vi fullständigt medvetna om att det kanske inte går precis överallt. Men vi vill inte ha det här förortstänkandet, som faktiskt finns i planen, utan vi vill se någonting helt annat, och det borde man kunna åstadkomma. Det kanske är komplicerat, men vi vill se något annat än det som finns i förslaget.

Anförande nr 207

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Vi ska nu besluta om 270 bostäder i etapp två av Årstastråket. Det kanske då också ska sägas att Årstastråket totalt sett innebär 3 000 bostäder. I andra delar har vi det här som vi efterfrågar så att säga, med kvarter, halvslutna eller halvöppna, beroende på hur man ser på det. Detta är någonting som så att säga ska binda ihop två stora stadsutvecklingsprojekt i Stockholm: Slakthusområdet och Årstafältets bebyggelse.

Det sker här en diskussion om kvarter och stadsmässighet, och det är någonting som vi alla gärna skulle vilja se mer av. Men som man har varit inne på här tidigare finns det ett ganska stort ”men”, och det är de tekniska svårigheterna med att bygga på det här sättet. En väg skulle kunna dras längs med spårvägen, och då skulle man kanske egentligen kunna göra kvarter på ett sådant sätt att det också blir meningsfullt, men det ser vi inte att vi skulle kunna göra.

Jag instämmer i en hel del önsknings uttrycks här inne, men om man återremitterar det här när experter och dylikt ändå har sagt sitt ser jag inte riktigt vad för annat resultat man skulle kunna komma fram till. De geologiska förutsättningarna är samma oavsett vad, så att säga.

(O r d f ö r a n d e n : Jag vill bara påpeka att det inte är någon som har begärt återremittering av det här ärendet.)

Anförande nr 208

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tackar för den sakupplysningen. Nu slipper jag säga det.

Vi är, precis som många andra har sagt här, kritiska till det förslag som ligger, och det tror jag inte heller förvånar någon med tanke på de debatter vi många gånger haft vad gäller stadsplanering i den här salen. Genom det här ärendet frångår vi Promenadstadens principer, och vi frångår också, precis som har framgått, det program som

finns för Årstastråket, då förslaget innebär att det byggs punkthus i stället för byggnader med kvartersstruktur.

Jag måste också säga att jag är lite förvånad över en del av de inlägg som gjorts från majoriteten. Plötsligt säger ni att ni gärna skulle vilja se mer av kvartersstruktur och att ni tror att alla vill det. Men under debatten vid förra fullmäktige hyllade ni nästan punkthusen framför kvartersstruktur och sade att man minsann ska bygga vidare på den struktur som redan finns. Detta rimmar ganska bra med det. Man fortsätter att bygga på en struktur som redan finns i Årsta, och man slipper nu tillföra stadsmässiga värden och andra nya värden till Årsta. Det beklagar jag, men jag anar att ni innerst inne tycker att det är ganska bra att ni slipper bygga kvarter, och då kan man skylla på en väldig massa annat.

Jag undrar faktiskt när, var och hur ni i stadsbyggnadsnämnden har agerat för en mer stadsmässig struktur på Årstafältet. Jag har inte sett någonting. Går man tillbaka i handlingarna och tittar kan man inte ens hitta något SU från majoriteten där ni beklagar att det blir den här föreslagna strukturen i stället för mer stadsmässighet och en struktur som rimmar med Promenadstaden. Det är först nu jag hör stadsbyggnadsborgarrådet beklaga att det blir punkthus på Årstastråket i stället för en kvartersstruktur. Det är första gången jag hör detta, men Mogert har nu sagt att det har varit uppe många år i nämnden. Vi har i nämnden agerat för att få en mer stadsmässig struktur. Tyvärr har vi inte fått så bra förklaringar från kontoret i det här fallet, tycker jag, om varför det inte har varit möjligt. Nu får vi höra en del från Mogert här, men jag tycker att det kommer väldigt sent.

Om det nu är så att just slutna kvarter inte är möjligt av geografiska och höjdmässiga skäl och annat behöver man ju inte välja punkthus som alternativ. Gör det så stadsmässigt som möjligt! Lagg lameller nära gatan! Vänd entréerna mot gaturummet! Öka tätheten, så att vi kan få både ökad stadsmässighet och fler lägenheter! Men det känns som att man nu har valt en metod som man gillar och skyller på någonting annat. Det beklagar jag. Jag yrkar bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 209

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du går på linjen att du alltid ska ha kvarter. Det var det vi pratade om förra gången, då det gällde Tensta. Jag vet inte riktigt vilka kopplingar man skulle göra där och om det skulle skapa mer stadsmässighet eller mer rörelse. Det är det som är poängen med kvarter, och det kan ni knappast få till i det vi pratade om förra gången. Ett annat område som ni också har pratat om är Ålgrytevägen i Bredäng, tror jag. Det blir lite märkligt att man tror att man ska få till allt det där i sådana här områden.

Här är det däremot någonting som ska koppla ihop Årstafältet och Slakthusområdet. Vi har en hög exploatering i de här områdena, och det är ett ställe där det är möjligt att gå ifrån övriga stadsmässiga principer som kanske råder inom ett område, så att det blir snyggt också. Möjligheten till kvartersstad ska provas i varje läge. Det är absolut min uppfattning.

Anförande nr 210

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det tycker jag också. Jag bara beklagar att ni verkar tycka att kvartersstruktur endast passar i Stockholms innerstad. Det tycker jag är väldigt synd. Nu ska vi inte prata om Tensta, men du ställde ändå en fråga om det. Jag menar att det kan vara bra att tillföra nya värden i miljonprogrammen. I Tensta byggde man exempelvis radhus, och det tycker jag var ett väldigt bra tillägg till Tensta, för man bryter en struktur som finns och tillför nya värden. I Husby finns det, om jag minns det rätt, 101 identiska lamellhus, med skillnaden att några har sex våningar och några andra sju våningar. Om man nu ska förtäta Husby tror jag att det skulle vara bra att inte bara fortsätta och bygga ett 102:a och ett 103:e lamellhus, utan man kan tillföra nya värden, så att variationen och utbudet av bostäder ökar i stadsdelarna. Det tror jag skulle vara väldigt bra.

Anförande nr 211

Borgarrådet Moger (S): Fru ordförande! Låt mig börja med att säga att jag tycker att det är bra att ni inte återremitterar det här ärendet utan går på ett rakt avslag. Det är formellt bra hanterat utifrån de KF-regler vi har. Sedan innebär det i realiteten med den text ni har att man skulle börja om med ärendet i stadsbyggnadsnämnden, så det skulle ge ungefär samma effekt om ert förslag vann gehör i fullmäktige. Därav kan man prata om vilken tid det skulle ta att göra omarbetet. Men formellt sett tycker jag att ni har hanterat det bra och på ett sjyst sätt. Jag får vara tydlig i det.

Jag beklagade faktiskt det här redan vid förra kommunfullmäktige, då jag pratade om det här ärendet; jag pratade om att de tekniska förutsättningarna i det här fallet inte medgav den typ av stadsstruktur vi hade velat ha. Jag tycker att det program som låg till grund för detta var bra. Men det betyder inte alltid att jag tycker att svaret är slutna kvarter. Jag tycker att ni andas en ganska nedlåtande attityd mot Stockholms förorter och deras formspråk. Den synen delar inte jag. Jag tycker att det finns stora värden också i 50- och 60-talets stadsdelar.

Anförande nr 212

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Vi tackar för det inledande berömmet. Men det är inte ett rakt avslag, utan ett delvis avslag, där vi föreslår en revidering utifrån de riktlinjer som är väl kända och som vi har framfört under flera år.

Som jag precis sade: Om det nu visar sig att det av tekniska orsaker inte är möjligt med slutna kvarter, gör då en så stadslik miljö som möjligt! Men det tycker vi inte att man riktigt har gjort. Man har valt glest utsatta punkthus i stället för slutna kvarter, och då menar vi att man inte gjort vad man har kunnat för att skapa en ökad stadsmässighet. Det är det vi reagerar emot.

Anförande nr 213

Christina Linderholm (C): Ordförande och fullmäktige! Jag tycker att det är tråkigt att det här ärendet slarvas bort. Jag tycker att det är tråkigt att det finns en sådan motvilja mot att bygga annat än punkthus och lameller. Det kan hända att det har sin plats, men ”more of the same” är inte alltid det allra bästa. Man skulle kunna förtäta och lämna en del skogsområden i stället för att plottra ut ännu fler punkthus.

Utöver det som redan är sagt skulle jag vilja lägga till något som jag tycker är ännu tristare. Vi har ett förslag till översiktsplan som har varit ute på remiss och som nu ska behandlas i stadsbyggnadsnämnden. Där står det fortfarande samma sak om det här området. Det är ett stadsutvecklingsområde som ska vara sammanhängande med övriga områden och bilda en helhet i den här delen. Det ska vara sammanhängande och tät stadsbebyggelse. Men när vi nu står här och diskuterar detta ärende och när det i förberedelserna till en ny översiktsplan fortfarande står att det ska vara en tät och sammanhållen stadsbebyggelse säger man: Nej, det går inte. Vi vill ha lite punkthus och lameller. Vi är så förtjusta i miljonprogrammet att vi vill ha mer av det i stället för att se den här delens betydelse som en länk mellan andra områden i söderort.

Jag tycker att det är att lägga sig lite platt. Man skulle kunna säga: Vad kan vi då göra i stället? Det har också flera av mina allianskollegor här sagt. Det måste för sjutton – förlåt! – gå att göra någonting mer än att bara säga att det inte går. Det står ju inte ens att det är omöjligt, och det mesta är inte omöjligt, utan det går om viljan finns. Men här har man bestämt sig för att det är kul och snyggt med punkthus och lameller, och så får det bli i förorter som har sådant. Jag tycker att det är synd att man inte kan ha lite mer variation.

Anförande nr 214

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Låt mig bara säga att jag blir lite beklämd när du pratar om att ärendet har slarvats bort, Christina Linderholm. Det här ärendet har hållit på i 14 år, och under åtminstone 8 av dem styrde ni. Under den tiden låg ganska stora delar av Årstafältet och Årstastråket för fädot. Det hände faktiskt ingenting. Det tycker jag att man ska ha med sig.

Det går, säger du. Jag måste bara fråga: Hur då? Inför det här mötet gick jag tillbaka – jag antar att du gjorde samma sak – och läste alla handlingar i stadsbyggnadskontoret från början, inklusive start-pm, samråd, utsändning och godkännande. Det är ganska tydligt varför det inte går, vilka tekniska problem som finns, vilka geografiska problem som finns, vilka höjdskillnader som finns och vilka problem med aktörer som SL som finns. Därför måste jag ändå säga: När det blir så tydligt vilka problem som finns på platsen, varför vill ni ändå hålla fast vid att det går om man bara vill?

Anförande nr 215

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Det kanske är för att vi är mer inriktade på att det ska kunna gå att göra någonting bättre. Om det nu inte hela tiden går att göra kvarter måste det i alla fall gå att göra en mer stadsliknande struktur. Några förberedelser har det väl varit inför två översiktsplaner som båda säger att det här är ett viktigt område som ska vara en länk mellan Årstafältet och Slakthusområdet och att det här är ett område som bör kunna bebyggas tätt och stadsliknande. Då måste det väl för all sin dar finnas någonting bakom alla de orden, och inte bara att det är höjdskillnader här och för nära en spårväg där. Om man ger ordentliga direktiv om att man vill se ett förslag som ger de här och de här möjliga lösningarna är jag helt övertygad om att man kan få det.

Anförande nr 216

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Du beskriver det som något dåligt att vi är så himla förtjusta i miljonprogrammet. Jag måste säga att jag reagerar lite på det språkbruk ni har och hur ni värderar olika områden här i Stockholm.

Det kan vara bra att gå tillbaka och läsa om hela Årstastråket som program när vi pratar om de här punkthusen. Jag tror nog att punkthus i det här fallet blir bättre än lamellhus, om vi skulle laborera med de sakerna. Det har såklart också med siktlinjer och sådana saker att göra. Men det finns andra delar av Årstastråket som har just halvöppna kvarter och mer stadsmässiga delar, som uppe vid Johanneshovsvägen och Skagersvägen. Ambitionen har alltså funnits. Ni tjarar otroligt mycket nu, men vi har läst på vad experterna säger, och på grund av de tekniska förutsättningarna går det inte att få till det här.

Anförande nr 217

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): När det gäller miljonprogrammet är det möjligt att vi har lite olika värderingar, och det är inte så konstigt. Min tanke är att vi ska bygga mycket människovänligare. Vi ska bygga för säkerhet och trygghet. Vi ska bygga stad inifrån och ut. Det gjorde man inte i miljonprogrammet. Jag är så gammal att jag var med då, och jag vet att det var panik. Det känns som att paniken ska greppa oss nu också och att vi bara ska smälla upp någonting, antingen Stockholms- hus i fullständigt omöjliga lägen eller också lamellhus och punkthus. Det går att sätta lite var som helst. Det är det där lite slarviga som jag tycker känns onödigt. Vi borde kunna bättre. Vi borde kunna ge nya stockholmare och nya boende bättre boende- miljöer.

Anförande nr 218

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det är bättre att bygga tätare i det här området. Då ges också större möjligheter att anordna en större stadspark i det här området i stället för de mörka och ofta väldigt tråkiga miljöer som det blir mellan husen. Med det sagt yrkar Sverigedemokraterna på Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 219

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi är nu framme vid antagande av en detaljplan. Vill ni från oppositionen alltså på fullt allvar stoppa det här nu, när vi har ett sådant behov av nya bostäder? Nej, den här planen är inte ett under av skönhet, men det är ett fullt godkänt projekt med 270 bostäder och en fristående större förskola i ett kollektivtrafikhögt läge. Det blir en park och en bättre kommunikationsväg med en förbindelse mellan norra och södra delen under Tvärbanan. Det blir cykelparkeringshus och mobilitetstjänster. Det finns alltså även en hel del positivt med det här projektet. Ett under av skönhet är det som sagt kanske inte, men det är helt okej. Jag har faktiskt svårt att se att det skulle gå att få in så väldigt många fler bostäder med en annan typ av struktur. Så gott om utrymme är det inte. Borgarrådet Mogert har klargjort problematiken med det hela. Det handlar om höjdskillnaderna mellan etapp ett och etapp två. Det handlar om teknik och naturgeografiska förutsättningar. Höjdskillnaderna är för stora. Det fungerar inte. Vi har nu hållit på i 14 år, var det någon som sade, och så kan det nog vara. Miljöpartiet anser att vi ska anta den här planen nu i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 220

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Cecilia Obermüller! Ärendet som behandlades före detta ärende handlade om ett grönare Stockholm. Jag lyssnade faktiskt ganska noga på diverse uttalanden från företrädarna för inte bara er utan också Socialdemokraterna. Jag kan konstatera att det som man talar om är just den täta staden. Vill man undvika att bygga i varje backe ska man bygga tätt. Då ska man bygga i kvarter där det går. Då ska man undvika att sprida ut boendet på en massa punkthus som de allra flesta enligt alla tänkbara undersökningar inte tycker är lika bra att bo i som miljöer med en mer stadsmässig struktur. Då är det väldigt tråkigt att man säger att det inte går på grund av höjdskillnader och annat. Jo, det går. Om man anstränger sig kan man också visa hur det går. Vi har sagt detta i flera års tid nu, men det är ingenting som ni lyssnar till. Det tycker vi är tråkigt. Därför avslag!

Anförande nr 221

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Man kan ju hålla med om att programmet för Årstastråket såg bättre ut än just den här detaljplanen. Men om det inte går så går det inte. Har man inte SL med sig och har man inte möjlighet att ordna till det rent topografiskt är det väl bättre att bygga punkthus här, liksom en bra förskola, en park och en ordentlig genomgång. Jag tror att det kommer att bli fullt fungerande. Sedan kommer vi att arbeta med mer av kvartersstruktur i kringområdet upp mot Bolindersområdet och mot Slakthusområdet. Det tror jag kommer att knyta ihop området på ett väldigt bra sätt. Jag tycker att vi utgår från de förhållanden som finns och ser till att vi skapar bra bostäder, och vi gör det nu. Det är bättre än att skicka tillbaka det och börja om.

Anförande nr 222

P e t e r B a c k l u n d (L): Cecilia! Du var själv inne på att det här inte är så väldigt snyggt och inte är helt lyckat, Jag måste fråga dig: Finns det ingenting annat än de här punkthusen som du kan tänka dig? Håller du med mig om att det egentligen bara är en fortsättning på det som redan finns?

Anförande nr 223

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Det är inte exakt i samma skala som det som finns nu, utan man skalar ned, så att säga, så att det blir en avrundning av det befintliga området.

Det är effektivt med punkthus. Det blir ofta billigare, och det skapar bostäder. Men det är inte alltid den roligaste formen; det håller jag absolut med om. Det blir dock inte bara punkthus, utan det blir också lameller nedtill, på den södra sidan. Där blir det mer av kvartersstruktur och hus mot gatan. Som sagt hade vi gärna sett att vi hade kunnat bygga fantastiska kvarter här, men det gick inte. Sorry!

§ 23 Nybyggnad av dubbel idrottshall och 11-spels konstgräsplan vid Kämpetorpsskolan (Utl. 2017:32)

Anförande nr 224

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! Nu blir det ytterligare två fullstora hallar och en konstgräsplan, detta i ett område med stort behov av idrottsanläggningar. Älvsjö är i den långsiktiga planen utpekad som ett område där idrottsytor verkligen behövs. Precis som i det förra ärendet är det här ett tillskott för föreningsidrotten, för barn och ungdomar och för skolan under dagarna. Därför tycker jag att det i det här läget är klokt att bygga en hall med ett långsiktigt perspektiv. Den är inte begränsad till att stå 20 år och inte begränsad på så sätt att den inte skulle kunna fungera som skolidrottshall, utan det är en fullt isolerad och fullt anpassad långsiktig idrottshall som kommer att stå många år för framtida generationer av barn i Stockholm och som sagt även fungera som omklädningsyta för det konstgräs som läggs i anslutning till hallen.

Jag tycker att det vore väldigt synd att, som en del partier här inne vill, besluta att försena eller avbryta det här projektet. Det är som sagt ett projekt som är extremt efterlängtat av de boende i området, inte minst av de föreningsaktiva. Jag är glad att vi har en majoritet som ser värdet av att det här tillskottet kommer till i dag och att vi tar ansvar för att vi steg för steg bygger i kapp med tanke på den enorma brist vi har på idrottsanläggningar i Stockholm. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 225

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare och andra! Som idrottspolitiker i opposition har jag den kanske lite otacksamma och ibland lite trista uppgiften att agera dörrvakt och bevaka hur majoriteten hanterar skattebetalarnas pengar. Idrottsborgarrådet sade sig förut vara trött på kritiken mot de skenande kostnaderna. Jag är för min del lite trött på att säga samma sak vid varje sammanträde i kommunfullmäktige. Men alla anläggningar som byggs blir orimligt dyra, och när vi kritiserar det svarar ni med att det var så förut också. Det där har vi ärvt från Alliansen, säger ni. Det är inte särskilt produktivt, utan det är kontraproduktivt. Jag efterlyser snarare ett nytag, en lösning.

Den här hallen och planen blir på tok för dyra. Det blir återigen så. Just konstgräsplanerna har vi stor erfarenhet av, och ändå blir det här avsevärt dyrare än vanligt. Det är någonting som är skevt i kalkylerna. Jag vill ha fram ett bättre förslag, och jag vill att vi tar fram ett bättre förslag tillsammans. Jag förstår att det finns ett majoritets- och minoritetsförhållande här, och därför kanske beslutet inte riktigt blir sådant i dag. Men, snälla, framdeles måste vi hitta en lösning där det här blir bättre, för nu är det inte bra. Jag yrkar bifall till vår reservation i KS.

Anförande nr 226

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill bara förtydliga att jag tvärtom välkomnar den här väldigt konstruktiva tonen. Jag uppskattar de gånger då vi gemensamt försöker se över hur vi kan pressa kostnader, tänka nytt och flytta på anläggningar. Just på den här platsen tycker jag dock, som jag sade, att förslaget är motiverat. Det finns en skola som behöver idrottsytorna. Det är marktekniskt komplicerat. Då tycker jag att det är motiverat att man bygger dyrare hallar och en dyrare konstgräsplan.

I andra fall håller jag med dig om att vi måste arbeta gemensamt för att se till att man verkligen trycker ned kostnaderna. Därför vill jag också förtydliga att vi måste driva den kritiken gemensamt så länge vi inte får riktigt bra kostnadseffektivitet i våra anläggningar. Det jag var trött på var jämförelsen med de här specifika låtsaskalkylerna. Nu satt inte du i idrottsnämnden då, men jag tror inte att du heller hade trott på de här hittepåsiffrorna – det talades om 20 miljoner. Dem tycker jag att vi ska sluta jämföra med. I stället ska vi göra det här på ett seriöst sätt, så att vi kan göra det bra ihop.

Anförande nr 227

M i k a e l V a l i e r (KD): Jag har inget mer att säga om det du sade nu. Det som oroar mig är att när vi har någonting som är värt väldigt mycket pengar för nästan vilken byggfirma som helst får vi ändå inte in några anbud. Det blir dyrare och dyrare varje gång. Någonstans utanför den överhettade Stockholmsmarknaden måste det finnas någon som vill bygga någonting till vettigare priser, någon som kan konkurrera med priser, så att vi inte står där med skägget i brevlådan och diverse andra kroppsdelar där de inte borde vara.

Vi har fortfarande samma reservation.

Anförande nr 228

B o S u n d i n (M): Ordförande och fullmäktige! Vi har ytterligare ett ärende där vi pratar om ekonomi och pengar. Moderaterna föreslår att vi avslår borgarrådets förslag till beslut. Vi rekommenderar kommunfullmäktige att uppdra åt berörda nämnder att se över detta projekt för att hitta en mer kostnadseffektiv lösning.

Jag ska inte prata om koncepthallar, som borgarrådet yttrat, eller om att vi var duktiga på att göra billiga hallar. Men när det gäller den här dubbelhallen i det här området kan man bara konstatera att det har blivit 100 miljoner dyrare på ett år. Det tycker vi är anmärkningsvärt och borde leda till eftertanke för majoritetens del. Om vi kan bistå med några konkreta råd står vi gärna till tjänst.

I verksamhetsplanen för 2016 stod det att den här investeringen skulle kosta 86 miljoner kronor. Ett år senare, det vill säga nu, 2017, kostar samma projekt under samma majoritet och med samma underlag 170 miljoner. Det är anmärkningsvärt – det har skett på bara ett år. Det är också därför jag tror att stadsledningskontoret och ekonomiutskottet är väldigt kritiska till det här. Man skriver att hallarna enligt uppgift omfattar en viss bruttoyta och att det med tanke på produktionskostnaderna för dessa hallar kommer att bli det absolut dyraste investeringsprojektet i stadens historia. Det är dessutom så att hallen är dubbelt så dyr som föregående år. Om det är så att markförhållandena är orsaken till det måste valet av placering ifrågasättas.

Sedan vill jag bara återkoppla till det som har sagts tidigare. För de här 140 miljonerna för en dubbelhall skulle man mycket väl kunna bygga många fler hallar. Vi behöver inte diskutera om det är två hallar mer eller fyra. Konstgräsplanen är en egen historia. Den kostar tre gånger så mycket som det normalt gör annars, 30 miljoner i stället för 10, och då är ändå konstgräsplanerna vi bygger i Stockholm dyra jämfört med andra områden i Sverige. Det är anmärkningsvärt hur dyrt det har blivit. Jag tycker inte att det är försvarbart med tanke på att det är skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 229

D a n i e l H a r c (S): Ordförande och fullmäktige! Bo! Jag har en liten fråga om er reservation angående koncepthallarna. Jag tittade lite närmare på vad det här innebär. Ni lyfter fram Farstahallen, och jag har tittat närmare på vad det är för sorts byggnad. Det är en byggnad som ska stå där i tio år. Den har ingen isolering. Framför allt kan man titta på tillverkarens egen klassificering på hemsidan – guld, silver och brons. Just på Farstahallen står det: ingen klassificering. Är det detta som är er tanke med att bygga billigt? Är det sådana hallar ni vill bygga överallt, när ni lyfter fram det här med koncepthallar? Farstahallen ska ändå bara stå där i tio år.

Anförande nr 230

B o S u n d i n (M): På din konkreta fråga är svaret nej. Jag redogjorde för det i ett tidigare ärende. Farstahallarna är en enkel lösning utan isolering som kostade 20 miljoner för en dubbelhall. Det är inte jämförbart. Vad jag jämförde med, om vi nu talar om koncepthallar, är Brommahallarna, som är fullskaliga, isolerade och fullt ut i det trim som behövs för en hall. De kostade 22 miljoner styck, det vill säga 44 miljoner. Det är det vi ska jämföra med, inte Farsta.

I det här fallet kan man säga att det är en stor skillnad mellan 22 miljoner och 140 miljoner. Det är det vi vänder oss emot. Det finns någonting mittemellan. Om man nu ska göra en exklusiv hall med tegel och så vidare behöver det inte dra iväg så mycket som det gör här, tycker jag.

Anförande nr 231

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Jag tror att August Strindberg sade att livet bara är omtagningar. Så är det väl också med debatten om byggen av idrottsanläggningar och deras tillblivelses vara eller icke vara. Vi är för att bygga i kapp den brist som råder i staden vad gäller idrottsanläggningar. Nästan samtliga högerallianspartier är emot. I kväll har vi fattat minst tre beslut om att bygga idrottsanläggningar. Det finns många för vars skull jag är glad: idrottsrörelsen, idrottsföreningar, barn och ungdomar, tjejer och de som vill utöva spontanidrott i den här staden. Det är rena rama julafton! Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 232

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Mycket har redan sagts, men det finns uppenbarligen stora brister i stadens upphandlingar. Emilia Bjuggren talar om att det börjar bli tjatigt. Men börja ta ansvar då! Ta reda på varför det inte fungerar som det ska!

Med det sagt yrkar Sverigedemokraterna helt enkelt bifall till Moderaternas reservation, som också tar upp det här problemet med skenande kostnader.

Anförande nr 233

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vill å Centerpartiets vägnar yrka bifall till Moderaternas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

§ 24 Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) kvartal 4 år 2015, kvartal 1 år 2016 och kvartal 2 år 2016 (Utl. 2017:33)

Anförande nr 234

A n d r e a S t r ö m (M): Ordförande! Även om klockan är mycket måste jag begära ordet i ett så viktigt ärende. Stockholms stad blir allt sämre på att se till att de som har fått laglig rätt till hjälp enligt SoL faktiskt får hjälp i tid. Antalet ej verkställda beslut fortsätter att öka konstant sedan vintern 2014, och jag undrar vad majoriteten har för plan för att hantera det här. I intervjuer har socialborgarrådet gett exempel på vad man skulle kunna göra, men det är lite som faktiskt görs.

Från Moderaternas sida har vi varit tydliga. Vi vill utreda att centralisera ansvaret. Det föreslog vi både i årets budget och i förra årets budget. Jag hoppas att majoriteten slutar fundera och kan gå på samma linje. Det här handlar om en utsatt grupp som behöver ett ökat stöd. Jag vet att vi har samsyn om det. Men då förväntar jag mig att majoriteten också agerar.

Anförande nr 235

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för att vi får prata om de här väldigt viktiga frågorna! När det gäller de här ej verkställda besluten enligt SoL och LSS går det lite upp och ned, men vi har haft utmaningar med de här frågorna i Stockholm under en lång tid. En av de saker som vi gör nu är just att utreda en centralisering när det gäller bostadsfrågan. Det är det ena stora problemområdet. Att få en kontaktperson när man har fått en insats beviljad är också ett område där vi har utmaningar. Därför ligger det just nu ett budgetuppdrag att titta på en centralisering av detta.

Det här är inte frågor som man löser i en handvändning, utan de kräver viss tid. Vi hade ett uppdrag i budgeten förra året som handlade om att se över ersättningssystemet, för det är också en fråga som är kopplad till detta. Vilken typ av boenden är det man bygger runt om i stadsdelarna, och vad får man för ersättning från de olika platserna? Där finns det också anledning att se över ersättningssystemet; vi har behov av en diversifiering av boendeinsatser, och då behöver ersättningssystemet anpassas på olika sätt för att tillgodose de olika boendebehov vi har i staden. Det uppdraget låg i budgeten förra året, och den utredningen har gjorts. Det som man har kommit fram till där ska vi också dra nytta av nu under året.

Det här är som sagt inte helt enkla frågor, utan de kräver flera olika typer av utredningsuppdrag för att vi ska kunna ta steg framåt. Det här är de utredningsuppdrag som vi har nu. Vi ska ta steg framåt när det gäller boendefrågan, som är helt central, men sedan är också kontaktpersonerna ett problemområde i detta. Jag skulle säga att det händer en hel del, men det tar tid, och man måste tänka igenom de här frågorna ordentligt. Ibland är det enkelt i politiken vad man ska göra, och ibland är det inte det. Här behöver vi tänka till en del för att få till bra lösningar, skulle jag säga, inte minst när det gäller boendesituationen.